

87417

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ
(PEDAGOJİK FORMASYON) YETERLİLİKLERİNİN
BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Eyup İZCİ

**İnönü Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönergesi'nin
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları
ve Öğretim Bilim Dalı İçin Öngördüğü
DOKTORA TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.**

T 87417

Malatya

Mart 1999

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

Bu gelişme, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

BAŞKAN

Prof. Dr. Mahmut Tandoğan

ÜYE

Prof. Dr. Vehbi Çelîk

ÜYE

Prof. Dr. Selma Kaya

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

..1.4/1.4.../1999

Prof. Dr. Mahmut TANDOĞAN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bireyleri hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Bir başka ifadeyle, öğrencilerin geleceklerini belirledikleri ortaöğretim kademesinde, önemli rolleri üstlenmiş olan öğretmenlerin iyi yetişmiş olmaları gerekmektedir. Nitelikli öğretmen yetiştirme konusu güncelliğini koruyan eğitim problemlerimizin başında gelmektedir. Bu konuda ne kadar başarılı olduğumuz sürekli tartışma konusu olmuştur, bundan sonra da devam edecektir.

Bu araştırmada, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin öğretmenlerin kendi görüşlerine ve test sonuçlarına göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu itibarla, araştırmanın birinci bölümü; giriş, tarihçe ve problem durumuna ayrılmıştır. İkinci bölüm; ilgili araştırmalar, üçüncü bölüm; araştırmanın yöntemi, dördüncü bölüm; bulgular, beşinci bölüm; tartışma ve yorum altıncı bölüm ise; sonuç ve önerilerden oluşmuştur.

Bu araştırmanın sonucunda elde edilen verilerin, ortaöğretimde görev yapmakta olan öğretmenlere ve bu öğretmenlerin yetiştirilmesi programlarının geliştirilmesine katkılar sağlayacağı umulmaktadır.

Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora öğrenimimde bilgilerinden yararlandığım çalışmalarımın her aşamasında bana sürekli yol gösteren ve destek olan Danışman Hocam Prof. Dr. Mahmut TANDOĞAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Doktora öğrenimimde bana büyük katkıları olan Hocam Prof. Dr. Hikmet Y. CELKAN'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmalarımda yardımlarını esirgemeyen Hocam Doç. Dr. Sebahattin ARIBAŞ'a, özellikle istatistiksel analizlerde büyük yardımları olan Hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ'a ve Uzman Mehmet KARAHAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca araştırmada, bilgi toplama aracının uygulandığı okullardaki yönetici, öğretmen ve rehberlik uzmanlarına göstermiş oldukları ilgi ve yardımlardan dolayı teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmada, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi (pedagojik formasyon) yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini, Malatya il ve ilçelerinde görev yapan ortaöğretim öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklerinin belirlenmesinde tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak, öğretmenlerin % 40'ı araştırmaya dahil edilmiştir.

Ortaöğretim öğretmenlerinin sahip oldukları öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin belirlenmesinde, araştırmacı tarafından geliştirilen iki ölçme aracı kullanılmıştır. Bunlar; Öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin kendi görüşlerine göre belirlenmesini sağlayan “Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği”, diğeri ise, öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin test sonuçlarına göre değerlendirildiği “Pedagojik Formasyon Testi” dir. Gerek yeterlilik ölçeği gerekse de pedagojik formasyon testi, her biri 5'er alt alan olmak üzere toplam 10 alt alandan oluşmaktadır. Geçerlik ve Güvenirlik çalışması yapılan ölçme araçları için, yeterlilik ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0.83, pedagojik formasyon testinin ise güvenilirlik katsayısı 0.88 bulunmuştur. Öğretmenlerin çeşitli kişisel niteliklerine ilişkin bilgiler ise “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerine ilişkin verilerin analizinde yüzde, aritmetik ortalama, t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir :

1. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yeterlilik Ölçeğinden aldıkları puanlara dayalı olarak elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır :

a) Ortaöğretim öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğrencilere bilgi verme, öğrencilerin başarı durumlarını inceleme gibi faaliyetler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı olarak

farklılaşmaktadır. Eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur.

b) Ortaöğretim öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeyleri genel olarak olumludur. Ancak, dersin hedefleri ile başarı arasındaki ilişkiyi değerlendirme ve sınavlarda bilişsel alanın tüm basamaklarını dikkate alma davranışlarına daha az yer verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna ve branşlarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Yeterlilik düzeyi eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğretmenlerde ve güzel sanatlar branşındaki öğretmenlerde daha düşük düzeydedir.

c) Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi boyutunda, öğrencilerin ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alma, geri-bildirim, düzeltme, ipucu ve pekiştiricileri yerinde kullanma şeklinde ifade edilen davranışları yapmadaki yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur. Öğretmenlerin sınıf yönetimi boyutundaki yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

d) Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik boyutunda, dersin sonunda değerlendirme yapma, konu ile ilgili araç-gereçleri sınıfa getirme, her düzeyde plan yapma şeklinde ifade edilen davranışlardaki yeterlilikleri olumlu düzeydedir. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri boyutundaki yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumlarını “düşük” olarak algılayan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri de düşük bulunmuştur.

e) Ortaöğretim öğretmenlerinin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik boyutunda yer alan, öğretmenlere yönelik konferans, sempozyum ve hizmet-içi eğitim faaliyetlerini takip edip katılma ve il eğitim araçları merkezindeki araç-gereçlerden haberdar olma ile ilgili davranışlardaki yeterlilikleri düşük düzeydedir. Öğretmenlerin araştırma-inceleme boyutundaki yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. İl merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

2. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Pedagojik Formasyon Testinden Aldıkları Puanlara Dayalı Olarak Elde Edilen Bulgulardan Aşağıdaki Sonuçlara Ulaşılmıştır :

a) Cinsiyete göre, tüm alanlarda, erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç tüm alanlarda kadın öğretmenlerin lehine anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

b) Kıdem bakımından, tüm alanlarda 19 yıl ve daha fazla kıdeme sahip ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. 6-11 yıl arası ve özellikle de 0-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

c) Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumlarına göre, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak az da olsa, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden yüksek bulunmuştur.

d) Branş esas alındığında, meslek dersleri öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri diğer branş öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerine göre daha düşük bulunmuştur. Ortaöğretim öğretmenlerinin alt alanlardaki yeterlilik düzeyleri sosyal bilimler branşındaki öğretmenlerin lehine anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

e) Görev yaptıkları okul türüne göre, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin daha düşük olduğu, Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin ise en yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

f) Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri ile görev yaptıkları yerleşim birimi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. İlçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin kısmen de olsa İl merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

g) Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki

bulunmamıştır. İş doyumu “orta” olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin iş doyumu “düşük” olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	III
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	XVII

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterliliği.....	1
Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Tarihi Gelişimi.....	5
Problem Durumu.....	10
Problem Cümlesi.....	17
Alt Problemler.....	17
Denenceler.....	21
Sayıtlar.....	29
Sınırlılıklar.....	29
Tanımlar.....	29
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	31

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	33
--------------------------	----

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	46
Araştırmanın Modeli ve Değişkenler.....	46

Bağımsız Değişkenler.....	46
Bağımlı Değişkenler.....	46
Evren ve Örneklem.....	47
Veri Toplama Araçları.....	51
1. Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği.....	52
2. Pedagojik Formasyon Testi.....	54
3. Öğretmen Kişisel Bilgi Formu.....	56
Verilerin Toplanması.....	57
Verilerin Çözümlemesi.....	58

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	59
1.0. Öğretmenlerin Rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi.....	59
1.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	60
1.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	61
1.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	63
1.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	64
1.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	65
1.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	67
1.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri...	68
2.0. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi.....	69

3.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	89
4.0. Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi.....	90
4.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	92
4.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	93
4.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	95
4.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	96
4.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri...	97
4.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	99
4.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	100
5.0. Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi.....	102
5.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	103
5.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	104
5.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	106

2.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	71
2.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	71
2.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	73
2.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	74
2.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri..	76
2.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	77
2.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	78
3.0. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi.....	80
3.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	81
3.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	82
3.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	84
3.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	85
3.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	86
3.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri..	88

5.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	107
5.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	108
5.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	110
5.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	111
6.0. Öğretmenlerin Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi.....	112
6.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	112
6.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	113
6.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri.....	116
6.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	117
6.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	119
6.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	122
6.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Eğitim Psikolojisi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	123
7.0. Öğretmenlerin Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi.....	124

7.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	124
7.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	125
7.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri.....	127
7.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	128
7.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	131
7.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	133
7.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	134
8.0. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi.....	136
8.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	136
8.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	137
8.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri.....	139
8.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	140
8.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	143

8.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	144
8.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	145
9.0. Öğretmenlerin Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi.....	147
9.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	147
9.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	148
9.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri	150
9.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	151
9.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	154
9.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	156
9.7. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	157
10.0. Öğretmenlerin Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi...	159
10.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	159
10.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	160

10.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Genel Öğreti Yöntemleri Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri.....	162
10.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	163
10.5.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	164
10.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	167
10.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri.....	168

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM.....	170
1. Öğretmenlerin Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	170
2. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	173
3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	174
4. Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	177

5. Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	180
6. Öğretmenlerin Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	182
7. Öğretmenlerin Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	184
8. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	185
9. Öğretmenlerin Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	187
10. Öğretmenlerin Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu.....	188

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	190
KAYNAKÇA.....	196
EKLER.....	212
1. Araştırma Kapsamına Alınan İl ve İlçelerdeki Ortaöğretim Okullarının Listesi	213
2. Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği Madde-Test Korelasyonu Sonuçları ve Pedagojik Formasyon Testi Maddelerinin Güçlük İndisleri ve Ayırıcılık Güçleri.....	215
3. Öğretmen Kişisel Bilgi Formu.....	219
4. Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği.....	221
5. Pedagojik Formasyon Testi.....	225

6. Ortaöğretim Öğretmenlerini Ölçek ve Testten Aldıkları Ham Puanlar.....	235
7. Araştırma ile İlgili İzin Onayları.....	245

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Sayfa
1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	48
2. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	48
3. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumuna göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	49
4. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	49
5. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	50
6. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	50
7. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri.....	51
8. Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeğini Oluşturan Alt Alanlar ve Bu Alt Alanları Kapsayan Maddelerin Dağılımı ve Sayısı.....	54
9. Pedagojik Formasyon Testini Oluşturan Alt Alanlar ve Bu Alt Alanları Kapsayan Maddelerin Dağılımı ve Sayısı.....	56
10. Öğretmenlerin Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	60
11. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	61
12. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	62
13. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	62

14. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	63
15. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	64
16. Öğretmenlerin Branşlarına göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	65
17. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	66
18. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	66
19. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	67
20. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	68
21. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	69
22. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	70
23. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	71
24. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	72
25. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	72

26. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	73
27. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	74
28. Öğretmenlerin Branşlarına göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	75
29. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	75
30. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	76
31. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	77
32. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	78
33. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	79
34. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	79
35. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	81
36. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	82

37. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları....	83
38. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	83
39. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	84
40. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları...	85
41. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	86
42. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	87
43. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	87
44. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve“t-testi” Sonuçları.....	88
45. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	89
46. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	90
47. Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	91
48. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	93

49. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı,Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	94
50. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	94
51. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı,Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	95
52. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı,Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	96
53. Öğretmenlerin Branşlarına göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	97
54. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	98
55. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	98
56. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	99
57. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	100
58. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	101

59. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	101
60. Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	103
61. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı,Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları,Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	104
62. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı,Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	105
63. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	105
64. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları,Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	106
65. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	107
66. Öğretmenlerin Branşlarına göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	108
67. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	109
68. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	109

69. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	110
70. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	111
71. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	112
72. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarını Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	113
73. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	114
74. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına ilişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	114
75. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	115
76. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	116
77. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi ile İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	117
78. Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	118

79. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	119
80. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	120
81. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	120
82. Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	121
83. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	122
84. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	123
85. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	124
86. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	125
87. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	126

88. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	126
89. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	127
90. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı,Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	128
91. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı,Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	129
92. Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	129
93. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	130
94. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	131
95. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	132
96. Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	133
97. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	134

98. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	135
99. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	135
100. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	136
101. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	137
102. Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	138
103. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları	139
104. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	140
105. Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	141
106. Öğretmenlerin Branşlarına göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	141

107.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	142
108.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	143
109.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	144
110.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	145
111.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları...	146
112.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	146
113.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı,Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	147
114.Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı,Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	148
115.Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	149
116.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	150

117.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı,Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	151
118.Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı,Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	152
119.Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	152
120.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	153
121.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	154
122.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	155
123.Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	155
124.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	156
125.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	157

126.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	158
127.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları,Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	159
128.Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı,Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	160
129.Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	161
130.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	161
131.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi ile İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları,Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	162
132.Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı,Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	163
133.Öğretmenlerin Branşlarına göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	164
134.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	165

135.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	165
136.Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları.....	166
137.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları.....	167
138.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	168
139.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Genel Öğretim Yöntemleri İle Dersi İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	169

BÖLÜM I

GİRİŞ

Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterliliği

“Çağımızda bilim ve teknolojiye görülen hızlı değişme ve gelişmeler toplumun yapısını da hızla değiştirmekte, buna koşut olarak eğitimin amaçlarında, yöntemlerinde ve öğretmenin geleneksel rollerinde de değişmeler olmaktadır. Bu gelişmelerin doğal sonucu olarak, toplumu oluşturan bireylerin, meydana gelen değişikliklere uyum sağlamalarında ve topluma katkıda bulunmalarında eğitim kurumlarına ve bu kurumlarda çalışan öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öğretmenler çağın gereklerine uygun biçimde üzerlerine düşen görevi başarıyla gerçekleştirmek durumundadırlar. Bu noktada, öğretmen konusunun giderek daha da önem kazandığı kuşkusuzdur” (Sözer 1991: 103).

Kalkınmanın hem maddi hem de manevi boyutunda rol oynayan faktör nitelikli insan gücüdür. Bu noktada eğitim olgusu ön plana çıkar. Eğitim, içerik, fonksiyon, amaç kısaca yapısı ile bir bütündür. Bu hedeflerin saptanmasından, bunlara ulaşmak için yapılan tüm etkinliklerde aktif rol oynayan temel unsur öğretmendir (Ada, 1996: 13). Öğretmenlik mesleği insan yetiştirme mesleği olduğu için öğretilimde mutlaka insan sevgisi dediğimiz “pedagojik sevgi”nin bulunması gerekir. Buna meslek sevgisi de denebilir. Öğretmenlik para mesleği değil, insan kazanma, fedakarlık mesleği demektir (Çelikkaya, 1997: 10). Ülkemizin kalkınması ve milletimizin refah ve saadeti, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesine ve görevlerini en iyi şekilde yerine getirmelerine bağlıdır. Yani öğretmenlik mesleği bir milletin kaderini tayin eden bir meslektir (Büyükkaragöz, 1991: 29).

İnsan gücü kaynağını işleten temel eğitim kurumu okul olup burada üretimi gerçekleştirenler ise öğretmenlerdir. Öğretmenler her ülkede, toplumun her alanında kullanılmak zorunda ve muhtaç olduğu insan gücünü üreten en gerekli ve vazgeçilmez temel elemanlardır. Çünkü bütün iş ve mesleklerde çalışanların hepsi de az ya da çok onların eseri, ürünüdür (Yılman 1991: 232).

Öğretmen, insan zekasının ürünü olan bilgiden –insan aklının kapsayabileceği olgu, gerçek ve ilkelere- kendisi yararlanmak durumunda olduğu kadar bu bilgiden öğrencilerinin de yararlanması için imkan hazırlamak zorundadır. Bu nedenle

öğretmenin (1) öğrenme yaşantılarının seçimi ve düzenlenmesi; (2) öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve özendirici bir ortam yaratılması; (3) düşünce ve görüşlerin etkili bir biçimde anlatılması ve açıklanması ile ilgili birtakım yeterlikler kazanması gerekir (Oğuzkan, 1988: 43). Öğretmenin temel görevi öğrencilerde, okulun ve derslerin hedefleri doğrultusunda kalıcı izli davranış değişikliği meydana getirmektir. Öğretmenin bu görevini yerine getirebilmesi hem de hedeflerin kazandırılması için gerekli konu alanı bilgisine ve öğrenme yaşantıları oluşturacak çevre düzenlemesini sağlayacak öğretmenlik meslek bilgisine sahip olması gerekir. Bu iki farklı alanla ilgili davranışlardan birinden yoksun olan öğretmenden istenilen verimi elde etmek çok güçtür (Erden, 1995: 99).

“Demokrasinin fonksiyonlarının ve değerlerinin tanıtılması, öğrencilere benimsetilmesi ve demokrasinin ilkelerinin fonksiyonlarının öğrencilerde tutum olarak geliştirilmesi öğretmenlere dolayısıyla da öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına düşmektedir. Ülkemizde son yıllarda öğretmen yetiştirme konusunda büyük gelişmeler olmaktadır. Bu gelişmeler öğretmenin niteliği ile ilgili gelişmelerdir. Dolayısıyla bir öğretmende bulunması gereken bir takım özellikler vardır. Bu özellikler arasında; alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik formasyonu bilgisi gelmektedir. Her öğretmen kendi branşı ile ilgili ilke ve teknikleri, son gelişmeleri bilmekle yükümlüdür. Ayrıca bir öğretmende geniş bir kültür birikimi olmalıdır. Kendinde mevcut olan alan bilgisi ile genel kültürünü öğrencilerine aktarabilmesi için öğretmen formasyon bilgisine ihtiyaç vardır” (Büyükkaragöz, 1993: 57).

Öğretmenlik mesleğini seçecek kişilerin bu mesleğin özelliklerini bilerek, kavrayarak ve benimseyerek mesleğe talip olmaları beklenir. Her meslek gibi öğretmenlik mesleğinin de kendine özgü bilişsel, duyuşsal ve devinimsel davranış nitelikleri vardır. Adayların meslekle ilgili bazı bilgileri, bilişsel becerileri kazanmaları yanında, çocuğu sevme, öğrenmeyi-öğretmeyi sevme, bunun gerektirdiği özveri ve isteklilik duyguları ve tutumları gibi duyuşsal davranışları da kazanmaları gerekir (Can, 1998: 67).

Genel kültür, meslek bilgisi ve alan bilgisi, öğretmenliğin üç temel boyutunu oluşturmaktadır. Bir öğretmen adayının, alanında ne denli uzman olursa olsun, genel kültür düzeyi ne denli yüksek olursa olsun, “Kim, niçin, nerede, nasıl öğretilmelidir?” sorularına yanıt verecek bir meslek formasyonuna sahip olmadığı sürece, etkili bir öğretimi gerçekleştirmesinin oldukça güç olduğu söylenebilir (Temel, Çetin ve diğerleri, 1988: 87).

Hamacheck (1972)'e göre öğrencilerin öğretmen kişiliğinde görmek istedikleri ilk dört özellik; sıcaklık, sabırlılık, hoşgörülülük ve öğrencilerle ilgilenme olarak sıralanmıştır (Akt. Akyıldız: 230).

Öğretmenlik mesleği, Milli Eğitim temel Kanunu'nun 43. maddesinde de tanımlanmıştır. Buna göre: öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve Temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler.

“Çağımızda “Bilen öğretir” sloganı kesinlikle geçerli değildir. Bilenin bildiğini organize bir biçimde nasıl öğreteceğini de bilmesi gerekmektedir. Bu ise öğretmenlik meslek bilgisinde yetişmekle olanaklıdır. Bir fizikçiyi fizik öğretmeninden, bir kimyacıyı kimya öğretmeninden, bir tarihçiyi tarih öğretmeninden ayıran özellik öğretmenlik mesleğinden olanların sağlam bir genel kültür ve alan bilgisi yanında sağlıklı bir öğretmenlik meslek bilgisine de sahip olmalarıdır” (Küçükahmet, 1986: 112).

Öğretmen eğer pedagojik formasyon bakımından yetersiz, rehberlik ve liderlik niteliklerinden yoksun, disiplin ve otoriteye gevşek, ahlak ve karakteri itibarıyla zayıf ise, sınıfta olumlu bir kitle psikolojisi yaratmada etkili olamaz. Aksine, bazı hallerde kendisi sınıfın ortak iradesine uyar, sınıfı yönlendirecek yerde, kendisi sınıf tarafından yönlendirilecek duruma düşer (Demirel, 1995: 110).

Herhangi bir konuyu bilmek öğretmen için yeterli olmuş olsaydı, öğretmenlik diye bir meslek de olmaz, alanında uzman olan her kişi, bilgisini öğrencilere kolayca aktarabilirdi. Oysa alan bilgisinin kime, nerede, nasıl öğretilmesinin bilinmesi gerekir (Kazu, 1990: 95). Öğretmenin cinsiyeti, vücut yapısı, ses tonu, öğrenci ile ilişkilerinin niteliği; genel kültürü, alan bilgisi, bilimsel davranışlara sahip olma derecesi; öğretim teknikleri dağarcığının zenginliği ve bunları yerli yerinde kullanabilme derecesi, eğitim araç ve gereçlerini bilme ve gerektiğinde kullanabilme derecesi, öğrenmeyi güdüleme, pekiştirme ve başarıyı ölçme yeterliği gibi özellikleri, her öğrencinin öğretilmek istenen davranışları farklı düzeylerde öğrenmesine sebep olur. Aslında öğretmen, öğrencilerin yönetimi ile öğretme-öğrenme sürecinin yönetimi arasında sürekli yer değiştirir (Bilgen, 1993: 17).

Öğretmen bir yandan sanatını bilimsel gerçeklerin ışığı altında icra ederken başka roller de yüklenir. Öğretmenlerin rolleri giderek artmaktadır. Bugün öğretmenlerin rollerini şöyle sıralayabiliriz: Öğrenme işini yapar, öğrencilere

rehberlik ve danışmanlık yapar, kültürün aracısıdır, okulun bir üyesidir, okulla toplum arasında bir aracıdır, öğrenciyi ve velisini motive edicidir, sınıfın yöneticisidir, her türlü davranış için bir örnek, bir modeldir (Kazancı, 1989: 4).

“Görevinde başarılı olabilmesi ve üzerine düşen sorumlulukları yerine getirebilmesi için öğretmenin yetişme sırasında seçtiği meslekle ilgili birtakım nitelikleri kazanması şarttır. Önce, bir orta dereceli okul öğretmenin, kişisel ve toplumsal hayatında kendisine her zaman kılavuzluk edecek ve destek olacak geniş kapsamlı bir genel eğitimden geçmesi gerekir. İkinci olarak, bir orta dereceli okul öğretmeni, belli bir öğretim dalında veya dallarında köklü bir eğitim görmelidir. Bundan başka, bir orta dereceli okul öğretmeni, edindiği bilgi, görgü ve becerileri okulun içinde ve dışında çeşitli hayat durumlarında etkili olarak kullanabilecek güçte yetişmiş olmalıdır. Bu da ancak bilgi ve becerilerden en uygun zamanda ve biçimde nasıl yararlanacağını yollarını iyi bilmekle gerçekleşebilir. Öğretmenin genel ve özel alan (branş) eğitimi yanında, başlıca eğitim kuramlarını (teorilerini) bilmesi ve öğrencileri istenilen eğitim amaçlarına yöneltme bakımından belirli bir yeterliğe erişmiş olması gerekir” (Oğuzkan, 1988: 37-38).

Cumhuriyet Döneminden Günümüze Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Kısa Tarihi Gelişimi

“Ortaöğretim muallimliğinin, devletin umumi hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üzerine alan müstakil sınıf ve derecelere ayrılan bir meslek olarak tanınması, Cumhuriyetin ilanından sonraki aylarda, 14/Mart/1934 tarihinde neşredilen Orta Tedrisat Muallimleri Kanunuyla gerçekleşebilmiştir. Ama aynı kanunun ortaöğretim, Darülfünun, Yüksek ve Orta Darülmualimin ve Darülmualimat ile yüksek ihtisas mektepleri mezunları arasından seçilebileceklerini de hükme bağladığı düşünülürse, öğretmenliğin henüz istenen meslekleşme şartlarına kavuşmadığı anlaşılır. Zira 1940’lı yıllarda bile ortaöğretim kurumlarına öğretmenler çeşitli kaynaklardan yetişiyordu” (Celkan, 1993: 166).

Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü, 1932-1933 öğretim yılında İş Dersi ve Resim ile Beden Terbiyesi Bölümlerinin de açılmasıyla önemli bir gelişme göstermiştir. Bu yeni açılan bölümlerin öğrenim süreleri üçer yıldır. Bu bölümlere en az bir yıl ilköğretim öğretmeni yapmış kişiler alınmıyordu (Oğuzkan, 1983: 606).

Cumhuriyetin ilk yıllarında mesleki ve teknik öğretim alanında öğretmen yetiştirme konusunda ilk girişim; 1927-1939 yılları arasında çeşitli branşlarda meslek öğretmenliği öğrenimi görmek üzere yurt dışına 133 öğretmen adayının gönderilmesidir. Aynı yıllarda öğretmen ihtiyacını karşılamak üzere, yurt dışından da 65 öğretmen ve uzman getirilmiştir (MEB, 1996: 52).

Cumhuriyet eğitiminin ele alınan bu ilk döneminde, ortaöğretime öğretmen yetiştirme konusunda bir başka girişim de Yüksek Köy Enstitüsü’nün açılması olmuştur. Bu okul, 1940’da açılan sayıları kısa zamanda artan köy enstitülerine öğretmen yetiştirmek amacıyla, 1942-1943 öğretim yılında Hasanoğlan Köy Enstitüsü içinde kurulmuştur (Duman, 1991: 55-56).

Mesleki ve teknik eğitim alanında, meslek okullarına öğretmen yetiştirme kurumları 1930, 1950, 1970’li yıllarda kurulan yüksek okullardır. Bunların başında Kız Teknik, Erkek Teknik, Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen okulları gelmektedir. Sanat okullarına öğretmen yetiştirecek bir okulun kurulmasını O. Buyse raporunda istemişti. Bu okul ancak, 1937-1938 öğretim yılının başında, üç yıl süreli ve yatılı olarak Ankara’da Erkek Teknik Öğretmen Okulu adıyla açılmıştır (Cicioğlu, 1985: 307). Okul öğretmen yetiştiren bir yüksek okul olmasına rağmen, 1946-1949 yılları arasında yapılan program düzenlemelerinde, öğretmenlik bilgisi derslerinin saat ve çeşidinde önemli bir azalma olduğu görülmektedir. Talim ve Terbiye

Kurulu'na, 06/07/1949 tarih ve 51 sayılı kararla kabul edilen programdan anlaşıldığına göre okulda Tesviye, Demir-Döküm, Motor, Elektrik, Radyo, Ağaç İşleri, Model, Yapı, Kalorifer-Sıhhi Tesisat bölümleri adıyla 10 bölüm bulunmakta; her bir bölümün 3. Ve 4. Sınıfında haftada 2 saat “Öğretmenlik Bilgisi” dersi okutulmaktadır. Bu ise, öğretmenlik bilgisi dersi ağırlığını, yarıya yakın azaltıldığını göstermektedir. Günümüzde çeşitli üniversiteler bünyesinde 6 Mesleki Eğitim Fakültesi 12 Teknik Eğitim Fakültesi, Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarına Meslek Dersleri öğretmeni yetiştirmektedir (MEB., 1995: 49-55).

1947-1948 öğretim yılı başından itibaren okulun adı Kız Meslek Öğretmen Okulu iken, Talim ve Terbiye Kurulunun 09/07/1947 tarihli kararı ile Kız Teknik Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiş, öğretim süresi 3 yıldan 4 yıla çıkarılarak öğretim programları yeniden düzenlenmiştir. Talim Terbiye Kurulunun 1 Aralık 1959 tarih ve 312 sayılı kararlarıyla kabul edilen Kız Meslek Öğretmen Okulu Yönetmeliği'nde okulun tanımı ve amacı şu şekilde açıklanmaktadır. “Kız Teknik Öğretmen Okulu, Kız Teknik Okul ve Müesseselerinin, mesleki ve teknik derslerine öğretmen yetiştiren ve öğretim süresi 4 yıl olan, yüksek dereceli bir okuldur (MEB., 1995:48).

1955 yılında Ankara'da Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu açıldı. 1959'da açılmasına başlanan ve sayıları yediye yükseltilen Yüksek İslam Enstitüleri de imam hatip okullarına öğretmen yetiştiriyordu (Başaran, 1994: 112).

Lise öğretmenlerine duyulan ihtiyaç ile beraber 12 Ağustos 1959 yılında Ankara'da ve 19 Ekim 1964 de İzmir'de birer yüksek öğretmen okulu daha açılmasına karar verildi. Fakat, bu okullara başvuran öğrencilerin fakültelerde dal öğrenimlerini sürdürmeleri için Üniversite Giriş Sınavını kazanmaları gerekiyordu ve bu durum önceden tespit edilen kontenjanların doldurulmasında güçlükler yaratıyordu. Bu güçlükleri kısmen gidermek ve aynı zamanda yetenekli ilköğretmen okulu öğrencilerine az sayıda da olsa üniversiteye girme imkanı sağlamak amacıyla İzmir ve Ankara'da yüksek öğretmen okullarında hazırlık sınıfları açıldı. Bu hazırlık sınıfları sonradan Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'nda toplandı. Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri çeşitli öğretim dalları için yetiştiriliyordu. Bu dallardan başlıcaları şunlardı: Edebiyat, İngilizce, Fransızca, Tarih, Coğrafya, Tabiiye, Matematik,

Astronomi, Kimya-Fizik, Fizik-Matematik, Fizik-Kimya, Eğitbilim (Oğuzkan, 1983: 609).

Liselere oğretmen yetiştiren okul olarak İstanbul Y¼ksek Oğretmen Okulu 1956'ya kadar tek kurum olarak kalmıştı. Eski Dar¼lmuallimin-i Aliye'nin devamı olan bu okul, yıllarca iyi oğretmen yetiştirmiştir. Ancak, yıllık mezun sayısı 30'a bile varamamış, 1923-1963 arasında 630 mezun verebilmiştir (Aky¼z, 1982: 246).

1977-1978 oğretim yılı başında Ankara Gazi, İzmir Buca, Balıkesir Necatibey, Diyarbakır, Konya Selçuk, Trabzon Fatih, Samsun, Edirne ve Erzurum Kazım Karabekir eğitim enstit¼lerinin oğrenim s¼resi 4 yıla çıkarılmıştır. 1980-1981 oğretim yılında alınan bir karar ile de eğitim enstit¼lerinin adları "Y¼ksek Oğretmen Okulu" olarak değiştirilmiş, Cumhuriyet d¼neminde ortaoğretime oğretmen yetiştirme açasından çok önemli bir rol oynamış bulunan bu eğitim kurumları ad olarak da olsa artık eğitim tarihimizin malı olmuşlardır (Oğuzkan, 1983: 608).

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren, eğitim enstit¼leri temel eğitimin ikinci kademesi için oğretmen yetiştiren önemli kurumlar olmuştur. Bu kurumlar Milli Eğitim Bakanlı'na bağlıydı. Ortaoğretim üstüne önceleri 2 yıllık, 1967-1977 yılları arasında ise 3 yıllık bir eğitimle ortaokullara oğretmen yetiştirmekteydi (Kırbyık, 1998: 38). "Bu yıldan itibaren, 18 Ekim 1978 tarih ve 31305 sayılı bakanlık onayı ile; dal oğretmeni yetiştiren eğitim enstit¼lerinin oğretim s¼resi d¼rt yıla çıkarılmış; isimleri Y¼ksek Oğretmen Okulu olarak değiştirilmiş; Türk Dili ve Edebiyatı, Eğitim, Tarih-Coğrafya, Coğrafya-Tarih, Matematik-Fizik, Fizik-Matematik, Fizik-Kimya, Kimya-Fizik, Kimya-Biyoloji, Biyoloji-Kimya, İngilizce, Fransızca, Almanca, Resim-İş, Müzik, Beden Eğitimi olmak üzere 16 b¼l¼m halinde, temel eğitim II. Kademe ve ortaoğretim kurumlarına dal oğretmeni yetiştirecek şekilde yeniden d¼zenlenmiřtir" (Duman, 1991: 167).

1974 Mayısında eski Ankara Y¼ksek Oğretmen Okulu'ndan kalan binalarda "Deneme Y¼ksek Oğretmen Okulu" adıyla bir başka eğitim kurumu aıldı. Bu okulda, Ortaoğretim kurumlarına Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik dallarında lisans düzeyinde oğretmen yetiştirmek hedeflenmişti. Eğitim teknolojisindeki son gelişmelerden de yararlanarak kapsamlı bir programla oğretime başlayan Deneme

Yüksek Öğretmen Okulunun ömrü pek kısa olmuş ve okul 1975'de kapatılmıştır (MEB., 1995: 33).

XI. Milli Eğitim Şurasında öğretmen yetiştirme programlarında bütünleşmeye gitmek gereği vurgulanmaktadır (M.E.B., 1982: 58). Bunun sonucu olarak 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile Milli Eğitim bakanlığı öğretmen yetiştiren kurumları Üniversitelere devretmiş; böylelikle öğretmen eğitiminde üniversiteler düzeyinde birlik ve bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu yeni sistemde ilköğretime öğretmen yetiştiren Eğitim Enstitüleri, Eğitim Yüksek okulu; genel ve mesleki ortaöğretime öğretmen yetiştiren Yüksek Öğretmen Okulları, Eğitim Fakültesi, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Ticaret Turizm Yüksek Öğretmen Okulu ile Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu Mesleki Eğitim Fakültesi; Teknik Yüksek Öğretmen Okulları Teknik Eğitim Fakültesi. Cumhuriyet döneminde öğretmen eğitiminde daima nitelik konusu üzerinde de durulmuş fakat süregelen öğretmen açıklarının kapatılması kaygısı bu konuda istenilen amaçlara ulaşılmasını çok kez engellemiştir (Oğuzkan, 1982:45).

Öğretmen eğitiminde üniversiteler düzeyinde bir bütünlük sağlanmış görünmekle birlikte, ortaöğretim öğretmenleri de yine iki farklı kaynaktan yetişmektedir. Bunlar, Eğitim fakülteleri ve Fen-Edebiyat fakülteleridir. (Senemoğlu, 1989: 110). Yani, Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumlar: a) üniversitelerin eğitim fakülteleri ve bölümleri ile b) diğer fakültelerdir. Buna göre iki tür eğitim programı vardır: Diplomaya götüren programlar ve sertifika programlarıdır (Saracoğlu, 1990: 127). Öğretmen yetiştirmede, daha sınırlı bir tanımlama ile ortaöğretime yönelik dal öğretmeni yetiştirmede, eğitim fakültelerinin lisans programlarının yanı sıra bir başka yol da öğretmenlik sertifikası programlarıdır. Bu programlarda yalnız öğretmenlik meslek bilgisi dersleri yer almaktadır. Üniversitelerde, ortaöğretim basamağındaki okulların programlarında yer alan derslerin ilişkili olduğu alanlarda öğrenim gören ve öğretmen olmayı planlayanlar, eğitim bilimleri bölümlerince düzenlenen öğretmenlik sertifikası programlarına katılmaktadırlar. Sözelimi, fen-edebiyat fakültelerinin fizik, kimya, biyoloji, matematik, tarih, coğrafya, psikoloji gibi bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler

öğretmenlik sertifikası programlarına katılanların başında gelmektedirler. Bu alanlardaki öğrenciler, gerek kendi alanlarının lisans programlarını gerekse öğretmenlik sertifikası programlarını bitirdikten sonra Milli Eğitim Bakanlığına öğretmen olmak için başvuruda bulunmaktadırlar (Özer, 1990: 29).

Eğitim Fakültelerinin öğretmen yetiştirme işlevi ile ilgili olarak sorunların çözümü ve ihtiyaçların giderilmesi amacıyla Ocak 1996'dan bu yana Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından başlatılan çalışma Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği halinde devam etmiş ve neticede 1998-99 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmak üzere yeni bir düzenleme geliştirilmiştir. Mevcut uygulamadan farklı olarak, yeni düzenlemede ortaöğretim öğretmenlerinin tezsiz yüksek lisans programları yoluyla yetiştirilmeleri öngörülmektedir.

Yabancı Dil, Güzel Sanatlar ve Beden Eğitimi dışındaki alanlarda ortaöğretim alan öğretmenleri 3,5 + 1,5 veya 4 + 1,5 olarak düzenlenen, lisans ve tezsiz yüksek lisans düzeyinde yetiştirilecektir. Adı geçen üç alanda öğretmen ihtiyacının fazla olması nedeniyle, bu alanlarda hem lisans hem de yüksek lisans düzeyinde öğretmen yetiştirmenin gerekli olduğu düşünülmüştür. Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Öğretmenliği ve Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Bölümleri çeşitli branşlarda ortaöğretime branş öğretmeni yetiştireceklerdir. Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Öğretmenliği Bölümü Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji anabilim dallarından oluşacak; Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Bölümü ise Tarih, Coğrafya, Felsefe Grubu ve Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dallarından oluşacaktır. Bu iki bölüm şimdilik ilgili enstitü bünyesinde yürütecekleri tezsiz master programlarıyla Eğitim Bilimleri Bölümünün de desteği ile ilgili alanlarda öğretmen yetiştireceklerdir (YÖK, 1998: 32). Görüldüğü gibi 3,5 + 1,5 veya 4 + 1,5 seçeneklerinin her ikisinde de, ortaöğretim alan öğretmenliği için tezsiz yüksek lisans yapmış olma koşulu aranmaktadır (Aydın, 1998: 278). İlköğretim Bölümü mezunları da Tezsiz Yüksek Lisans Programının giriş koşullarını yerine getirmek kaydıyla Tezsiz Yüksek Lisans Programına başvurabilirler. Bir başka ifadeyle Ortaöğretim alan öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programına öğretmenliğe uygun alanlardan birinden lisans derecesini alıp, başvuru şartlarını yerine getiren herkes başvurabilecektir (YÖK, 1998).

Yeni yapılanmaya göre, Fen-Edebiyat fakülteleri üç ayrı türden eğitim yapacaktır. a) Birinci eğitim, Eğitim fakültelerine destek olmak üzere, Temel eğitimin 6-7-8'nci sınıfları için öğretmenlik eğitimi, b) İkinci eğitim, yine eğitim fakültelerine destek olmak üzere, 9-10-11'nci sınıfları için öğretmenlik eğitimi, c) Üçüncü eğitim ise, fen-edebiyat fakültelerinin kendi eğitimleri olacaktır (Bostan, 1997: 31).

Problem Durumu

“Eğitimin, fiziki ve insan gücü girdilerinin bilimsel sonuçların ve eğitim teknolojisinin verilerine göre geliştirilmesi gerekli olmakla beraber, bu durum öğretmenin ve yöneticinin işlevini azaltmamakta, hatta artırmaktadır. Nitekim, eğitimde yenileştirme ve geliştirme çalışmalarının okullardan, sınıflardan başlatılmasının daha hızlı sonuçlar vereceği yönündeki düşünceler her geçen gün daha fazla kabul görmeye başlamıştır. Zira öğrenciyle yüzyüze olan öğretmendir. Topluma en yakın olan eğitim kurumları okullardır. Öğretmenin başarısı okulları, okulların başarısı eğitim kurumlarını, eğitim kurumlarının başarısı da eğitim sistemini başarıya götürecektir” (Can, 1998: 67).

Eğitimin niteliğini yükseltmek yolu ile yetiştirmeyi amaçladığımız insanın; sadece bilişsel bilgilere değil aynı zamanda davranış ve tutum düzeyinde gerekli niteliklere sahip olması beklenir. Böyle bir insan başkalarının isteklerine ve çevreye karşı da duyarlı olabilen, paylaşmayı bilen, duygu, düşünce ve eylemlerinde özgür ve girişimci olabilen önyargılardan arınık, eşitlikçi düşünen ve ırk, dil, din farkı gözetmeksizin kendini insanlıkla bütünleştirebilen bir özelliğe de sahiptir. Arzu edilen nitelikli insan tipinin yetiştirilebilmesi için öğretmenin nitelik olarak, öğretim becerilerine sahip olacak şekilde eğitilmesi gerekmektedir (Kulaksızoğlu, 1991: 78).

“Belirli meslek alanına ilişkin niteliklerin yada yeterliliklerin bilinmesinin gereği; her şeyden önce o meslek alanını tanıma, o alandaki görev ve sorumlulukların neler olduğunu belirleme, meslek adamının performansına etkililik kazandırma, alanda çalışan personel arasında meydana gelebilecek görev karmaşıklığını önleme, alanda işbirliği ve ekip çalışmasını sağlama ve mesleğe uygun nitelikte eleman yetiştirme ölçütlerini belirleme gibi gereksinimlerden kaynaklanmaktadır” (Alkan ve Hacıoğlu, 1995:20-21).

Son yıllarda az gelişmiş ülkelere gelişmiş ülkelere değin her ülkede öğretmen yetiştirme üzerine yapılan araştırmalar artmıştır. Öğretmenlik çok sayıda olguyu içinde toplayan karmaşık bir meslektir; çok sayıda objektif ve subjektif faktör tarafından etkilenmektedir (Türkoğlu, 1988: 137). Öğretmen yeterlilikleri ve öğretmenlik meslek bilgisi programlarını değerlendirme çalışmaları farklı okul

programları düzeyinde ele alınmakta olup, bu çalışmalarda özellikle son yıllarda bir artma ve zenginleşme söz konusudur (Shulman, 1986: 11). Çağdaş eğitimin hedefi, problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgiye ulaşma yöntemlerini tanıyan, analitik düşünme becerisi kazanmış, bilgilenme istekliliğini sürekli canlı tutan öğrenciler yetiştirmek, öğrenciyi ekip çalışmasına yöneltmek ve tüm öğrenme süreci boyunca öğrencilerin aktif olmasını sağlamaktır. Bu hedefin gerçekleşmesi ise öğretmenlerin meslek öncesi ve meslek-içi eğitimlerinin bu gereksinimleri karşılayabilecek biçimde değişimini zorunlu kılmaktadır (Gürşimşek, 1998: 25).

Variş (1992), 24 Kasım 1992 Öğretmenler Günü nedeniyle Anadolu Üniversitesi'nde verdiği konferansta; "Bilen mi öğretir, yoksa nasıl öğretileceğini bilen mi öğretir. Bu konuda neredeyse yarım yüzyıl önce, çok büyük tartışmalar yapılmıştır, çok fazla yazılar yazılmıştır. O zamanın eğitim dergilerinde bunlar yayınlanmıştır. İş çözümlenmiştir. Öğretmenin alanın hakimi olması lazımdır. Yani bir öğretmenin kendi alanını bilmemesi gibi bir şey düşünülemez. Ama öğretmenlik bir meslekse elbette nasıl öğretileceğini de bilmesi lazımdır, bunların ikisinin sentezidir öğretmenlik. Konuyu doğrudan bu noktada, eğitim fakültelerinin çok iyi sahiplenmesi gerekirken, fen ve edebiyat fakültelerinde yetişen ve alan bilgisi çok kuvvetli olan öğretmen adaylarına da meslek bilgisi kazandırmak suretiyle en iyi öğretmeni yetiştirmek yoluna gitmek gerekiyor. Yani, konu Eğitim Fakültesi mezunu mu, yoksa Fen-Edebiyat fakültesi mezunumu sorunu değildir. Sorun, alanı bilen fakat aynı zamanda öğretimi de çok iyi öğrenmiş meslek adamı yetiştirmektir" (Variş, 1992: 25), şeklinde bir görüş ileri sürmektedir.

Eğitimin en önemli elemanı öğretmendir. Bu nedenle, toplumu çağdaş toplum haline getirecek eğitim faaliyetlerinde öğretmenin rolü çok büyüktür. Bundan dolayı, öğretmenlerin nitelikli kişiler arasından seçilen, iyi yetiştirilmiş elemanlar olması bir zorunluluktur. Çocuklarımızın çağa ayak uyduracak, ülkemizin kalkınmasında önemli roller oynayacak, çağdaş bilgi ve becerilerle donatılmış üstün yetenekli bireyler olarak yetiştirilmesi ancak üstün yetenekli öğretmenler eliyle gerçekleştirilebilecektir (Özdaş ve Ekem 1993: 131).

"Geçmişte başlayıp günümüzde de devam eden öğretmenliğin bir meslek olarak kabul edilme çaba ve çalışmalarının öğretmenliğin her yönden gelişmesine çok önemli katkıları olduğu ortadadır. Bu nedenle de ülkemizde de meslekleşme sürecinde olan öğretmenliği bu çerçevede ele alıp işe

buradan başlamak gerekmektedir. Böylece yetiştirme, uygulama ve sertifika amacı ile belli düzeyde standart oluşturacak aynı zamanda sorumluluk ve özerklik özelliği olan bir mesleğe yani öğretmenlik mesleğine eleman yetiştirme nitelikli öğretmen yetiştirme modelinin bel kemiğini oluşturmaktadır” (Köymen, 1991: 88).

Öğretmenlik mesleğinde bugüne kadar olumlu gelişmelerin gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Örneğin öğretmenlerin eğitim düzeyi Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana sürekli olarak gelişmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmen ihtiyacı, askerliğini çavuş olarak yapanlardan karşılanırken, bugün hem ilköğretim hem de ortaöğretim kurumlarında öğretmen olabilmek için en az dört yıllık fakülte bitirmek gerekmektedir. Son on yıl öncesine kadar öğretmen yetiştiren fakülteler, öğrencilerin ÖYS tercihlerinde sıralama olarak sonlarda tercih edilirken; son yıllarda bu fakülteler, eskiye oranla çok sayıda öğrenci tarafından tercih edildiğinden, zor kazanılan fakülteler arasına girmektedir (Erdoğan, 1995: 2).

Öğretmenlik mesleğine hazırlık Genel Kültür, Özel Alan Eğitimi ve Pedagojik Formasyon ile sağlanır. Öğretmenlerin belirtilen bu nitelikleri kazanabilmeleri için hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkan verecek biçimde düzenlenir (M. Eğt. T. Kanunu, 1990: 21). Aynı kanunun 45. Maddesinde, “öğretmenler, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarından ve bunlara denkliği kabul edilen yurtdışı yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar arasından, Milli Eğitim Bakanlığınca seçilirler”, denmektedir.

“Başka bir ifadeyle bir öğretmenin kendinden beklenen görevleri yerine getirebilmesi için öncelikle öğretmenlik yapacağı ders alanını iyi bilmesi gerekir. Bunun yanında bu bilgi ve becerileri iyi bir şekilde organize ederek nasıl öğreteceğini, sınıftaki dersleri canlı ve çekici bir hale nasıl getireceğini bilmesi de gerekmektedir. Yani bu durum bir öğretmenin, mesleğinin gerektirdiği bir takım inceliklere ve ustalıklara sahip olmasını gerektirmektedir. Bu da öğretmenlik meslek bilgisi alanında yetişmekle mümkündür. Öğretmen alanı ile ilgili çok fazla detaylı bir bilgiye sahip olabilir. Ama bunun ikisi tek başına bir anlam ifade etmez. Öğretmenlik mesleği açısından önemli olanı; kuvvetli bir şekilde yetiştiği alan bilgisini ve genel kültürünü, öğrencilerine aktarabilecek pedagojik formasyon bilgisine sahip olması gerektiğidir. Eğitim açısından da önemli olanı öğretmenin bu üç özelliği bir arada taşımasıdır” (Büyükkaragöz ve Kesici, 1998:69).

Milli Eğitim Kanununun 28. Maddesinde ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temsil ilkelerine uygun olarak şu şekilde açıklanmıştır: “Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak

bilincini ve gücünü kazandırmak. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır. Bu kadar önemli fonksiyonları yerine getiren ortaöğretim kademesinde görev alacak öğretmenlerin de bazı temel bilgi ve becerilerle donanık olarak yetiştirilmesi gerek yasal düzeyde gerekse pedagojik düzeyde bir zorunluluk arz etmektedir.”

Onuncu Milli Eğitim Şurasında, gündemi oluşturan öğretmen eğitimi programına ilişkin konular üzerinde durulurken, öğretmen yetiştiren kaynakların çok ve çeşitlilik gösterdiği vurgulanarak, bu çeşitliliğe son verip, öğretmen yetiştirme sisteminin bütünleştirilmesi önerilmiştir. Ancak, bu konuda bir yenileşmeye gidilirken sorunun, programlara ders ekleyip çıkarma gibi kısır bir yaklaşımla ele alınmaması tavsiye edilmiştir. Buna rağmen, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı öğretmen okulları da dahil olmak üzere eğitim kurumları arasında derslerin sayısı, sıralanışı ve içeriği bakımından tam bir uyum ve eşgüdüm sağlanamamış, paralelliği ve bütünleşmeyi sağlayan temel ölçütlerin saptanması uzun süre ihmal edilmiştir. Bunun sonucu olarak, öğretmen yetiştiren kurumlar arasında programlar bakımından tam bir bağlantı sağlanamamış, öğretmen adaylarına okul ve dal değiştirme olanağı tanınmamış veya bu olanak çok güç koşullara bağlanmıştır (Çoban, 1996: 41).

Pratik hayatımızda öğretmen ve okulların işlevini ve farklılaşmasını açıkça görebiliriz. Örneğin arasında iki yüz metre mesafe bulunan iki ilköğretim okulundan birini, aynı okulda görev yapan sınıf öğretmenlerinden bir kısmını ısrarla tercih etmemizin, bunu sağlamak için her çabaya girişmemizin nedeni bu okullarda görev yapan öğretmenlerin aynı kaynaktan gelmelerine, okulların benzer fiziki donanımına sahip olmalarına, aynı merkez örgütüne bağlı olmalarına ve aynı ilköğretim programını uygulamalarına rağmen, etkililiği önemseyen, mesleğini seven öğretmenler ve okul yöneticileri sayesinde, pek çok olumsuz şartlara karşın, okulları ve sınıfları daha verimli ortamlar haline getirmenin mümkün olabileceği gerçeğidir (Can, 1998: 67).

Pedagojik formasyon Eğitimi birçok ülkede çok ciddi bir düzeyde ele alınmaktadır. Örneğin, Almanya'da pedagoji eğitimi tam iki yıl sürer. Stajyer öğretmen ilk hazırlık yılında bir liseye gönderilir. Okul pedagojisi konusunda devletçe düzenlenmiş bir seminerde kendisine ders verilir, haftalık toplantılar ve seminerler düzenlenir. Stajyer öğretmen ikinci yılda başka bir yerde, başka bir okulda 8 hafta kendi başına ders verir. Seminerlerdeki öğrenimin konusu pedagoji, psikoloji, branş öğretim metodu, okul ve devlet memurluğu hukukudur (Venter, 1987: 108). Amerika Birleşik Devletlerinde, Ortaöğretim (lise) öğretmenlerinin eğitiminde, öğrenciler dört yıllık lisans eğitimleri boyunca 45 kredilik genel kültür derslerini ilk iki yıl içinde aldıktan sonra (30) kredilik meslek öncesi ön şart olan öğretmen olacağı konulardaki alan derslerini, (18) kredilik yan dal derslerini ve uygulama ve staj dahil (36) kredilik de meslek (eğitim) derslerini tamamlamak zorundadırlar. Lise düzeyindeki mesleki teknik öğretmenliği dahil bütün öğretmen adayları kendi alan ve yan derslerini sadece eğitim fakültesinden değil başka fakültelerden de alabilirler, yeter ki önceden kararlaştırılan standartlara uyabilsinler (Demirtaş, 1993: 164).

Eğitim sisteminin insan gücü yeterlikleri düşük olmasında, bir yandan öğretmenlik meslek standartlarının ortaya konulmamış olması, öte yandan da öğretmen yeterliklerinin geliştirilmesini özendirmeyen yönetsel yaklaşımlar, giderek, meslek etiğinin de ciddi biçimde aşınmasına yol açmaktadır. İnsan gücü yeterliklerindeki düşüklük, istihdam politikasından doğmaktadır. Öğretmen ve yönetici boyutunda işe alma, ücretlendirme, çalışma koşulları, sosyal olanaklar ve hizmet içi eğitim gibi konularda izlenen politikalarla kendisini gösteren nitelik düşüklüğü, hem hizmet etkililiğini azaltmakta hem de sistemin, sorunlara gerçekçi ve kalıcı çözümler arama, bulma ve uygulama yeteneğini olumsuz yönde etkilemektedir (Uluğ, 1998:161-162).

Eğitimde reform tartışmalarının merkezini öğretmen yetiştirme teşkil etmelidir. Her çeşit değişimin öğretmen rolünde de değişmeyi gerektireceği hatırdan çıkarılmamalıdır (Marklund, 1974: 42).

Öğretmenin etkililiğini ölçmede başlıca üç yaklaşım vardır. Bu üç yaklaşımın özelliği de değerlendirmelerin tarafımızdan yapılmasıdır. Bu

yaklaşımları detaylarına inmeden açıklamak gerekirse bunlardan ilki; öğretmenin etkililiğinin sınıftaki performansı veya öğretmenin bilgisiyle, ikincisi; öğretmenin etkililiği ve performansının karışık birçok soruyu kapsayan ve birçok soru hakkında öğretmenin bilişsel düzeydeki cevaplarının ölçülmesiyle, üçüncüsü ise; öğretmenin etkililiğinin mesleki literatürdeki ölçütlere dayalı olarak tenkit edilmesiyle yapılmasıdır (Shavelson, Noreen ve Leigh, 1986: 50-91). Ayrıca öğretmenin değerlendirilmesinde kullanılacak değerlendirme yöntemleri gözlem, derecelendirme ya da değerlendirme ölçeğinin kullanılmasıdır (Binbaşıoğlu, 1985: 18).

Öğretmenlerin değerlendirilmesinde başvurulan bir başka yaklaşım da, bizzat onların kanılarını, değerlerini, tutumlarını vb. kişilik özelliklerini belirtmeye yarayan araçların geliştirilip kullanılmasıdır. Birçok kişilik özellikleri, dikkatle hazırlanan ve doğrudan doğruya öğretmenlere uygulanan testler aracılığı ile belirlenebilir. Ancak bu gibi test sorularına verilen cevapların sınıfta veya herhangi bir öğretim durumunda belirli şartlar altında gösterilen davranışlarla ne derece tutarlı olduğu daima tartışma konusu olmuştur. Bir başka deyişle, test sonuçlarının geçerliği konusunda bazı kuşkular ileri sürülmüştür. Bununla birlikte, bu tür testlerin yetişmekte olan öğretmen adaylarına belirli zaman aralıklarıyla uygulanması, onları tanıma ve izleme bakımından çok yararlı olabilir (Oğuzkan, 1989: 45).

Öğretmen yetiştiren kurumların bugüne kadar Türkiye'nin öğretmen ihtiyacını karşılamada yetersiz kalması, öğretmen açığını kapatmada çeşitli kaynaklardan yararlanılmasını gerekli kılmış ve sisteme farklı kaynaklardan farklı biçimlerde yetişmiş çok sayıda öğretmen alınmıştır. Öğretmen yetiştiren kuruma giren bir öğrenci, baştan beri öğretmenliğe güdülenmekte ve geleceğe bir öğretmen olabilmek için hazırlanmaktadır. Öte yandan öğretmen yetiştiren kurumlarla, asıl amacı öğretmen yetiştirmek olmayan öğretim kurumlarının programları arasında, öğretmenlik meslek bilgisi kazandırma açısından önemli ayrılıklar bulunmaktadır (Can, 1987: 160-161).

Ortaöğretim döneminin, öğrencileri hem mesleğe hem de yükseköğrenime hazırlayan eğitim kademesi olduğu dikkate alındığında, ortaöğretimin birey açısından önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu öneminden dolayı bu kademedeki görev yapacak öğretmenlerin özellikle öğretmenlik meslek bilgisi (pedagojik formasyon)

bakımından iyi eğitim almış olmaları bu düzey öğretmenlerinin sahip olmaları gereken meslek bilgisi ve becerileri bakımından öngörülen yeterliliklere sahip olmaları hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre belirlenmesi ve bu konuya ilişkin bazı önerilerin geliştirilmesi amacıyla bu araştırmaya girilmiştir.

Problem Cümlesi

Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) yeterlilikleri bazı değişkenler açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler

1.0. Öğretmenlerin Rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri ;

1.1. Cinsiyetlerine,

1.2. Kıdemlerine,

1.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna

1.4. Branşlarına,

1.5. Görev yaptıkları okul türüne,

1.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

1.7. Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre anlamlı

bir farklılık göstermekte midir?

2.0. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine

ilişkin görüşleri ;

2.1. Cinsiyetlerine,

2.2. Kıdemlerine,

2.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

2.4. Branşlarına,

2.5. Görev yaptıkları okul türüne,

2.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

2.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3.0. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri ;

3.1. Cinsiyetlerine,

3.2. Kıdemlerine,

3.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

3.4. Branşlarına,

3.5. Görev yaptıkları okul türüne,

3.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

3.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4.0. Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri;

4.1. Cinsiyetlerine,

4.2. Kıdemlerine,

4.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

4.4. Branşlarına,

4.5. Görev yaptıkları okul türüne,

4.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

4.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

5.0. Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri ;

5.1. Cinsiyetlerine,

5.2. Kıdemlerine,

5.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

5.4. Branşlarına,

5.5. Görev yaptıkları okul türüne,

5.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

5.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6.0. Öğretmenlerin Eğitim Psikolojisi dersi ile ilgili Öğretmenlik Meslek

Bilgisi yeterlilik düzeyleri ;

6.1. Cinsiyetlerine,

6.2. Kıdemlerine,

6.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

6.4. Branşlarına,

6.5. Görev yaptıkları okul türüne,

6.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

6.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

7.0. Öğretmenlerin Eğitim Sosyolojisi dersi ile ilgili Öğretmenlik Meslek

Bilgisi yeterlilik düzeyleri ;

7.1. Cinsiyetlerine,

7.2. Kıdemlerine,

7.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

7.4. Branşlarına,

7.5. Görev yaptıkları okul türüne,

7.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

7.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

8.0. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme dersi ile ilgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi yeterlilik düzeyleri ;

8.1. Cinsiyetlerine,

8.2. Kıdemlerine,

8.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

8.4. Branşlarına,

8.5. Görev yaptıkları okul türüne,

8.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

8.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

9.0. Öğretmenlerin Eğitime Giriş dersi ile ilgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi yeterlilik düzeyleri ;

9.1. Cinsiyetlerine,

9.2. Kıdemlerine,

9.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,

9.4. Branşlarına,

9.5. Görev yaptıkları okul türüne,

9.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,

9.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

10.0. Öğretmenlerin Genel Öğretim Yöntemleri dersi ile ilgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi yeterlilik düzeyleri ;

10.1. Cinsiyetlerine,

- 10.2. Kıdemlerine,
- 10.3. Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumuna,
- 10.4. Branşlarına,
- 10.5. Görev yaptıkları okul türüne,
- 10.6. Görev yaptıkları yerleşim birimlerine,
- 10.7. Öğretmenlik mesleğindeki İş doyumunu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Denenceler

Araştırmanın, problem ve alt problemlerine dayalı olarak belirlenen denenceler aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

1.0. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

1.1. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.2. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.3. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.4. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.5. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.6. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

1.7. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.0. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

2.1. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.2. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.3. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.4. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.5. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.6. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

2.7. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.0. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

3.1. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.2. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.3. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.4. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.6. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

3.7. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.0. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

4.1. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.2. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.3. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.4. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.5. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.6. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

4.7. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.0. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin

deneceler:

5.1. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.2. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.3. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.4. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.5. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.6. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

5.7. Öğretmenlerin araştırma ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.0. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

6.1. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.2. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.3. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.4. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.5. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.6. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.7. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.0. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

7.1. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.2. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.3. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.4. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.5. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.6. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

7.7. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.0. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

8.1. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.2. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.3. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.4. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.5. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.6. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

8.7. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.0. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

9.1. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.2. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.3. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.4. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.5. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.6. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

9.7. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.0. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerine ilişkin deneceler:

10.1. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.2. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.3. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.4. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.5. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.6. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

10.7. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Sayıtlar

1. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) yeterlilikleri, içinde buldukları koşullardan etkilenir.
2. Araştırma için geliştirilen ölçme araçlarının geçerliliğini saptamak amacıyla müracaat edilen uzman ve uygulayıcıların görüşleri, bu konudaki ölçütler arasında yer alabilir.

Sınırlılıklar

1. Araştırma, evreni oluşturan Malatya İl ve İlçelerinde görev yapan Ortaöğretim öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma ölçme araçlarının uygulandığı okullardaki Ortaöğretim öğretmenlerinin “Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği” ve “Pedagojik Formasyon Testi”ne verdikleri cevaplarla ve bu cevapların içtenlik ve doğruluk derecesiyle sınırlıdır.
3. Araştırma, 1997-1998 öğretim yılında örneklem grubunda bulunan ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenler ile sınırlıdır. Örneklem 476 ortaöğretim öğretmeninden oluşmuştur.

Tanımlar

Ortaöğretim : “İlk öğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren ve 15-17 yaş grubunu kapsayan genel liseler ile mesleki ve teknik liseleri kapsamaktadır. Liseler amaçlarına göre lise, teknik lise, meslek lisesi, ticaret lisesi, imam hatip lisesi, gibi adlar alırlar. Bu kademe özel okullar dışında parasızdır, ancak zorunlu değildir” (Büyükkaragöz ve diğerleri, 1998 : 172).

Çok Programlı Lise : 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 29. Maddesi gereğince nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinin orta dereceli okul ihtiyacının karşılanmasında, genel ve mesleki teknik öğretim programlarının birlikte uygulandığı ve tek yönetim altında toplandığı okullardır (Teb.Der.,Sayı: 2399: 113). Çok Programlı Lise; Genel ve mesleki eğitim programlarının bir çatı ve tek yönetim altında uygulandığı ortaöğretim kurumudur (M.E.B., 1995: 10).

Öğretmenlik Meslek Dersleri : Öğretmen adayının, öğretmenlik mesleğinin gereği olarak öğretme ve eğitim sanatını yapabilmesi için gerekli olan derslerdir. Buna “Pedagojik Formasyon” dersleri de denir (Binbaşıoğlu, 1995: 2).

Meslek Bilgisi Yeterliliği : Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları gösterme gücü (Demirel, 1989: 8).

Öğretmen : Resmi veya özel bir eğitim kurumunda çocukların ve gençlerin öğrenme yaşantılarına rehberlik etmek veya yön vermekle görevlendirilmiş ve bu amaçla yetiştirilmiş kimse (Duman, 1991: 6).

Mesleki Doyum (İş Doyumu) : Bireyin işyerindeki insan ilişkileri, ekonomik olanakları, sağlık ve sosyal güvencesi, mesleğinde gelişme (ilerleme) olanağı ve başarısı iş doyumunu etkileyen faktörler kapsamına girer (Ülgen, 1989: 31).

Yeterlilik : Bir kişiye belirli bir rolü oynayabilme gücünü kazandıran özelliklerin varlığı, veya bu rolü oynayabilmesini engelleyen özelliklerin yokluğudur. Yeterli olmak, belli istemleri karşılayabilecek gerekli bilgi veya beceri, yahut hem bilgi hem de beceri sahibi bulunmaktır (Bursalıoğlu, 1981: 4-5). Yeterlilik; Bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi-beceri ve ehliyet anlamında bir kavramdır (Alkan ve Hacıoğlu, 1995: 17).

Bu araştırmada yeterlilik kavramı, Malatya il ve ilçelerinde görev yapan ortaöğretim öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) bakımından, uygulanan “Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği” ve “Pedagojik Formasyon Testi” sonuçlarına göre belirlenmesi anlamında kullanılmıştır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bu araştırmada, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi (pedagojik formasyon) yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmiştir. Böyle bir araştırmanın yapılmasında özellikle aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır: Aynı sınıf düzeyindeki öğrencilerin başarılarında öğretmenlerin pedagojik formasyon yeterliliklerindeki farklılıkların rolü var mıdır ? Aynı branştaki öğretmenlerden bazılarının öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilmelerindeki etken nedir ? Öğretmenlerin pedagojik formasyon yeterlilik düzeylerinde, öğretmenlerin mezun oldukları fakülte farklılıklarının etkisi var mıdır ? Öğretmenlerin pedagojik formasyon yeterlilik düzeyleri hangi değişkenler açısından farklılaşmaktadır ? Bir başka ifadeyle yukarıdaki sorular araştırmacıyı bu araştırmayı yapmaya yöneltmiştir. Ayrıca araştırmacının meslek yaşamının 10 yılı yakın bir kısmının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim kurumlarında geçmesinin, Malatya ilinde böyle bir araştırmanın daha önce yapılmamış olmasının da bu araştırmanın tasarımılanmasında etkileri vardır.

Gerek ilkökul öğretmenleri gerekse de ortaöğretim öğretmenleri ile ilgili olarak yapılan yeterlilik çalışmalarının çoğu öğretmenlerin tutumlarını yansıtan çalışmalar ile ya da öğretmenlerin kendi yeterliliklerine ilişkin görüşlerini yansıtan çalışmalar ile sınırlıdır. Yapılan çalışmaların çoğu da öğretmen adaylarının öğrencilik dönemlerini kapsamaktadır. Literatür tarandığında, ortaöğretim öğretmenlerinin pedagojik formasyon düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, öğretmenlere test uygulanarak sonuçlarının değerlendirildiği bir araştırmaya rastlanamamış olmasının böyle bir araştırmanın yapılmasında etken olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın sonuçlarının elde edilmesinde uygulanan ölçme araçları; öğretmenlerin kendi görüşlerini yansıtan ortaöğretim öğretmenliği yeterlilik ölçeği ve pedagojik formasyon testidir. Bir başka deyişle araştırmanın bulguları, öğretmenlerin kendi görüşlerini yansıtan ölçek puanlarına ve testten elde edilen puanlara göre elde edilmiştir.

Bu araştırmanın bulgularının, 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeniden yapılanma kapsamında ortaöğretime öğretmen yetiştirme modeli uygulamalarına kaynaklık edeceği ve karşılaştırmalar yapılmasına katkılar sağlayacağı umulmaktadır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, Araştırmada ele alınan konu ile ilgili olarak yurt içi ve yurt dışı yayınların taranması sonucunda konumuzla ilgili olan araştırmalar yapılış tarihleri sırasına göre özetlenerek verilmiştir.

Coleman'ın (1966) yaptığı ve İngiltere'de Plowden Raporu gibi geniş çaplı araştırmalarda, öğrenci başarıları ile öğretmenin yetişme şekli, tutumu, yaşı, kıdemi gibi etkenler arasındaki ilişkiler ele alınmıştır. Ancak bu ilişkiler çok düşük düzeyde bulunmuştur. Araştırma bulguları, "öğretmen nitelikleri" ile öğrenci başarısındaki değişkenliğin ancak yüzde beşi ve daha az kısmını açıklayabilmektedir (Akt., Kısakürek 1985).

Tekin (1970) tarafından yapılan bir araştırmada, 1968-1969 öğretim yılında, Hacettepe Üniversitesinden öğretmenlik sertifikası almış olan öğrencilerin üniversite giriş puanı ve akademik başarı ortalamaları ile; aynı yıllarda, aynı üniversiteye girmiş olan diğer öğrencilerin üniversite giriş puanı ve akademik başarı ortalamaları karşılaştırılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir :

Öğretmenlik sertifikası veren fakültelere girmiş olan öğrencilerin üniversite giriş puanı ortalaması öğretmenlik sertifikası vermeyen fakültelere girmiş olan öğrencilerin üniversite giriş puanı ortalamasından daha düşüktür. Ancak öğretmenlik sertifikası veren fakültelere girmiş olan öğrencilerden öğretmenlik sertifikası olanlar ile olmayanların üniversite giriş puanı ve akademik başarı ortalamaları arasında manidar bir fark görülmemiştir.

Duffy (1979)'nin yapmış olduğu bir araştırmada, öğretmenler ile ilgili olarak ortaya konulan teoriler ile onların sınıftaki davranışları arasındaki ilişkilerin karmaşık olduğu ortaya konmuştur. Sonuçlar, öğretmen davranışlarını sınırlayan bir görünüm arz etmektedir. Program materyalleri, kaynaklar, zamanı iyi kullanma

becerisi ve öğrencilerin yetenekleri gibi kavramların teorik düzeydeki hükümleri ile uygulamadaki farklılıkların önemli bir düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Martin (1980)'in, Finlandiya'da yapmış olduğu bir araştırmada 72 öğretmenin çalışma yaşamının 10. yılında, giriş başarısı ile meslek başarısı arasındaki ilişki zayıf bulunmuştur. Yapılan araştırmaların çoğunluğunda okula seçimle okul sonrası başarısı arasındaki ilişki kuvvetli bulunmuştur (Akt., Türkoğlu, 1988).

“Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Öğretmenlik anlayışları üzerine bir araştırma” konulu çalışmada Ondokuz Mayıs üniversitesi Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik anlayışlarının, bölüm, sınıf, cinsiyet, ÖSS tercihi, baba mesleği ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre değişip değişmediği araştırılmıştır (Güven, 1983). Araştırma sonucuna göre; Öğrencilerin bölümleri ile sınıflarının etkileştiği, öğrencilerin öğretmenlik anlayışlarının bölümlerine ve sınıflarına göre değişmediği, kız öğrencilerin öğretmenlik anlayışlarının erkek öğrencilere kıyasla daha olumlu olduğu, öğrencilerin öğretmenlik anlayışlarının ÖSS tercihlerine, babalarının mesleklerine ve babalarının eğitim durumlarına göre değişmediği görülmüştür.

Jones (1983) tarafından yapılan bir araştırmada, seçilmiş öğretmen nitelikleri ve öğretmen-öğrenci ilişkileri incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma ile, öğrencilerin, öğretmenlerden kişisel ve sosyal problemleriyle ilgili yardım isteme sıklıklarındaki değişkenlik ve seçilmiş problemlerle ilgilenmede öğretmenlerin kullanmakta oldukları yöntemlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre: Öğrencilerin problemlerinin çözümlenmesine yardım etmenin öğretmenlerin rolü olduğu, öğretmenlerin çoğu tarafından kabul edilmiştir. Öğretmenlerin saygınlığı ve kişiler arası ilişkilerdeki etkinlikleri ile öğrencilerin öğretmenlerinden yardım isteme sıklığı arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur (Akt. Kavak, 1986).

Gibson ve Dembo (1984)'nin yapmış oldukları araştırmalarında, yüksek yeterlik duygusu bulunan öğretmenler, düşük yeterlik duygusu bulunanlara göre zamanlarının çoğunu tüm grup ya da toplam sınıf öğretimine ayırmaktadırlar. Küçük

grup tartışmaları yüksek yeterlik duygusu olanlarda zamanlarının % 28 kadarını tutarken, yeterlik duygusu düşük olanlarda bu oran % 50'dir. Yüksek yeterlik duygusu olanlar, çocukların sınıfta yönlendirilmesi ve çalışmalarının kontrol edilmesine diğerlerine göre daha çok zaman ayırmaktadırlar(Akt. Balcı, 1991).

Özer (1985) tarafından yapılan çalışma, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nce uzaktan eğitim yaklaşımıyla uygulanan bir öğretmen eğitimi programı olan Eğitim Önlisans Programı'nın, programdan geçen öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisine ilişkin davranışları kazanmalarında ne ölçüde etkili olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, Eskişehir il merkezindeki ilkokullarda görevli,Eğitim Önlisans Programı'nın ikinci sınıfında öğrenim gören ilkokul öğretmenleri arasından eş olasılıkla örnekleme seçilmiş olan 500 öğretmenden 428'i ile çalışılarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada, ele alınan alt problemlere dayalı olarak toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonunda elde edilen bulgular ve yorumlar özet olarak şöyledir :

Eğitim Önlisans Programı'ndan geçen öğretmenlerde, öğretmenlik meslek bilgisi yönünden önemli sayılabilecek ölçüde öğrenme olduğu görülmüştür. Bu durum, uzaktan eğitim yaklaşımıyla uygulanan bir öğretmen eğitimi programının, mesleki bilgilerin öğrenilmesinde etkili olduğunun bir kanıtı sayılabilir.

Eğitim Önlisans Programı'ndan geçen öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisine ilişkin öğrenmelerinin,cinsiyetlerine, bitirdikleri eğitim kurumlarına ve öğretmenlikteki hizmet sürelerine göre değişmediği anlaşılmıştır. Öte yandan, kadın ve erkek, öğretmen okulu ve öğretmen lisesi çıkışlı, 6-21 yıl arasında ve üzerinde hizmet süresi olan bütün öğretmenlerde önemli ölçüde öğrenme olduğu izlenimi edinilmiştir.

Eğitim Önlisans Programı'ndan geçen öğretmenlerce, uzaktan eğitim yaklaşımıyla öğretmenlik meslek bilgisini yenileyici ve geliştirici hizmetiçi eğitim programlarının, bunun yanı sıra lisans ve lisansüstü öğrenim sağlamaya ve genel kültürü zenginleştirmeye yönelik programların uygulamaya konması yararlı bulunmuştur.

Almahmoud (1985)'un, öğretmenlerin kendi yeterlikleriyle ilgili görüşlerini saptamak ve analiz etmek amacıyla 106 lise öğretmeni üzerinde yaptığı bir araştırmada, öğretmenler kendilerini, alanlarıyla ilgili konuları sunmada ve öğrencilerle iletişim kurmada “en yeterli” olarak görürken, öğretimi bireyselleştirmede “en yetersiz” olarak görmektedirler. Anketlere verilen yanıtların tümü ele alındığında, öğretmenlerin % 60'ının “iş tecrübesine”, % 16'sının “üniversite derece”lerine, % 8'inin ise “bağımsız çalışmaya” önem verdikleri anlaşılmıştır. Korelasyonlar sonucunda da, öğretmenlerin cinsiyeti ve tecrübesi ile yeterlikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur(Akt. Kavak, 1986).

Senemoğlu (1987) “Öğretmen adaylarına Genel Kültür kazandırma bakımından Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin etkililiği konulu” araştırmasını Milli Eğitim bakanlığının 1987 yılı “Öğretmenlik için Mecburi Yeterlilik ve Yarışma Sınavı”na başvuran adaylar üzerinde yürütmüştür. Araştırma sonucuna göre; Öğretmen adaylarına genel kültür kazandırma bakımından Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakülteleri arasındaki fark üniversiteden üniversiteye ve aynı üniversite içinde de alandan alana değişmektedir.

Bu bakımdan, Fen-Edebiyat ya da Eğitim Fakültelerinden birinin tüm alanlarda daha etkili olduğu sonucuna varılamamıştır. Üniversite kapsamındaki üniversitelerden her biri içindeki durum ayrı ayrı ele alındığında, fen –Edebiyat fakültelerinin dil ve edebiyat alanlarında öğrenim görenlerin genel kültür testi puanlarının, Eğitim fakültelerinin dil ve edebiyat alanlarında öğrenim görenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sözer (1987)'in “Türk Üniversitelerindeki öğretmen yetiştirme programlarının öğretmenlik davranışlarını kazandırma yönünden etkililiği” konulu çalışmasında, Eğitim fakültesinin dördüncü sınıfına devam eden öğrenciler ile, fakültelerin öğretmenlik sertifikası programlarında bitirme aşamasına gelmiş öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarına, meslek bilgisi dersleri boyutunda gerekli görülen temel ve ortak bilişsel davranışların yeterince kazandırılmadığı, ancak eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarının, sertifika programlarındaki adaya göre, öğretmenlik meslek bilgisi bakımından daha başarılı oldukları görülmüştür.

Her iki kümedeki adayların, genelde, öğretmenlik mesleğine güdülenme dereceleri yükseldikçe, öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin de yükseldiği saptanmıştır. Bu arada eğitim fakültesi öğretmen adaylarının, sertifika programlarındaki adaylara göre, öğretmenlik mesleğine daha iyi güdülendikleri görülmüştür. Her iki kümede yer alan adaylardan fen bilimleri dallarında öğrenim görenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin, beşeri bilimler dallarında öğrenim görenlere oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Temel (1987) tarafından yapılan bir çalışma ile “Fen-Edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına öğretmenlik formasyon programının etkisi” araştırılmıştır. Araştırma Çukurova üniversitesi fen-edebiyat fakültesinde öğretmenlik formasyonu derslerini alan ikinci ve dördüncü sınıf lisans öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Bilgi toplama aracı olarak Aşkar ve Erden tarafından geliştirilen “Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır”. Ölçek 210 öğrenciye uygulanmış olup, ikinci ve dördüncü sınıftaki öğretmen adaylarının, mesleğe ilişkin tutumlarının aritmetik ortalamalarının değişmediği saptanmıştır.

Demirel (1987) tarafından yapılan bir çalışmada yabancı dil öğretmenlerinin yeterlikleri incelenmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu 50 Türk, 50 yabancı olmak üzere toplam 100 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, 1985-1986 öğretim yılında geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Türk ve yabancı öğretmenlerin idealde göstermeleri gereken meslek bilgisi yeterlikleri ile gerçekte gösterdikleri meslek bilgisi yeterlikleri arasındaki ilişki test edilmiş, Türk ve yabancı öğretmenlerin göstermeleri gereken meslek bilgisi yeterlikleri konusundaki görüşleri arasında fark olduğuna dair kanıt bulunamamıştır. Diğer bir deyişle, her iki grup öğretmen yabancı dil öğretmenlerinin idealde göstermeleri gereken meslek bilgisi yeterlikleri konusunda görüş birliği içerisinde olduklarını ortaya koymuşlardır.

Köymen (1988)'in, “Ç.Ü. Eğitim Fakültesi'nin son beş yıllık deneyimi temel alınarak yapılan durum değerlendirmesi” konulu bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın amacı, üniversitelere bağlı Eğitim fakültelerine devredilen öğretmen yetiştirme görevinin bu kurumlarca nasıl yürütüldüğünü araştırmaktır. Eğitim Fakültesi'nin beş yıllık deneyimi temel alınarak yapılan çalışma Gooler'ın (1978)

değerlendirme planı çerçevesinde yapılmış olup, araştırmacı tarafından geliştirilen 64 soruluk anket 503 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Eğitim fakültesine girdikten sonra öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumunuz değişti mi sorusunu öğrencilerin % 42'si değiştiği şeklinde cevaplandırmışlardır. Tutum değiştiren öğrencilerin % 74.3'ü bu değişikliğin olumlu yönde olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca 1986-1987 öğretim yılında öğretmenlik yeterlik sınavına giren 126 öğrenciden 48'i sınavı kazanmışlardır. Bu da sistemin aşağı yukarı 1/3 kadar öğretmen yetiştirdiğini göstermektedir.

Yılman (1990) tarafından yapılan bir araştırmada Türkiye'de Ortaöğretime öğretmen yetiştirme sisteminin temelleri araştırılmış olup, araştırmadan elde edilen sonuçlardan bazıları şunlardır: Kaliteli öğretmen yetiştirilmesi konusunda uygulama ile tasarım arasında ciddi çelişkiler bulunmuştur. Ortaöğretime öğretmen yetiştirme sorunu hukuki bakımdan boşlukta görünmektedir. Öğretmenlik mesleğinin temelini oluşturan pedagojik formasyon derslerinde, bilgisiz, yetersiz ve sorumsuz kimselerce nitelik açısından önemli ve ciddi düşüslere neden olunmuştur.

Engeç (1990) tarafından yapılan bir araştırma 10 Eylül 1989 tarihinde ÖSYM tarafından yapılan öğretmen yeterlik sınavı üzerinedir. Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik alanlarında olmak üzere yeterlik sınavında, ölçülen davranışların üniversitede kazandırılan davranışlarla tutarlılığını belirlemek amacıyla öğretmen adaylarının yeterlik sınavındaki başarıları ile üniversite başarıları arasındaki korelasyona bakılmıştır. Ayrıca adayların söz konusu sınavdaki başarıları üniversiteler, Fen fakülteleri ve Eğitim Fakülteleri düzeyinde karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Adayların Yeterlik sınavındaki başarıları ile üniversite akademik başarıları arasındaki korelasyon katsayısı fizik alanı için 0.18, kimya alanı için 0.13, biyoloji alanı için 0.19 ve matematik alanı için 0.24 olarak bulunmuştur. Bu katsayılar, yeterlik sınavında ölçülen davranışlarla, öğretmen adaylarına üniversite programlarında kazandırılan davranışlar arasındaki tutarlılığı gösterir.

Bunun yanı sıra adayların yeterlik sınavındaki başarı ortalamaları Fen ve Eğitim Fakülteleri düzeyinde saptanmıştır. Bu başarı ortalamaları sırasıyla Fizik

alanında 46.83-49.52, Kimya alanında 47.09-49.84, Biyoloji alanında 48.53-50.17 ve Matematik alanında 46.99-49.29 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalamalar arasında, dört alanda da Eğitim fakülteleri lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu durumda yeterlik sınavına Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik olmak üzere dört alanda da eğitim fakültelerinden katılan adayların fen fakültelerinden katılanlara göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Söz konusu alanlarda, bünyesinde hem fen hem de eğitim fakültesi bulunan üniversitelerin yeterlik sınavındaki başarı ortalamaları karşılaştırılmıştır. Fizik alanında Selçuk ve Dicle, Biyoloji alanında Karadeniz Teknik ve O.D.T., Matematik alanında ise Hacettepe, O.D.T., Uludağ ve Selçuk üniversitelerinin Eğitim Fakülteleri Fen Fakültelerine göre daha başarılı bulunmuştur.

Gözütok (1991)'un yapmış olduğu bir araştırmada, Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik formasyonu açısından eğitim ihtiyaçları saptanmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerden ve öğrencilerden anket yoluyla toplanan veriler ışığında ulaşılan sonuçlardan bazıları şunlardır:

1. Öğretmenlerden üçte biri kadar bir bölümü (% 35.99) önlisans düzeyinde eğitim enstitüsü mezunudur.
2. Öğretmenlerin sadece beşte bire yakın bir bölümü (% 18.66) hizmetiçi eğitim programına katılmıştır.
3. Öğretmenlerin neredeyse tamamı 101 madde halinde sorulan öğretmenlik formasyonu davranışlarına sahip olduklarını belirtmişlerdir.
4. Öğrencilerin üçte bire yakın bir bölümü (% 32.18) 101 madde halinde sorulan öğretmenlik formasyonu davranışlarını öğretmenlerin hiç birinin yerine getirmediğini belirtmişlerdir.
5. Öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplar ile öğrencilerin verdikleri cevaplar büyük farklılıklar göstermiş, hesaplanan kay kare değerleri oldukça yüksek çıkmıştır.
6. Öğretmenlerin cevaplarına göre değerlendirilecek olursa; öğretmenlerin sadece % 17.33'nün öğretmenlik formasyonu açısından eğitime ihtiyacı olduğu söylenebilir.

7. Öğrencilerin cevaplarına göre değerlendirilecek olursa; öğretmenlerin beşte üçünün (% 60.95) öğretmenlik formasyonu açısından eğitime ihtiyacı olduğu söylenebilir.

Aydın (1992) tarafından bir araştırmada Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin pedagojik formasyon yeterlikleri incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulardan bazıları şunlardır; Din kültürü ve Ahlak bilgisi derslerinde genellikle, ders kitabı dışında hemen hemen başka bir kaynak ve araç-gereç kullanılmadığı görülmektedir. Yazı tahtasından bile çok az yararlanılmaktadır. Elde edilen bulgulara göre Din kültürü ve Ahlak bilgisi öğretmenleri, derslerde genellikle anlatım yöntemini kullanmaktadırlar. Bu yöntemin özelliklerini, üstün ve yetersiz yönlerini, nasıl etkinlikle kullanılabileceğini de yeterince tanımış ve kavramış değillerdir.

1982'den sonraki İlahiyat fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin, derslerde uyguladıkları yöntem ve teknikler bakımından daha olumlu bir tutum içinde oldukları ortaya çıkmıştır. Din kültürü ve Ahlak bilgisi öğretmenlerinin % 39'u ödevin yararına inanmamaktadır. Bu konuda elde edilen bulgular, din kültürü ve Ahlak bilgisi öğretmenlerinin çoğunun, eğitim-öğretimde ödevden yeterince yararlanamadıklarını ortaya koymaktadır. Bu öğretmenler, yazılı sınavlardan daha ziyade kısa cevaplı biraz fazla sayıda soru sormakta, yarıya yakını da, zaten az olan ders saatinden vakit ayırarak sözlü sınav yapmaktadır.

Dilaver (1992), "Türkiye'de Öğretmen yetiştirme ve İstihdam Şartları" konulu çalışmasında şu sonuçlara ulaşılmıştır ; Öğretmen yetiştiren kurum programlarının ders ağırlıklarında dengesizlik olduğu, kurumlar arasında farklı uygulamaların bulunduğu, özellikle meslek dersleri aleyhine fedakarlık yapıldığı, bu durumun XI. Şurada önerilen modele uymadığı ortaya çıkmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumların öğrencilerinin , ilk ve orta dereceli okullarda yaptıkları öğretmenlik uygulamaları yeterli görülmemektedir.

Öğretmen yetiştiren kurumlara giren öğrencilerden, ilk yılın sonunda mesleğe yatkın olmadığı anlaşılanların öğretmenlik dışındaki başka programlara kaydırılması görüşünde birleşilmektedir. Araştırmada elde edilen bir başka sonuç da, öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yetersiz görülmesidir. Bakanlığın alacağı

öğretmenlerin kaynağının öğretmen yetiştiren kurumlar olması görüşünde birleşilmektedir. Alınacak öğretmenlerin kişilik testi, mülakat gibi ek seçme kriterlerinden geçirilmesi de istenmektedir.

Öğretmenlerin mesleki başarısının artırılmasında sosyal ve ekonomik şartların iyileştirilmesi, mesleki ruh ve idealinin verilmesi, teşekkür, takdirname ve silt ile ödüllendirilmesi etkili bir faktör olarak görülürken, ceza verilmesinin başarıyı artıracağına inanılmamaktadır. Öğretmenler, çoğu zaman okullarda ders araçlarının yetersizliği, sınıfların kalabalıklığı, kiralık ev, lojman, branşla ilgili kaynak eksikliği gibi problemlerle karşı karşıya bulunmaktadır. Ayrıca, öğretmen yetiştiren kurumların öğrenci kaynağının öğretmen liseleri olması istenmektedir.

Can (1992)'in "Eğitim fakültesi lisans ve öğretmenlik sertifikası programlarının öğretmen adaylarında tutum geliştirme açısından etkililiği" konusunda yapmış olduğu araştırmasında; mevcut öğretmen yetiştirme programlarında öğretmenliğe özgü tutumların geliştirilmesine yer verilmesi, eğitim uygulamalarının tutumsal amaçlara da hizmet edebilecek biçimde düzenlenmesi, öğretmenlik mesleğine alınacak öğrencilerde, öğretmenliğe özgü kişilik özelliklerinin de aranması ve nihayet öğretmen yetiştiren kurumların programlarındaki bilişsel öğrenmeler kadar duyuşsal öğrenmelerin de gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gibi hususların uygulamada dikkate alınmasının yararlı olacağına işaret etmektedir.

Üstün (1992)'ün Hacettepe Üniversitesi öğretmenlik sertifikası programına kayıtlı Edebiyat, fen ve Eğitim fakültesinde okuyan 100 öğrenci üzerinde yaptığı bir çalışmada, "öğretmenlik sertifikası programları hakkında öğrencilerin görüşleri ve tutumları"nu uygulanan eğitim programları, sertifika programındaki derslerin işlenip-değerlendirilmesi, programdaki derslerle ilgili karşılaşılan sorunlar, öğretmenlik özelliklerinin ne derece kazanıldığı bu programda kayıtlı öğrencilerin özellikleri açısından belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan ve 40 sorudan oluşan bir anket ile elde edilmiştir

Araştırmanın bulgularına göre, öğretmenlik sertifikası programlarının, modern program yaklaşımına uygun olarak değiştirilerek geliştirilmesi, programda yer alan derslerin de yine bu yaklaşıma uygun olarak değiştirilerek geliştirilmesi

konusunda öğrenciler görüş birliğine varmışlardır. Öğretmenlik sertifikası programlarında yer alan derslerin işlenip-değerlendirilirken program geliştirme amaçlarına uygun olmasının sağlanması, değişik yöntem ve tekniklerden yararlanılması, ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kurallarına göre uygulanması konusunda öğrenciler görüş birliğine varmışlardır. Öğrenciler öğretmenlikle ilgili özelliklerin kazanılmasına uygun davranışların ders programlarında yer alması, bu davranışların kazanılmasına önem verilmesi ve öğretmenlik sertifikası programlarında karşılaşılan sorunların tespit edilip giderilmeye çalışılması konusunda öğrenciler görüş birliğine varmışlardır.

Cebeci (1994)'nin yapmış olduğu bir araştırmada, İmam-hatip lisesi meslek dersleri öğretmenlerinin derse hazırlanma, sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikleri, pedagojik formasyon bilgileri ve alan bilgilerine dair bulgular analiz edilerek değerlendirmeler yapılmış ve özet olarak sonuçlara varılmıştır: Öğretmenlerin, derse hazırlığın önemini kavramada, gereklerini ve esaslarını bilmede, bunun için lazım olan bilgi birikimine sahip olmada ve uygulama niyet ve kararlılığı noktasında yeterlik düzeyleri düşüktür. Öğretmenlerin pedagojik formasyon bilgilerinin ve bu konudaki anlayış ve davranışlarının Türk Milli Eğitiminin genel yapısı içinde olumlu bir düzeyde olduğu, fakat olması gereken ideal duruma göre bu kadar iyimser bir tablo yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

Öğretmenler hizmet öncesi eğitimlerinde uzman ve araştırmacıların öngördüğünden daha az oranlarda öğretmenlik meslek bilgisi ve özel alan bilgisi dersi almakta buna karşılık genel kültür alanında öngörülenden daha yüksek oranda ders görmektedirler. Öğretmenlerin özel öğretim yöntemlerine ait bilgi ve davranış yönünden yeterlik düzeyleri oldukça düşük bulunmuştur.

Yazıcı (1994) tarafından yapılan “ Türkiye’de orta öğretimde öğretmen kalitesi ve kaliteyi yükseltici tedbirler” konulu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir : öğrencilerle yapılmış bir ankette, öğretmenlerin %58’inin mesleğini severek yapmadığı ve% 54’ünün öğrencileri ile yeterince ilgilenemediği ortaya çıkmıştır. Öğretmen kalitesini etkileyen başka bir neden de eğitim fakültelerine ve eğitime ayrılan kaynakların yetersizliğidir.

Ayrıca, öğretim elemanlarının ders yükünün fazlalığı öğretmen kalitesini etkileyen bir başka nedendir. Ders yükü fazlalığı, öğretim elemanlarının zamanlarının büyük bir kısmını alarak, ilmi araştırmalar yapmalarına fırsat vermemektedir. Orta öğretimde ve üniversitelerimizde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı gelişmiş ülkelere göre çok fazladır. Bu durum öğretmen kalitesini ciddi boyutta etkilemektedir.

Araştırmada elde edilen diğer sonuçlara göre, öğretmenlerin kaliteli yetiştirilmesi için MEB ile YÖK arasında koordinasyon sağlanmalıdır. Böylelikle MEB'nin tecrübelerinden istifade edilmiş olur. YÖK'ün MEB ile sağlayacağı işbirliği ile "Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Merkezi (ÖGYM)" kurulabilir.

Ünal (1994) tarafından yapılan "Marmara üniversitesi teknik eğitim fakültesinin ve uygulama okullarının öğretmenlik uygulaması yönünden değerlendirilmesi" konulu araştırmada elde edilen bulgulardan bazıları şunlardır: Aday öğretmenler öğretmenlik uygulamasında, öğretmenlik davranışları yönünden kendilerini yeterli görmektedirler (% 67,5). Bunun dışında kendi alan derslerinde kendilerini ancak orta düzeyde yeterli bulmaktadırlar (% 55,1). Öğretmen ve yöneticilerle ilişki kurmada (% 53,7), eğitim bilimleri bilgileri yönünden (% 38,6), kendini yeterli görmektedirler. Öğrencilerden ancak (% 33,5) küçük bir grup tam olarak öğretmenlik bilgilerine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Aday öğretmenler, fakültenin, öğrenimleri süresince öğretmenlik bilgilerini geliştirmede en fazla eğitim bilimleri derslerinin (% 42,6) etkisi olduğunu, (% 17,6)'sı öğrenciler arası etkileşimin, (% 8,8)'i ise fakültenin havası (faaliyetleri) nin etkili olduğunu belirtmişlerdir

Ağaoğlu (1995) tarafından yapılan Ortaöğretim kurumlarında görevli aday öğretmenlerin yetiştirilmesinde var olan uygulama ile klinik denetim uygulamasının etkililik düzeyleri arasında fark olup olmadığını sınamak amacıyla gerçekleştirilen araştırma sonunda, şu bulgulara ulaşılmıştır: Araştırmanın deney grubu ile kontrol grubunu oluşturan aday öğretmenlerin araştırmanın uygulama çalışmaları başlangıcındaki hazırbulunuşluk düzeyleri arasında ve kontrol grubunun araştırmanın uygulama çalışmaları başlangıcındaki hazırbulunuşluk düzeyi ile sonundaki başarı durumları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Buna karşın, deney grubunun araştırmanın uygulama çalışmaları başlangıcındaki hazırbulunuşluk düzeyi ile sonundaki başarı durumları arasında ve deney grubu ile kontrol grubunun araştırmanın uygulama çalışmaları sonundaki başarı durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bu bulgularla, ortaöğretim kurumlarında görevli aday öğretmenlerin yetiştirilmesinde var olan uygulama ile klinik denetim uygulamasının etkililik düzeylerinin farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, aday öğretmenle rehber öğretmen arasında işbirliğine dayalı bir ortaklık ilişkisinin kurulduğu klinik denetim uygulamasının adaylık eğitimi sürecinde daha etkili olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Sunan (1995) tarafından yapılan bir çalışmada, ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmede üniversite öğretiminin önemi incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlardan bazıları şunlardır;

1. 1982 öncesi itibariyle, MEB'na bağlı öğretmen yetiştiren eğitim enstitülerinde eğitim 3 yıl olup, öğretmenlik meslek bilgisiyle ilgili içerik kategorilerinin ağırlığı ve ders sayıları branşlara göre farklılık göstermiştir. Bu durum, eğitim enstitülerinin, yüksek öğretmen okulu adını alarak 4 yıla çıkmasından sonrada görülmüştür.

2. Öğretmen yetiştirmenin 1982 yılından sonra üniversitelere geçmesini takiben kurulan eğitim fakültelerinde ise, öğretmenlik meslek bilgisi eğitime ilişkin ders sayılarının ve içerik kategorilerinin ağırlığı, tüm branşlarda aynı kalmıştır.

Ancak, eğitim fakülteleri dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olan öğretmenlere uygulanan sertifika programlarında nispeten ders sayıları açısından farklılık görülmektedir. Bu farklılık, üniversiteden üniversiteye değişmektedir.

Yukarıda belirtilen sonuçlara göre farklı iki kurumdan mezun öğretmenlerin, tutum ve sınıf içi öğretmen davranışlarına ilişkin gözlem puanları aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın önemli olmadığı, hatta üniversitelere bağlı Edebiyat Fakültesi ile D.T.C.F mezunu öğretmenlerin , öğretmenlik tutum ve sınıf içi öğretmen davranışlarına ilişkin gözlem puanları aritmetik ortalamalarının, MEB'na bağlı Yükseköğretim kurumlarından mezun öğretmenlere göre yüksek olduğu

saptanmıştır. Bu da, MEB'nın, üniversitelerin öğretmeni iyi yetiştiremediği ile ilgili iddialarının dayanaksız olduğunu düşündürmektedir.

Çoban (1996) tarafından yapılan bir araştırmada, Eğitim Fakülteleri ile Eğitim Yüksekokullarının programlar açısından bütünleştirilmesi üzerinde durulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan bazıları şunlardır:

1. Eğitim fakültesi programlarında, ağırlıklı olarak sırasıyla lise, ortaokul, ilkokul ve okulöncesi eğitim Öğretmeninin sahip olması gereken davranışların yer almasının gerektiği saptanmıştır.

2. İçerik kategorilerini oluşturan alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin programlardaki ağırlıklarının nasıl olması gerektiği konusunda, eğitim fakülteleri arasında görüş birliği bulunamamıştır.

3. Öğrencilerin akademik ve kişisel sorunlarıyla öncelikle sınıf danışmanları, daha sonra rehber öğretmenler ve öğretmenlik meslek bilgisi öğretim elemanlarının ilgilenmelerinin gerektiği saptanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, değişkenler, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistik yöntemler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli ve Değişkenler

Araştırmanın tasarım modeli, “Betimleme Survey” yöntemidir. Bu model olayların, objelerin, varlıkların, kurumların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan araştırmalarda kullanılır (Kaptan, 1991: 59).

Bağımsız Değişkenler

Araştırma kapsamındaki Ortaöğretim öğretmenlerinin cinsiyeti, kıdemi, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumu, branşı, görev yapılan okul türü, görev yapılan yerleşim birimi ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu bağımsız değişkenlerdir.

Bağımlı Değişkenler

1. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri
2. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri
3. Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri
4. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri
5. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri
6. Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri

7. Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri
8. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri
9. Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri
10. Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 1997-1998 Eğitim-Öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Malatya İl ve İlçe merkezlerinde bulunan ortaöğretim kurumları ve bu kurumlarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı (1998)'nin verilerine göre 1997-1998 Eğitim –Öğretim yılında Türkiye genelinde değişik türdeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sayısı yaklaşık 142.972'dir. Aynı verilere göre Malatya İl genelindeki ortaöğretim öğretmenlerinin sayısı da 2066'dır. Araştırmaya okul müdürleri ve müdür yardımcıları dahil edilmediğinden dolayı araştırmanın evrenini yaklaşık 1600 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise adı geçen evrenden tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş yaklaşık % 40'lık öğretmen grubu oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin alındığı okulların listesi EK-1'de verilmiştir.

Araştırmanın örnekleminde yer alan ortaöğretim öğretmenlerinin özellikleri ile ilgili sayısal dağılım ve yüzdeleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

TABLO 1

**Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre
Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri**

Cinsiyet	Sayı	%
Kadın	180	37.82
Erkek	296	62.18
Toplam	476	100.00

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmada ölçme araçlarına cevap veren ortaöğretim öğretmenlerinin % 37.82’si bayan, % 62.18’i ise erkek öğretmenlerden oluşmaktadır.

TABLO 2

**Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Kıdemlerine göre
Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri**

Kıdem	Sayı	%
0-5 yıl	229	48.10
6-11 yıl	152	31.94
12-18 yıl	67	14.07
19 ve daha fazla	28	5.89
Toplam	476	100.00

Ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine baktığımızda % 48.10’unun 0-5 yıl, %31.94’ünün 6-11 yıl, % 14.07’sinin 12-18 yıl, % 5.89’unun ise 19 ve daha fazla kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Araştırmanın örnekleminin yaklaşık % 80’ni 0-11 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler oluşturmaktadır.

TABLO 3

Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	Sayı	%
Eğitim Fakültesi	306	64.28
Diğer Fakülteler	170	35.72
Toplam	476	100.00

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan ortaöğretim öğretmenlerinin % 64.28'i Eğitim fakültelerinden mezundurlar, bu nedenle de pedagojik formasyon derslerini lisans programı içerisinde almışlardır. Öğretmenlerin % 35.72'si ise diğer fakültelerden mezun olmuşlardır, pedagojik formasyon derslerini de ayrıca katıldıkları öğretmenlik meslek bilgisi programı içerisinde almışlardır.

TABLO 4

Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri

Branş	Sayı	%
Fen ve Matematik	149	31.30
Sosyal Bilimler	210	44.12
Güzel Sanatlar	42	8.82
Meslek Dersleri	75	15.76
Toplam	476	100.00

Ortaöğretim öğretmenlerinin % 31.30'u fen ve matematik, % 44.12'si sosyal bilimler, % 8.82'si güzel sanatlar ve % 15.76'sı da meslek dersleri branşındaki öğretmenlerden oluşmaktadır.

TABLO 5

Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri

Çalıştıkları Okul Türü	Sayı	%
Genel Lise	258	54.20
Meslek Lisesi	118	24.79
Anadolu/Fen Lisesi	61	12.82
Çok Programlı Lise	39	8.19
Toplam	476	100.00

Araştırmanın örneklemini oluşturan ortaöğretim öğretmenlerinin % 54.20'si genel lisede, % 24.79'u meslek lisesinde, % 12.82'si anadolu/fen liselerinde ve % 8.19'u da çok programlı liselerde görev yapmaktadırlar.

TABLO 6

Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	Sayı	%
İl Merkezi	292	61.34
İlçe Merkezi	184	38.66
Toplam	476	100.00

Ölçme araçlarına cevap veren ortaöğretim öğretmenlerinin % 61.34'ü il merkezinde, % 38.66'sı ise ilçe merkezinde görev yapmaktadır.

TABLO 7

Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyine göre Sayısal Dağılımı ve Yüzdeleri

İş Doyumu Düzeyleri	Sayı	%
Yüksek	136	28.57
Orta	259	54.41
Düşük	81	17.02
Toplam	476	100.00

Örneklemi oluşturan ortaöğretim öğretmenlerinin % 28.57'sinin iş doyumu "yüksek", % 54.41'inin "orta", % 17.02'sinin ise "düşük" düzeydedir. Görüldüğü gibi öğretmenlerin iş doyumları genellikle "orta" düzeydedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından geliştirilip uygulanan ölçme araçları ile elde edilmiştir. Ölçme araçlarının hazırlanması ve geliştirilmesi araştırmanın önemli aşamalarından birini oluşturmuştur.

Geliştirilen ölçme aracı üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında bilgi toplamayı amaçlayan "Kişisel Bilgi Formu", ikinci bölüm, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi (pedagojik formasyon) yeterlilik düzeylerinin kendi görüşlerine göre belirlenmesi amacıyla geliştirilen "Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği", üçüncü bölüm ise, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerini belirlemek üzere geliştirilen "Pedagojik Formasyon Testi"dir. Yukarıda görüldüğü gibi bu araştırmada, ortaöğretim öğretmenlerinin yeterlilik düzeyleri ile ilgili üç tür veri toplanacaktır. Bunlar öğretmenlerin bazı özelliklerine ilişkin kişisel bilgiler, öğretmenlerin belirli bir düzeyde öğretmenlik meslek bilgisine sahip olduklarında

göstermeleri gereken davranışlar ve bu davranışlara ilişkin görüşler ve son olarak ta öğretmenlerin bilişsel düzeyde sahip oldukları yeterliliklerdir.

Veri toplama araçlarının geliştirilmesi ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ayrı ayrı ele alınmış olup bu çalışmalar aşağıda açıklanmıştır.

1. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Yeterliliklerine İlişkin Davranışların, Öğretmenlerin Kendi Görüşlerine Göre Belirlenmesi İçin Geliştirilen “Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği.”

Ölçeğin geliştirilmesinin ilk aşamasında, bir ortaöğretim öğretmeninde bulunması gereken pedagojik formasyon yeterliliklerinin neler olacağı hakkında öncelikle konuyla ilgili kuramsal kaynaklar, araştırmalar ve bilgi toplama araçları taranmıştır. Bu taramalar sonucu bir grup ortaöğretim öğretmenine açık uçlu sorular anketi uygulanarak pedagojik formasyon yeterliliğine sahip bir öğretmenin göstermesi gereken davranışların neler olabileceğini serbestçe yazmaları istenmiştir. Gerek öğretmenlerden elde edilen bilgiler ışığında gerekse de literatürdeki bilgiler ışığında 5 yeterlilik boyutunu kapsayan 74 davranış saptanarak ölçeğin deneme formu oluşturulmuştur.

Bundan sonraki aşamada ise, ölçeğin taslak formu hakkında öncelikle tez danışmanının öneri ve eleştirileri daha sonra da İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının görüşleri alınarak gerekli düzeltmeler yapılmış ve ölçek deneme uygulamasına hazır hale getirilmiştir.

Geliştirilen taslak niteliğindeki ölçme aracı, farklı okul türlerinde görev yapan 59 ortaöğretim öğretmenine uygulanmıştır. Bu deneme uygulamasında öğretmenlere ölçme aracının içeriği ve soruların açık ve anlaşılır olup olmadığı hakkında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Bu deneme uygulamasından sonra, ölçme aracındaki maddelerin iç tutarlığının test edilmesi amacıyla madde-test korelasyonu hesaplanmış istatistiksel açıdan uygun olmayan maddeler ölçme aracından çıkarılmış ve uygulamaya esas 64 maddeden oluşan yeterlilik ölçeği hazır hale getirilmiştir. Yeterlilik ölçeğine ait madde-test korelasyonu sonuçları EK-2’de verilmiştir.

Ortaöğretim öğretmenliği yeterlilik ölçeğinin güvenilirliğine ilişkin olarak “Bir Testi İki Eşdeğer Yarıya Bölme Yönteminden” yararlanılmıştır. Öğretmenlerin, testin iki yarısından aldıkları puanları arasındaki ilişki (korelasyon) hesaplanarak, güvenilirlik katsayısı yeterlilik ölçeği için 0.75 bulunmuştur. Bu katsayı yarı testin güvenilirliğini verdiği için, testin tümünün güvenilirliğini bulmak için Spearman-Brown formülü kullanılarak ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.83 bulunmuştur.

Ortaöğretim öğretmenlerinin yeterlilikleri ile ilgili davranışların yer aldığı Yeterlilik Ölçeğinde öğretmenlerin yeterlilik düzeylerine ilişkin olumlu davranışlar ile ilgili 56 madde, olumsuz davranışlar ile ilgili ise 8 madde yer almaktadır. Öğretmenlerin sahip oldukları yeterliliklere katılma derecelerine ilişkin görüşlerin değerlendirilmesinde, “Her zaman”, “Sık-sık”, “Ara-sıra” ve “Hiçbir zaman” seçeneklerinden oluşan dördü dereceleme formu kullanılmıştır. Yeterliliklere ilişkin görüşlerin değerlendirilmesinde olumlu davranışlar puanlanırken, “Her zaman” seçeneğine 4, “Sık-sık” seçeneğine 3, “Ara-sıra” seçeneğine 2, “Hiçbir zaman” seçeneğine ise 1 puan verilmiştir. Olumsuz davranışları tanımlayan maddelerin puanlanmasında da “Her zaman” seçeneğine 1, “Sık-sık” seçeneğine 2, “Ara-sıra” seçeneğine 3, “Hiçbir zaman” seçeneğine de 4 puan verilmiştir. Maddelere verilen cevaplar puana dönüştürüldükten sonra, bu puanların toplanmasıyla araştırma kapsamındaki ortaöğretim öğretmenlerinin yeterlilik ölçeğinin 5 alt boyutuna ait puanlar elde edilmiştir.

Ortaöğretim öğretmenliği yeterlilik ölçeğini oluşturan alt alanların hangi sorular arasındaki maddeleri kapsadığı ve bu alt alanların sayısal dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Araştırmada kullanılan Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeğinin bir örneği EK-4’de verilmiştir.

TABLO 8

Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeğini Oluşturan Alt Alanlar ve Bu Alt Alanları Kapsayan Maddelerin Dağılımı ve Sayısı

Sıra No	Alt Alanlar	Ölçekte hangi maddeleri kapsadığı	Madde Sayısı
1	Rehberlik alanı ile ilgili maddeler	1-11	11
2	Ölçme ve Değerlendirme alanı ile ilgili maddeler	12-23	12
3	Sınıf Yönetimi alanı ile ilgili maddeler	24-34	11
4	Öğretim İlke ve Yöntemleri alanı ile ilgili maddeler	35-56	22
5	Araştırma ve İnceleme alanı ile ilgili maddeler	57-64	8

2. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Yeterlilik Düzeylerini Belirlemek üzere Geliştirilen “Pedagojik Formasyon Testi.”

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik ölçeğinin geliştirilmesi çalışmaları sürdürülürken bir taraftan da Pedagojik Formasyon Testinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar sürdürülmüştür. Testin geliştirilmesi işine öncelikle kaynaklar, araştırmalar ve değişik üniversitelerin öğretmenlik meslek bilgisi programlarının taranmasıyla başlanmıştır. Ortaöğretim öğretmenlerinin, öğretmen olabilmek için almaları gereken öğretmenlik meslek bilgisi dersleri eğitim fakülteleri ve bu fakültelerin dışında kalan fakültelerin programları ayrıntılı olarak incelenmiş ve derslerin bir listesi çıkartılmıştır, bu dersler zorunlu veya seçmeli dersler açısından değerlendirilmiştir. Her ne kadar çeşitli zamanlarda oran ve çeşit bakımından değişikliğe uğramış olsalar da, bir ortaöğretim öğretmenin alması gereken öğretmenlik meslek bilgisi dersleri belirlenmiştir. Araştırma kapsamındaki öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri şu dersler ile sınırlıdır; Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Ölçme ve Değerlendirme, Eğitime Giriş ve Genel Öğretim Yöntemleri. Bu derslerde ölçülecek davranışların, o dersin tüm

konularını kapsamasına ve geliştirilecek test maddelerinin dersin hedefleri ile tutarlı olmasına özen gösterilmiştir.

Bundan sonraki aşamada, araştırmada kullanılacak 5 öğretmenlik meslek bilgisi dersi ile ilgili 112 sorudan oluşan 4 seçenekli Pedagojik Formasyon testinin taslağı oluşturulmuştur. Geliştirilen test maddeleri doğruluk, anlaşılabilirlik, öğretmenlere uygunluk ve kapsam geçerliliği açılarından konu alanı ve ölçme-değerlendirme uzmanlarının görüşlerine ve eleştirilerine sunularak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Gerekli düzeltmeleri yapılan pedagojik formasyon testi taslağı, farklı branş ve okul türlerinde görev yapan 81 ortaöğretim öğretmenine uygulanmıştır. Bu deneme uygulamasından sonra, testteki maddeler alınan cevapların ışığında analiz edilerek her maddenin güçlük derecesi (p) ve ayırt etme indeksleri (r) hesaplanmıştır. Genellikle, ayıricılığı 0,20 ile 0,30 arasında olan maddeler testte kullanılabilir niteliktedir. Ayıricılığı 0,30 ile 0,40 arasında olan maddeler iyi; ayıricılığı 0,40'tan daha yüksek olan maddeler ise çok iyi sayılabilir. Ayıricılığı 0,20 den daha düşük maddelerin geliştirilerek kullanılması gerekir (Özçelik, 1989: 125). Bu kriterlere göre istatistiksel açıdan uygun olmayan maddeler testten çıkartılmıştır. Böylece 70 sorudan oluşan Pedagojik Formasyon Testi uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Testteki maddelerin güçlük dereceleri ve ayırt etme indeksleri EK-2'de verilmiştir.

Pedagojik Formasyon testinin güvenilirliğine ilişkin olarak "Bir Testi İki Eşdeğer Yarıya Bölme Yönteminden" yararlanılmıştır. Öğretmenlerin, testin iki yarısından aldıkları puanları arasındaki ilişki (korelasyon) hesaplanarak, güvenilirlik katsayısı pedagojik formasyon testi için .81 bulunmuştur. Bu katsayı yarı testin güvenilirliğini verdiğiinden, testin tümünün güvenilirliğini bulmak için Spearman-Brown formülü kullanılarak ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.88 bulunmuştur. Genellikle .70 ve üzerindeki katsayı testin güvenilir olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilir (Erden, 1993: 67).

Öğretmenlerin, Öğretmenlik Meslek Bilgisi yeterlilik düzeylerine ilişkin puanları, öğretmenlerin yeterlilik alanlarındaki maddelere verdikleri her doğru cevaba 1 (bir) puan verilerek hesaplanmış ve testteki tüm alanlara ait ayrı ayrı puanlar elde edilmiştir. Araştırmanın bulguları da, öğretmenlerin testi oluşturan her

alt alanda almış oldukları puanların aritmetik ortalamalarına göre elde edilmiştir. Pedagojik formasyon testini oluşturan alt alanların hangi sorular arasındaki maddeleri kapsadığı ve bu alt alanların sayısal dağılımı Tablo 9’da verilmiştir.

Araştırmada kullanılan Pedagojik Formasyon Testinin bir örneği EK-5’te verilmiştir.

TABLO 9

Pedagojik Formasyon Testini Oluşturan Alt Alanlar ve Bu Alt Alanları Kapsayan Maddelerin Dağılımı ve Sayısı

Sıra No	Alt Alanlar	Testte hangi maddeleri kapsadığı	Madde Sayısı
1	Eğitim Psikolojisi alanı ile ilgili maddeler	1-15	15
2	Eğitim Sosyolojisi alanı ile ilgili maddeler	16-27	12
3	Ölçme ve Değerlendirme alanı ile ilgili maddeler	28-40	13
4	Eğitime Giriş alanı ile ilgili maddeler	41-54	14
5	Genel Öğretim Yöntemleri alanı ile ilgili maddeler	55-70	16

3. Öğretmen Kişisel Bilgi Formu

Bu form araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında bilgi toplamak üzere hazırlanmıştır. Öğretmen Kişisel Bilgi Formunda, kısa bir açıklamadan sonra 7 soru verilmiştir. Bunlar; cinsiyet, kıdem, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumu, branş, görev yapılan okul türü, çalışılan okulun bulunduğu yerleşim birimi ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeyini kapsayan bağımsız değişkenler ile ilgili sorulardır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ve araştırmada kullanılan Öğretmen Kişisel Bilgi Formu EK-3’de verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılmak üzere geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Öğretmen Yeterlilik Ölçeği ve Pedagojik Formasyon Testinin uygulanması 1997-1998 Eğitim-Öğretim yılı Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleştirilmiştir. Uygulama yapılmadan önce ilgili makamlarla yazışmalar yapılmış ve gerekli izinler alınmıştır (EK-7). Ölçme araçları genellikle araştırmacı tarafından uygulanmış, uygulamanın bazı bölümlerinde özellikle okul rehber öğretmenlerinin yardımına başvurulmuştur.

Uygulamalar için araştırma kapsamındaki okullara gidilmiş, öncelikle okul idarecileri ile görüşülmüş, araştırma hakkında bilgi verildikten sonra bir örnek form ve araştırmanın yapılabilmesi için ilgili makamlardan alınan izin onayı ilgililere verilmiştir. Ölçme aracı öğretmenlere dağıtılarak araştırmanın gerekçesi, verilen cevapların yalnızca bu araştırma için kullanılacağı belirtilmiştir. Bu açıklamalardan sonra yaklaşık 1 saatini anketin cevaplandırmasına ayırabilecek öğretmenlerden anketi cevaplandırmaları rica edilmiştir. Anketi cevaplandırmak istemeyen, özellikle de testteki sorularla ilgili belirli bir düzeyde birikimi olmadığını belirten öğretmenlerden ölçme aracı geri toplanmıştır. Ölçme aracını cevaplamak isteyen öğretmenlere bunun bir sınav olmadığı açıklanarak birbirlerine bakmamaları istenmiştir. Ölçme aracının uygulanmasında bazı zorluklarla karşılaşılmasına rağmen araştırmacının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Malatya'daki değişik tür ve kademedeki okullarda uzun bir süre görev yapmasının ölçme aracının uygulanmasında karşılaşılan güçlükleri asgariye indirdiği söylenebilir. Cevaplandırılan ölçme araçları aynı gün içerisinde öğretmenlerden toplanmış, toplanamayanların ise aynı gün teslim edilmek üzere özellikle okul rehberlik servisindeki rehber öğretmenlere veya okul idaresine teslim edilmesi istenmiştir. Çeşitli sebeplerden dolayı aynı gün teslim edilmeyen anketler daha sonra toplanıp birbirleri ile karşılaştırılarak ortalamanın üzerinde puana veya benzer puana sahip olan anketler değerlendirmeye alınmamıştır. Her ne kadar uygulama ideal bir sınav ortamında gerçekleştirilememiş gözükse de, öğretmenlerin belirli bir mekanda toplanarak uygulamanın yapılması da pratikte pek mümkün değildir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamındaki Ortaöğretim kurumlarında öğretmenlere verilen ölçme araçlarının sayısı 694'tür. Bu ölçme araçlarından 518'i geri alınabilmiştir (%75). Toplanan ölçme araçlarının kontrol edilmesinden sonra gerektiği şekilde işaretlenmeyen veya eksik işaretlenen ölçme araçları değerlendirme dışı bırakılarak analize esas ölçme aracı sayısı 476'ya düşmüştür.

Öğretmen yeterlilik ölçeğinin değerlendirilmesinde, ölçeğin her seçeneğine verilen cevapların frekans ve yüzdeleri, daha sonra da öğretmenlerin hem yeterlilik ölçeği hem de pedagojik formasyon testinden aldıkları puanlar ayrı ayrı hesaplanmıştır. Her bir öğretmenin puanının hesaplanmasında, Yeterlilik ölçeğinin 5 boyutu ve Pedagojik Formasyon testinin de 5 alt alanı olmak üzere toplam 10 alt alana ait puanlar elde edilmiştir. Elde edilen bu puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Ortaöğretim öğretmenlerinin Ölçeğin ve Testin her alt alanından aldıkları puanların ortalamalarının bağımsız değişkenlere göre, anlamlı olup olmadığını ortaya çıkarmak için ikili grup karşılaştırmalarında "t" testi, ikiden çok grup karşılaştırmalarında ise Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmış ve Varyans Analizi sonucunda elde edilen F değerinin anlamlı bulunduğu durumlarda bunun hangi ortalamalar arasındaki farklardan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla varyans analizi sonuçlarına göre gruplar ikiye ayrılarak karşılaştırılmak üzere "t-testi" kullanılmıştır.

Ortalamalar arasındaki farklara ilişkin karşılaştırmalarda anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığının belirlenmesinde .05 anlamlılık düzeyi benimsenmiş, ancak .01 düzeyinde anlamlı çıkan değerler de tablolarda belirtilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmada ele alınan problemin çözümü için toplanan verilerin istatistiksel çözümlemesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bunun için araştırma kapsamında ortaöğretim öğretmenlerine uygulanan yeterlilik ölçeğine verilen cevapların frekansları tablolar halinde verilmiştir. Daha sonra öğretmenlerin yeterlilik ölçeği ve pedagojik formasyon testinin alt alanlarında aldıkları puanlara göre yeterlilik düzeyleri incelenirken, alt problemlerin sırasına göre grupların sayısal dağılımı, yeterlilik düzeyleri puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları, gerek yeterlilik ölçeği gerekse de pedagojik formasyon testine göre tablolarda gösterilmiştir. Bundan sonra, bağımsız değişkenlere göre ele alınan gruplar arasındaki farklılığı test etmek için grup sayısının iki olması durumunda “t-testi”, ikiden fazla olması durumunda ise “tek yönlü varyans analizi yapılmış, sonuçlar tablolar halinde verilmiştir. Varyans analizi sonucunda gruplar arası farkın anlamlı bulunması durumunda, bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren “t-testi” sonuçları varyans analizi sonuçlarına dayalı olarak tablolarda gösterilmiştir.

1.0.Öğretmenlerin Rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi

Ortaöğretim öğretmenlerinin Rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini yansıtan genel görünüm Tablo 10’da gösterilmiştir.

TABLO 10
Öğretmenlerin Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri (%)

Maddeler (1-11)	Her Zaman	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir Zaman	Toplam
Öğrencilerin üzüntülerini ve ihtiyaçlarını tespit edip onlarla ilgilenme	32.3	37.6	29.4	0.7	100
Verimli çalışma ve öğrenme yöntemleri hakkında açıklamalarda bulunma	35.7	42.3	20.0	2.0	100
Öğrencilerin eğitsel kol çalışmalarına etkin olarak katılmalarını sağlama	22.7	35.1	38.5	3.6	100
Öğrencileri ilgilendiren konularda sınıfta tartışma yapma	22.9	35.2	39.7	2.2	100
Öğrencilere üst öğrenim kurumları ve üniversiteler ile ilgili açıklamalarda bulunma	29.1	32.4	36.3	2.3	100
Meslek seçiminin gereği ve önemi ile ilgili olarak öğrencilere bilgi verme	24.6	40.2	32.2	3.0	100
Öğrenci tanıma tekniklerini uygulama (kimdir bu ?, sosyometri vb.)	17.9	25.8	51.2	5.1	100
Ders saatleri dışında öğrencilerin problemleri ile ilgilenme	23.8	31.6	37.4	7.1	100
Öğrencileri seçmeli derslere yöneltme	15.1	27.8	45.9	11.2	100
Cezalandırıcı disiplin yöntemini kullanma	2.6	12.8	53.7	30.9	100
Öğrencilerin başarı durumlarını inceleme	32.2	43.8	21.0	2.9	100

Ortaöğretim öğretmenlerinin rehberlik alanındaki yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

1.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.1 : “Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, Rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 11’de verilmiştir.

TABLO 11
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili
Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları
ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	30.43	5.07	0.25	Anlamsız P>.05
Erkek	296	30.54	4.69		

$t_{\alpha} = 1.96$ (.05)

Tablo 11’de görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 30.43 iken, 296 erkek öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 30.54’tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

1.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.2 : “*Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 12’de verilmiştir.

TABLO 12

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	30.24	4.70
6-11 yıl	152	30.44	5.03
12-18 yıl	67	30.91	4.80
19 ve daha fazla	28	31.93	4.53

Tablo 12’de görüldüğü gibi 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek olduğu, diğer ortalamaların ise birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre rehberlik ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 13’de gösterilmiştir.

TABLO 13

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anamlılık Düzeyi
Gruplar arası	83.91	3	27.97	1.20	Anlamsız
Gruplar içi	110.39	472	23.39		P>.05
TOPLAM	11123.00	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 13’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.20), öğretmenlerin kıdemlerine göre rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında

anamlı bir fark olmadığını göstermektedir($P>.05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

1.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.3 : “*Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 14’de verilmiştir.

TABLO 14

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	30.92	5.12	2.72	Anamlı P<.05
Diğer Fakülteler	170	29.74	4.17		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 14’de görüldüğü gibi 306 Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 30.92 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 29.74’tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Sonuçlar; Eğitim Fakültesinden mezun öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerinin, diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

1.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.4 : “Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 15’te verilmiştir.

TABLO 15

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	30.48	5.00
Sosyal Bilimler	210	30.32	4.85
Güzel Sanatlar	42	29.69	4.58
Meslek Dersleri	75	31.49	4.43

Tablo 15’te görüldüğü gibi meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre rehberlik ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 16’da gösterilmiştir.

TABLO 16
Öğretmenlerin Branşlarına göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının
Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	108.45	3	36.15	1.55	Anlamsız
Gruplar içi	11014.55	472	23.34		P>.05
TOPLAM	11123.00	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 16'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.55), öğretmenlerin branşlarına göre rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

1.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.5 : *“Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 17'de verilmiştir.

TABLO 17

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	30.65	4.94
Meslek Lisesi	118	30.39	4.54
Anadolu/Fen Lisesi	61	30.08	5.01
Çok Programlı Lise	39	30.51	4.68

Tablo 17’de görüldüğü gibi görev yaptıkları okul türüne göre öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamalarının birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre rehberlik ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 18’de gösterilmiştir.

TABLO 18

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	17.70	3	5.90	0.25	Anlamsız
Gruplar içi	11105.30	472	23.53		P>.05
TOPLAM	11123.00	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 18’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.25), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir(P>.05). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

1.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.6 : “Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 19’da verilmiştir.

TABLO 19

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	30.28	5.06	1.29	Anlamsız P>.05
İlçe Merkezi	184	30.85	4.42		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 19’da görüldüğü gibi İl merkezinde görev yapan 292 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 30.28 iken, İlçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 30.85’tir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

1.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-1.7 : “Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre sayısal dağılımı, rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 20’de verilmiştir.

TABLO 20

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	30.99	5.17
Orta	259	30.44	4.62
Düşük	81	29.86	4.83

Tablo 20’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyi yüksek olan öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, iş doyumuna düzeyi düşük olan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu gözlenmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre rehberlik ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 21’de gösterilmiştir.

TABLO 21

**Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre
Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin
Varyans Analizi Sonuçları**

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	66.68	2	33.34	1.43	Anlamsız
Gruplar içi	11056.32	473	23.37		P>.05
TOPLAM	11123.00	475			

$F_T = 3.00 (.05)$

Tablo 21'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.43), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre rehberlik ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

2.0. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi

Ortaöğretim öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yeterliliklerine ilişkin görüşlerini yansıtan genel görünüm Tablo 22'de gösterilmiştir.

TABLO 22

Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri (%)

Maddeler (12-23)	Her Zaman	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir Zaman	Toplam
Başarı notunun takdirinde ders dışı etkinlikleri de göz önünde bulundurma	36.9	30.1	26.9	6.1	100
Öğrenciyi değerlendirmede öğretmen kanaatini kullanma	28.4	30.2	29.5	12.0	100
Konunun öğrenciler tarafından öğrenilip öğrenilmediğini kontrol etme	49.5	40.0	9.8	0.7	100
Dersin hedefleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi değerlendirme	38.3	44.1	15.4	2.2	100
Sınav sonuçlarını öğrenciler ile birlikte değerlendirme	33.4	28.4	28.2	10.0	100
Sınav sonucuna itiraz eden öğrencinin notunu kırma	5.5	9.3	14.0	71.2	100
Sınav tarihlerini öğrenciler ile birlikte Saptama	47.5	23.7	19.6	9.2	100
Yazılı sınavlarda bilişsel alanın tüm basamaklarını dikkate alma(analiz, sentez,kavrama vb.)	35.9	42.7	18.7	2.7	100
Cevap anahtarı hazırlama ve kullanma	62.3	20.7	10.8	6.2	100
Sınav sonuçlarını en kısa zamanda öğrenciye duyurma	57.5	26.5	13.7	2.2	100
Kısa cevaplı çok sorulu sınav yapma	36.6	32.0	25.2	6.2	100
Sözlü sınav için ayrı bir ders saati ayırma	2.3	9.7	26.5	61.5	100

Ortaöğretim öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

2.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.1 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 23’de verilmiştir.

TABLO 23

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	37.50	4.96	0.60	Anlamsız P>.05
Erkek	296	37.77	4.57		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 23’de görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 37.50 iken, 296 erkek öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 37.77’tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

2.2.Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.2 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 24’de verilmiştir.

TABLO 24

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	37.18	4.64
6-11 yıl	152	37.88	4.90
12-18 yıl	67	38.43	4.05
19 ve daha fazla	28	38.68	5.43

Tablo 24’de görüldüğü gibi 12-18 yıl ve 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının, 0-5 ve 6-11’ yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 25’te gösterilmiştir.

TABLO 25

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	128.50	3	42.83	1.93	Anlamsız
Gruplar içi	10500.72	472	22.25		P>.05
TOPLAM	10629.21	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 25'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.93), öğretmenlerin kıdemlerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

2.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.3 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 26'da verilmiştir.

TABLO 26

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	38.03	4.76	2.26	Anlamlı $P<.05$
Diğer Fakülteler	170	37.02	4.60		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 26'da görüldüğü gibi 306 Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 38.03 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 37.02'dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark

anlamli bulunmuştur ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Sonuçlar; Eğitim Fakültesinden mezun öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerinin, diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

2.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.4 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 27’de verilmiştir.

TABLO 27

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	37.56	4.95
Sosyal Bilimler	210	38.22	4.37
Güzel Sanatlar	42	35.26	5.32
Meslek Dersleri	75	37.68	4.42

Tablo 27’de görüldüğü gibi sosyal bilimler öğretmenlerinin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 28’de gösterilmiştir.

TABLO 28

Öğretmenlerin Branşlarına göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	309.65	3	103.22	4.72	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	10319.56	472	21.86		
TOPLAM	10629.21	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 28'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (4.72), öğretmenlerin branşlarına göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P > .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 29'da verilmiştir.

TABLO 29

Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Fen ve Matematik – Sosyal Bilimler	357	1.32	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Güzel Sanatlar	189	2.82	Anlamlı $P < .01$
Fen ve Matematik – Meslek Dersleri	222	0.18	Anlamsız $P > .05$
Sosyal Bilimler – Güzel Sanatlar	250	3.75	Anlamlı $P < .01$
Sosyal Bilimler – Meslek Dersleri	283	0.86	Anlamsız $P > .05$
Güzel Sanatlar – Meslek Dersleri	115	2.68	Anlamlı $P < .01$

$t_T = 1.96 (.05)$

$t_T = 2.58 (.01)$

Tablo 29’da elde edilen verilere göre, Tablo 27 esas alınarak, Fen ve Matematik, Sosyal Bilimler ve Meslek dersleri öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerinin, Güzel Sanatlar Branş öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

2.5.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.5 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 30’da verilmiştir.

TABLO 30

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	37.49	4.87
Meslek Lisesi	118	38.03	4.35
Anadolu/Fen Lisesi	61	37.39	5.39
Çok Programlı Lise	39	38.18	3.46

Tablo 30’da görüldüğü gibi Çok Programlı Lisede görev yapan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, Anadolu/Fen Lisesinde görev yapan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalaması en düşüktür.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 31’de gösterilmiştir.

TABLO 31

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	38.57	3	12.86	0.57	Anlamsız
Gruplar içi	10590.64	472	22.44		P>.05
TOPLAM	10629.21	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 31’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.57), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir(P>.05). Sonuç olarak araştırmamızın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

2.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.6 : *“Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 32’de verilmiştir.

TABLO 32

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	37.39	4.84	1.64	Anlamsız P>.05
İlçe Merkezi	184	38.11	4.50		

$t_{\alpha} = 1.96 (.05)$

Tablo 32’de görüldüğü gibi il merkezinde görev yapan 292 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 37.39 iken, ilçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 38.11’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

2.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-2.7 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 33’de verilmiştir.

TABLO 33

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	37.60	5.38
Orta	259	37.92	4.52
Düşük	81	36.99	4.07

Tablo 33’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyi orta olan öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, iş doyumu düzeyi düşük olan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 34’de gösterilmiştir.

TABLO 34

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	54.37	2	27.19	1.22	Anlamsız P>.05
Gruplar içi	10574.84	473	22.36		
TOPLAM	10629.21	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 34'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.22), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.0. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi

Ortaöğretim öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi ile ilgili yeterliliklerine ilişkin görüşlerini yansıtan genel görünüm Tablo 35'te gösterilmiştir.

TABLO 35

Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri
(%)

Maddeler (24-34)	Her Zaman	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir Zaman	Toplam
Sınıfın huzurunu bozan öğrenciyi sınıftan dışarı çıkarma	2.7	6.3	37.2	53.8	100
Öğrencilerin konu hakkındaki ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alma	40.2	44.5	13.3	2.0	100
Yeni bilgilerin daha iyi anlaşılması için öğrencileri güdüleme	45.4	42.7	10.8	1.1	100
Olumlu davranışları ödüllendirme	47.0	36.8	15.3	0.9	100
Söz hakkı verilen öğrenciye ismi ile hitap etme	61.8	25.6	12.2	0.4	100
Öğrencilerin derste düşüncelerini açıklamaya teşvik etme	66.1	24.6	7.8	1.5	100
Öğrencilerin derse katılımına imkan tanıma	69.1	24.0	6.7	0.2	100
Geri bildirim, düzeltme, ipucu ve pekiştireçleri yerinde kullanma	36.2	44.7	17.9	1.2	100
Etkinliklerin planlanmasında öğrenci görüşlerine başvurma	36.7	35.3	26.4	1.6	100
Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alma	51.5	33.9	12.5	2.1	100
Öğrencileri soru sormalarını istemeye cesaretlendirme	63.5	28.8	6.8	0.9	100

Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi alanındaki yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

3.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.1 : “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 36’da verilmiştir.

TABLO 36

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	35.81	5.06	0.47	Anlamsız P>.05
Erkek	296	35.60	4.29		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 36’da görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 35.81 iken, 296 erkek öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 35.60’dır. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.2 : “*Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 37’de verilmiştir.

TABLO 37

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	35.61	4.35
6-11 yıl	152	35.49	4.98
12-18 yıl	67	36.00	3.83
19 ve daha fazla	28	36.46	5.85

Tablo 37’de görüldüğü gibi 12-18 yıl ve 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının, 0-5 ve 6-11 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre sınıf yönetimi ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 38’de gösterilmiştir.

TABLO 38

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	30.45	3	10.15	0.48	Anlamsız
Gruplar içi	10035.37	472	21.26		P>.05
TOPLAM	10065.82	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 38’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.48), öğretmenlerin kıdemlerine göre sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında

anlamli bir fark olmadigini gostermektedir ($P>.05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.3 : “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 39’da verilmiştir.

TABLO 39

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakóltesi	306	35.98	4.55	1.92	Anlamsız $P>.05$
Diğer Fakólterler	170	35.14	4.63		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 39’da görüldüğü gibi 306 eğitim fakóltesi mezunu öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 35.98 iken, diğer fakólterlerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 35.14’tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.4 : “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 40’da verilmiştir.

TABLO 40

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	35.23	5.11
Sosyal Bilimler	210	36.01	4.45
Güzel Sanatlar	42	34.76	3.51
Meslek Dersleri	75	36.16	4.31

Tablo 40’da görüldüğü gibi meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre sınıf yönetimi ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 41’de gösterilmiştir.

TABLO 41

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	105.90	3	35.30	1.67	Anlamsız
Gruplar içi	9959.92	472	21.10		P>.05
TOPLAM	10065.82	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 41'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.67), öğretmenlerin branşlarına göre sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.5.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.5 : *“Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 42'de verilmiştir.

TABLO 42

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	35.60	4.59
Meslek Lisesi	118	35.58	4.79
Anadolu/Fen Lisesi	61	35.72	4.40
Çok Programlı Lise	39	36.41	4.28

Tablo 42’de görüldüğü gibi Çok Programlı Lisede görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, diğer okul türlerinde görev yapan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalaması daha düşük ve birbirlerine çok yakındır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sınıf yönetimi ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 43’de gösterilmiştir.

TABLO 43

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	23.59	3	7.86	0.37	Anlamsız P>.05
Gruplar içi	10042.23	472	21.28		
TOPLAM	10065.82	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 43'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.37), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.6 : “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 44'de verilmiştir.

TABLO 44

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	35.74	4.80	0.40	Anlamsız $P > .05$
İlçe Merkezi	184	35.58	4.25		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 44'de görüldüğü gibi il merkezinde görev yapan 292 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 35.74 iken, ilçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 35.58'dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark

anlamli bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

3.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-3.7 : “Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre sayısal dağılımı, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 45’te verilmiştir.

TABLO 45

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	35.65	4.95
Orta	259	35.87	4.40
Düşük	81	35.11	4.55

Tablo 45’te görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamalarının birbirlerine yakın olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre sınıf yönetimi ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 46’da gösterilmiştir.

TABLO 46

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	35.97	2	17.98	0.85	Anlamsız
Gruplar içi	10029.85	473	21.20		P>.05
TOPLAM	10065.82	475			

$F_T = 3.00 (.05)$

Tablo 46'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.85), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir(P>.05). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.0.Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi

Ortaöğretim öğretmenlerinin Öğretim İlke ve Yöntemleri ile ilgili yeterliliklerine ilişkin görüşlerini yansıtan genel görünüm Tablo 47'de gösterilmiştir.

TABLO 47
Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine
İlişkin Görüşleri (%)

Maddeler (35-56)	Her Zaman	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir Zaman	Toplam
Gelecek dersin konusunu belirtme	61.2	28.5	8.8	1.5	100
Öğrenme yaşantılarını, öğrencinin geçmiş yaşantıları ile bağlantı kurma ve zenginleştirme	31.9	36.9	28.7	2.5	100
Ders sonunda genel bir özet ve değerlendirme yapma	45.6	35.8	17.3	1.3	100
Konunun özelliğine göre dersi, laboratuvar, işlik veya atölyede yapma	25.5	28.0	24.8	21.7	100
Ders ile ilgili olarak çevrede inceleme, Gözlem ve uygulama gezileri düzenleme	11.1	26.7	40.1	22.1	100
Öğrenciye kazandırılacak davranışları dersin başında bildirme	29.7	33.5	28.8	8.0	100
Derste yararlanılacak kaynak ve araç-gereçleri sınıf ortamına getirme	44.2	35.5	18.3	2.0	100
Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin yeter sayıda alıştırtma ve tekrar yapmalarına imkan sağlama	34.1	43.9	20.3	1.7	100
Müfredat programını akademik takvim yılında bitirmek için dersi hızlı anlatma	12.0	16.4	44.7	27.0	100
Konunun önemli noktalarını vurgulamak için şekil, şema ve grafiklerden yararlanma	46.9	34.3	16.2	2.6	100
Derste yalnızca düz anlatım (takrir) yöntemini kullanma	5.4	16.9	39.3	38.4	100
Dersi yalnızca kitaba bağlı kalarak işleme	6.9	20.9	42.0	30.2	100
Okutulan dersin özellikleri hakkında öğrencilere bilgi verme	41.4	43.0	13.1	2.5	100
Öğrencileri yetenekleri ölçüsünde kişisel ve grup çalışmalarına yönlendirme	30.3	38.9	27.6	3.2	100

Tablo 47'nin devamı

Derste soru-cevap yöntemini kullanma	69.8	24.9	4.2	1.1	100
Ders kitabı dışında yardımcı kitap, dergi, broşür vb. kullanma	48.7	33.2	12.7	5.4	100
Öğrencilerin gelişim çağlarının özelliklerini göz önünde bulundurma	47.7	38.2	13.6	0.5	100
Dersi örnekler ile destekleme	52.4	36.6	10.6	0.4	100
Öğrencilerin "problem çözme" becerilerini geliştirme	40.8	36.5	18.4	4.3	100
Yıllık, ünite ve günlük planları hazırlamada müfredat programını esas alma	64.9	23.8	9.4	1.9	100
Günlük plan hazırlama	44.6	30.7	20.4	4.3	100
Dersi önceki dersler ile ilişkilendirerek sunma	51.4	35.6	12.3	0.7	100

Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretim ilke ve yöntemleri alanındaki yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.1 : "Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri Cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir."

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 48'de verilmiştir.

TABLO 48
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve
Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart
Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	68.18	9.49	0.24	Anlamsız P>.05
Erkek	296	68.39	8.18		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 48’de görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 68.18 iken, 296 erkek öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 68.39’dur. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.2 : “*Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 49’da verilmiştir.

TABLO 49

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	68.24	8.73
6-11 yıl	152	67.89	9.35
12-18 yıl	67	69.25	6.40
19 ve daha fazla	28	68.93	9.35

Tablo 49'da görüldüğü gibi 12-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, 6-11 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 50'de gösterilmiştir.

TABLO 50

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	97.86	3	32.62	0.43	Anlamsız
Gruplar içi	35930.13	472	76.12		P>.05
TOPLAM	36027.98	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 50'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.43), öğretmenlerin kıdemlerine göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının

ortalamları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.3 : “*Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 51’de verilmiştir.

TABLO 51

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	68.59	8.73	0.94	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	67.81	8.62		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 51’de görüldüğü gibi 306 Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 68.59 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 67.81’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.4 Öğretmenlerin Branşlarına Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.4 : “Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 52’de verilmiştir.

TABLO 52

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	68.15	9.16
Sosyal Bilimler	210	68.36	8.95
Güzel Sanatlar	42	66.29	7.38
Meslek Dersleri	75	69.63	7.40

Tablo 52’de görüldüğü gibi meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 53’de gösterilmiştir.

TABLO 53

Öğretmenlerin Branşlarına göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	306.20	3	102.07	1.35	Anlamsız
Gruplar içi	35721.78	472	75.68		P>.05
TOPLAM	36027.98	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 53'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.35), öğretmenlerin branşlarına göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.5 : *“Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 54'de verilmiştir.

TABLO 54

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	68.52	9.26
Meslek Lisesi	118	67.99	7.25
Anadolu/Fen Lisesi	61	68.33	9.25
Çok Programlı Lise	39	67.87	7.90

Tablo 54’de görüldüğü gibi Genel Lisede görev yapan öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, Çok Programlı Lisede görev yapan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalaması en düşüktür.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 55’te gösterilmiştir.

TABLO 55

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	30.79	3	10.26	0.13	Anlamsız
Gruplar içi	35997.20	472	76.27		P>.05
TOPLAM	36027.98	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 55'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.13), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.6 : “*Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 56'da verilmiştir.

TABLO 56

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	68.43	9.01	0.38	Anlamsız $P > .05$
İlçe Merkezi	184	68.13	8.18		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 56'da görüldüğü gibi İl merkezinde görev yapan 292 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 68.43 iken, İlçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 68.13'tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark

anlamli bulunmamıştır (p>.05). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

4.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-4.7 : “Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre sayısal dağılımı, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 57’de verilmiştir.

TABLO 57

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	69.24	8.50
Orta	259	68.49	8.38
Düşük	81	66.17	9.63

Tablo 57’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeyi yüksek olan öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, iş doyumunu düzeyi düşük olan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 58’de gösterilmiştir.

TABLO 58

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	496.69	2	248.34	3.31	Anlamlı
Gruplar içi	35531.30	473	75.12		P<.05
TOPLAM	36027.99	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 58'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (3.31), öğretmenlerin branşlarına göre öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir (P<.05). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 59'da verilmiştir.

TABLO 59

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Yüksek – Orta	393	0.82	Anlamsız P>.05
Yüksek – Düşük	215	2.52	Anlamlı P<.05
Orta – Düşük	338	2.10	Anlamlı P<.05

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 59'da görüldüğü gibi, öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyi yüksek ve orta olan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş

doyumunu düzeyi düşük olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

5.0.Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerinin İncelenmesi

Ortaöğretim öğretmenlerinin Araştırma ve İnceleme ile ilgili yeterliliklerine ilişkin görüşlerini yansıtan genel görünüm Tablo 60'ta gösterilmiştir.

TABLO 60
Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri (%)

Maddeler (57-64)	Her Zaman	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir Zaman	Toplam
Tebliğler dergisini düzenli olarak inceleme	27.9	36.0	29.6	6.5	100
Öğretmenlere yönelik konferans, sempozyum vb. faaliyetlere katılma	15.5	26.0	43.7	14.8	100
İl eğitim araçları merkezindeki ders araç-gereçleri hakkında haberdar olma	17.2	21.0	38.7	23.1	100
Hizmet içi eğitim faaliyetlerini takip edip katılma	21.2	21.9	39.3	17.6	100
Derste yararlanılacak kaynak ve araç-gereçleri saptama	39.2	39.9	17.8	3.1	100
Öğrencilere kaynak kitap tavsiye etme	42.1	38.5	17.7	1.7	100
Ders ile ilgili olarak diğer öğretmen ve yöneticiler ile olumlu ilişkiler içerisinde olma	52.2	37.2	9.4	1.2	100
Mesleki kitap, dergi vb. yayınları izleme	38.5	37.3	22.8	1.4	100

Ortaöğretim öğretmenlerinin araştırma ve inceleme alanındaki yeterliliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

5.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.1 : “*Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 61’de verilmiştir.

TABLO 61

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	20.93	3.93	1.09	Anlamsız P>.05
Erkek	296	21.34	4.04		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 61’de görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 20.93 iken, 296 erkek öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 21.34’dür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

5.2.Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.2 : “*Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 62’de verilmiştir.

TABLO 62

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	21.19	3.84
6-11 yıl	152	20.91	3.99
12-18 yıl	67	21.84	4.20
19 ve daha fazla	28	21.11	4.75

Tablo 62’de görüldüğü gibi 12-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, 6-11 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre araştırma ve inceleme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 63’de gösterilmiştir.

TABLO 63

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	40.23	3	13.41	0.83	Anlamsız
Gruplar içi	7606.12	472	16.11		P>.05
TOPLAM	7646.35	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 63’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.83), öğretmenlerin kıdemlerine göre araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir (P>.05). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

5.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.3 : “Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 64’de verilmiştir.

TABLO 64

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	21.24	4.19	0.37	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	21.10	3.65		

$t_{\alpha} = 1.96 (.05)$

Tablo 64’de görüldüğü gibi 306 eğitim fakültesi mezunu öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 21.24 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 21.10’dur. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

5.4 Öğretmenlerin Branşlarına Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.4 : “Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 65’te verilmiştir.

TABLO 65

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	20.83	3.85
Sosyal Bilimler	210	21.29	4.04
Güzel Sanatlar	42	20.57	3.26
Meslek Dersleri	75	21.96	4.45

Tablo 65’te görüldüğü gibi meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin ise en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre araştırma ve inceleme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 66’da gösterilmiştir.

TABLO 66

Öğretmenlerin Branşlarına göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	82.45	3	27.48	1.71	Anlamsız
Gruplar içi	7563.91	472	16.03		P>.05
TOPLAM	7646.36	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 66'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.71), öğretmenlerin branşlarına göre araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

5.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Öğretim Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.5 : *“Öğretmenlerin öğretim araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 67'de verilmiştir.

TABLO 67
Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı,
Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	21.10	3.99
Meslek Lisesi	118	20.80	3.69
Anadolu/Fen Lisesi	61	22.05	4.31
Çok Programlı Lise	39	21.59	4.31

Tablo 67’de görüldüğü gibi Anadolu/Fen Liselerinde görev yapan öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalaması en düşüktür.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre araştırma ve inceleme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 68’de gösterilmiştir.

TABLO 68
Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Araştırma ve İnceleme İle
İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi
Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	71.57	3	23.86	1.49	Anlamsız
Gruplar içi	7574.79	472	16.05		P>.05
TOPLAM	7646.36	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 68'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.49), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

5.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.6 : “*Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 69'da verilmiştir.

TABLO 69

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	20.89	4.05	2.08	Anlamlı P<.05
İlçe Merkezi	184	21.66	3.89		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 69'da görüldüğü gibi İl merkezinde görev yapan 292 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 20.89 iken, İlçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin yeterlilik düzeyi puanlarının ortalaması 21.66'dır. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark

anlamli bulunmuştur ($p<.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır

5.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Denence-5.7 : “Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre sayısal dağılımı, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 70’de verilmiştir.

TABLO 70

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	21.33	4.06
Orta	259	21.19	3.96
Düşük	81	20.94	4.05

Tablo 70’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyi yüksek olan öğretmenlerin yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek,iş doyumuna düzeyi düşük olan öğretmenlerin ise yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre araştırma ve inceleme ile ilgili puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 71’de gösterilmiştir.

TABLO 71
Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre
Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına
İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	7.83	2	3.91	0.24	Anlamsız
Gruplar içi	7638.53	473	16.15		P>.05
TOPLAM	7646.36	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 71'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.24), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyine göre araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

6.0. Öğretmenlerin Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi

6.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.1 : *“Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 72'de verilmiştir.

TABLO 72

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	10.31	2.19	2.73	Anlamlı P<.05
Erkek	296	9.68	2.80		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 72 incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir ($p<.05$). 180 kadın öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 10.31 iken, 296 erkek öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.68'dir. Sonuçlar, kadın öğretmenlerin yeterliliklerinin erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğunu göstermektedir.

6.2. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.2 : “Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 73’de verilmiştir.

TABLO 73

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	10.10	2.57
6-11 yıl	152	10.04	2.50
12-18 yıl	67	9.63	2.63
19 ve daha fazla	28	8.39	2.79

Tablo 73’de görüldüğü gibi 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, 19 ve daha fazla kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise yeterlilik puanlarının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 74’de gösterilmiştir.

TABLO 74

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	80.67	3	26.89	4.03	Anlamlı P<.01
Gruplar içi	3146.80	472	6.67		
TOPLAM	3227.47	475			

$F_T = 3.78 (.01)$

Tablo 74'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (4.03), öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .05$). Sonuç olarak araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 75'de verilmiştir.

TABLO 75

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
0-5 Yıl – 6-11 Yıl	379	0.23	Anlamsız $P > .05$
0-5 Yıl – 12-18 Yıl	294	1.32	Anlamsız $P > .05$
0-5 Yıl – 19 ve daha fazla	255	3.30	Anlamlı $P < .001$
6-11 Yıl – 12-18 Yıl	217	1.09	Anlamsız $P > .05$
6-11 Yıl – 19 ve daha fazla	178	3.10	Anlamlı $P < .01$
12-18 Yıl – 19 ve daha fazla	93	2.12	Anlamlı $P < .05$

$t_T = 1.96 (.05)$

$t_T = 2.58 (.01)$

$t_T = 3.29 (.001)$

Tablo 75'deki verilere bağlı olarak; Tablo 73 incelendiğinde 0-5 yıl, 6-11 yıl ve 12-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunduğu sonucuna varılabilir.

6.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.3 : “Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 76’da verilmiştir.

TABLO 76

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma Göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	9.88	2.57	0.39	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	9.98	2.66		

$t_{\alpha} = 1.96 (.05)$

Tablo 76’da görüldüğü gibi 306 eğitim fakültesi mezunu öğretmenin, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.88 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik puanlarının ortalaması 9.98’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

6.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.4 : “Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 77’de verilmiştir.

TABLO 77

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	9.68	2.47
Sosyal Bilimler	210	10.44	2.37
Güzel Sanatlar	42	9.62	2.81
Meslek Dersleri	75	9.07	3.00

Tablo 77 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamasının diğer branşlardaki öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 78’de gösterilmiştir.

TABLO 78

**Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik
Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin
Varyans Analizi Sonuçları**

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	124.55	3	41.52	6.32	Anlamlı P<.01
Gruplar içi	3102.92	472	6.57		
TOPLAM	3227.47	475			

$F_T = 3.78 (.01)$

Tablo 78'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (6.32), öğretmenlerin branşlarına göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .01$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 79'da verilmiştir.

TABLO 79

Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Fen ve Matematik – Sosyal Bilimler	357	2.79	Anlamlı P<.01
Fen ve Matematik – Güzel Sanatlar	189	0.13	Anlamsız P>.05
Fen ve Matematik – Meslek Dersleri	222	1.68	Anlamsız P>.05
Sosyal Bilimler – Güzel Sanatlar	250	1.90	Anlamsız P>.05
Sosyal Bilimler – Meslek Dersleri	283	3.99	Anlamlı P<.001
Güzel Sanatlar – Meslek Dersleri	115	1.12	Anlamsız P>.05

$t_T = 2.58 (.01)$

$t_T = 3.29 (.001)$

Tablo 79'daki veriler, Tablo 77 de elde edilen sosyal bilimler öğretmenlerinin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin, meslek dersleri ve fen-matematik grubu öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğunu kanıtlamaktadır.

6.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.5 : “Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 80'de verilmiştir.

TABLO 80

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	10.20	2.31
Meslek Lisesi	118	9.36	2.67
Anadolu/Fen Lisesi	61	10.26	2.91
Çok Programlı Lise	39	9.15	3.21

Tablo 80’de görüldüğü gibi Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en yüksek, Çok Programlı Lisede görev yapan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en düşüktür.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 81’de gösterilmiştir.

TABLO 81

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	86.34	3	28.78	4.32	Anlamlı P<.01
Gruplar içi	3141.13	472	6.65		
TOPLAM	3227.47	475			

$F_T = 3.78 (.01)$

Tablo 81'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (4.32), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .01$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 82'de verilmiştir.

TABLO 82

Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne göre Eğitim Psikolojisi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Genel Lise – Meslek Lisesi	374	2.91	Anlamlı $P < .01$
Genel Lise – Anadolu/Fen Lisesi	317	0.18	Anlamsız $P > .05$
Genel Lise – Çok Programlı Lise	295	2.36	Anlamlı $P < .05$
Meslek Lisesi – Anadolu/Fen Lisesi	177	2.21	Anlamlı $P < .05$
Meslek Lisesi – Çok Programlı Lise	155	0.44	Anlamsız $P > .05$
Anadolu/Fen Lisesi – Çok Prog. Lise	98	2.10	Anlamlı $P < .05$

$t_r = 1.96 (.05)$

$t_r = 2.58 (.01)$

Tablo 82'ye göre; Tablo 80'de gösterilen; Genel Lise ve Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin, Meslek Lisesi ve Çok Programlı Liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğunu kanıtlamaktadır.

6.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.6 : “Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 83’de verilmiştir.

TABLO 83

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	9.89	2.40	0.27	Anlamsız P>.05
İlçe Merkezi	184	9.96	2.90		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 83’de görüldüğü gibi İl merkezinde görev yapan 292 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.89 iken, İlçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.96’dır. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

6.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-6.7 : “Öğretmenlerin eğitim psikolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre sayısal dağılımı, eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 84’de verilmiştir.

TABLO 84

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	9.58	2.71
Orta	259	10.08	2.51
Düşük	81	9.94	2.68

Tablo 84’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeyi “orta” olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek,iş doyumunu düzeyi “yüksek” olan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 85’te gösterilmiştir.

TABLO 85

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	22.37	2	11.18	1.65	Anlamsız
Gruplar içi	3205.10	473	6.78		P>.05
TOPLAM	3227.47	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 85'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.65), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

7.0.Öğretmenlerin Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi

7.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.1 *“Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 86'da verilmiştir.

TABLO 86

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anamlılık Düzeyi
Kadın	180	8.38	1.75	2.85	Anamlı P<.05
Erkek	296	7.85	2.23		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 86’da görüldüğü gibi kadın öğretmenlerin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması (8.38), erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamasından (7.85) daha yüksektir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

7.2.Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.2 : “*Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 87’de verilmiştir.

TABLO 87

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	8.35	1.88
6-11 yıl	152	8.26	2.02
12-18 yıl	67	7.15	2.23
19 ve daha fazla	28	6.68	2.36

Tablo 87’de görüldüğü gibi 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, 19 ve daha fazla kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 88’de gösterilmiştir.

TABLO 88

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	134.03	3	44.68	11.00	Anlamlı P<.01
Gruplar içi	1917.66	472	4.06		
TOPLAM	2051.69	475			

$F_T = 3.78 (.01)$

Tablo 88'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (11.00), öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .01$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 89'da verilmiştir.

TABLO 89

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
0-5 Yıl – 6-11 Yıl	379	0.44	Anlamsız $P > .05$
0-5 Yıl – 12-18 Yıl	294	4.29	Anlamlı $P < .001$
0-5 Yıl – 19 ve daha fazla	255	4.14	Anlamlı $P < .001$
6-11 Yıl – 12-18 Yıl	217	3.75	Anlamlı $P < .001$
6-11 Yıl – 19 ve daha fazla	178	3.81	Anlamlı $P < .001$
12-18 Yıl – 19 ve daha fazla	93	1.04	Anlamsız $P > .05$

$t_T = 3.29 (.001)$

Tablo 89'daki veriler, Tablo 87 de gösterilen 0-5 yıl, 6-11 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin, 12-18 yıl ve 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden manidar düzeyde yüksek olduğunu kanıtlamaktadır.

7.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.3 : “Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 90’da verilmiştir.

TABLO 90

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	7.98	2.13	1.09	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	8.19	1.97		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 90’da görüldüğü gibi 306 eğitim fakültesi mezunu öğretmenin, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 7.98 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik puanlarının ortalaması 8.19’dur. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

7.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.4 : “*Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 91’de verilmiştir.

TABLO 91

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Branş	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	7.99	2.01
Sosyal Bilimler	210	8.31	2.05
Güzel Sanatlar	42	7.83	1.81
Meslek Dersleri	75	7.57	2.29

Tablo 91 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamasının diğer branşlardaki öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 92'de gösterilmiştir.

TABLO 92

Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	33.63	3	11.21	2.62	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	2018.05	472	4.28		
TOPLAM	2051.69	475			

F_T = 2.60 (.05)

Tablo 92'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (2.62), öğretmenlerin branşlarına göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 93'te verilmiştir.

TABLO 93

Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Fen ve Matematik – Sosyal Bilimler	357	1.43	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Güzel Sanatlar	189	0.44	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Meslek Dersleri	222	1.43	Anlamsız $P > .05$
Sosyal Bilimler – Güzel Sanatlar	250	1.36	Anlamsız $P > .05$
Sosyal Bilimler – Meslek Dersleri	283	2.65	Anlamlı $P < .01$
Güzel Sanatlar – Meslek Dersleri	115	0.65	Anlamsız $P > .05$

$t_r = 2.58 (.01)$

Tablo 93 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P < .01$). (Tablo 91). Diğer gruplar arasında öğretmenlik meslek bilgisi yeterliliği bakımından anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($P > .05$).

7.5.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.5 : “Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı,eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 94’te verilmiştir.

TABLO 94
Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	8.28	1.95
Meslek Lisesi	118	7.75	2.02
Anadolu/Fen Lisesi	61	8.10	2.42
Çok Programlı Lise	39	7.44	2.24

Tablo 94’te görüldüğü gibi genel lisede görev yapan öğretmenlerin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en yüksek,çok programlı lisede görev yapan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en düşüktür.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 95’de gösterilmiştir.

TABLO 95

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	38.85	3	12.95	3.04	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	2012.83	472	4.26		
TOPLAM	2051.69	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 95'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (3.04), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir (P<.05). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 96'da verilmiştir.

TABLO 96

Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Genel Lise – Meslek Lisesi	374	2.31	Anlamlı P<.05
Genel Lise – Anadolu/Fen Lisesi	317	0.60	Anlamsız P>.05
Genel Lise – Çok Programlı Lise	295	2.37	Anlamlı P<.05
Meslek Lisesi – Anadolu/Fen Lisesi	177	1.08	Anlamsız P>.05
Meslek Lisesi – Çok Programlı Lise	155	0.81	Anlamsız P>.05
Anadolu/Fen Lisesi – Çok Prog. Lise	98	1.56	Anlamsız P>.05

$t_{\alpha} = 1.96 (.05)$

Tablo 96’da görüldüğü gibi genel lisede görev yapan öğretmenlerin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, meslek lisesi ve çok programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (P<.05). (Tablo 94). Diğer gruplar arasındaki fark anlamlı değildir (P>.05).

7.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.6 : “*Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 97’de verilmiştir.

TABLO 97

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi İle Dersi İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	8.07	2.02	0.25	Anlamsız P>.05
İlçe Merkezi	184	8.02	2.16		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 97’de görüldüğü gibi il merkezinde görev yapan 292 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 8.07 iken, ilçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 8.02’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

7.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-7.7 : “*Öğretmenlerin eğitim sosyolojisi dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeylerine göre sayısal dağılımı, eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 98’de verilmiştir

TABLO 98

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	8.18	2.01
Orta	259	8.07	2.14
Düşük	81	7.78	1.94

Tablo 98’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyi “yüksek” olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek,iş doyumu düzeyi “düşük” olan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 99’da gösterilmiştir.

TABLO 99

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	8.53	2	4.27	0.99	Anlamsız
Gruplar içi	2043.15	473	4.32		P>.05
TOPLAM	2051.69	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 99'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (0.99), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

8.0.Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi

8.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.1 : “*Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 100'de verilmiştir.

TABLO 100

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	6.85	1.76	2.79	Anlamlı $P<.05$
Erkek	296	6.35	2.10		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 100’de görüldüğü gibi kadın öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması (6.85), erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamasından (6.35) daha yüksektir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

8.2.Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.2 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 101’de verilmiştir.

TABLO 101

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	6.61	1.99
6-11 yıl	152	6.72	2.01
12-18 yıl	67	6.30	1.86
19 ve daha fazla	28	5.57	1.86

Tablo 101’de görüldüğü gibi 6-11 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, 19 ve daha fazla kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 102’de gösterilmiştir.

TABLO 102

**Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına
İlişkin Varyans Analizi Sonuçları**

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	36.33	3	12.11	3.09	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	1847.91	472	3.92		
TOPLAM	1884.24	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 102’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (3.09), öğretmenlerin kıdemlerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P<.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 103’de verilmiştir.

TABLO 103

**Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının
Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları**

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
0-5 Yıl – 6-11 Yıl	379	0.56	Anlamsız P>.05
0-5 Yıl – 12-18 Yıl	294	1.12	Anlamsız P>.05
0-5 Yıl – 19 ve daha fazla	255	2.61	Anlamlı P<.01
6-11 Yıl – 12-18 Yıl	217	1.47	Anlamsız P>.05
6-11 Yıl – 19 ve daha fazla	178	2.83	Anlamlı P<.01
12-18 Yıl – 19 ve daha fazla	93	1.63	Anlamsız P>.05

$t_r = 2.58 (.01)$

Tablo 103 incelendiğinde 0-5 yıl ve 6-11 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden manidar düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu durum Tablo 101'deki verileri doğrulamaktadır.

8.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.3 : “*Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 104'te verilmiştir.

TABLO 104

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	6.53	2.03	0.11	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	6.55	1.92		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 104’te görüldüğü gibi 306 eğitim fakültesi mezunu öğretmenin, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 6.53 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik puanlarının ortalaması 6.55’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

8.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.4 : “*Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 105’de verilmiştir.

TABLO 105

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Brans	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	6.47	1.91
Sosyal Bilimler	210	6.84	1.94
Güzel Sanatlar	42	6.21	2.05
Meslek Dersleri	75	6.03	2.10

Tablo 105 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması diğer branşlardaki öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 106'da gösterilmiştir.

TABLO 106

Öğretmenlerin Branşlarına göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	43.61	3	14.54	3.73	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	1840.63	472	3.90		
TOPLAM	1884.24	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 106'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (3.73), öğretmenlerin branşlarına göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 107'de verilmiştir.

TABLO 107

**Öğretmenlerin Branşlarına göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının
Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları**

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Fen ve Matematik – Sosyal Bilimler	357	1.74	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Güzel Sanatlar	189	0.74	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Meslek Dersleri	222	1.58	Anlamsız $P > .05$
Sosyal Bilimler – Güzel Sanatlar	250	1.87	Anlamsız $P > .05$
Sosyal Bilimler – Meslek Dersleri	283	3.05	Anlamlı $P < .01$
Güzel Sanatlar – Meslek Dersleri	115	0.45	Anlamsız $P > .05$

$t_T = 2.58 (.01)$

Tablo 107 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P < .01$). Bunların dışındaki diğer gruplar arasında öğretmenlik meslek bilgisi yeterliliği bakımından anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($P > .05$).

8.5.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.5 : “Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 108’de verilmiştir.

TABLO 108

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	6.63	1.86
Meslek Lisesi	118	6.37	2.10
Anadolu/Fen Lisesi	61	6.74	1.93
Çok Programlı Lise	39	6.13	2.44

Tablo 108’de görüldüğü gibi Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en yüksek (6.74), Çok Programlı Lisede görev yapan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en düşüktür (6.13).

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 109’da gösterilmiştir.

TABLO 109

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	14.47	3	4.82	1.22	Anlamsız
Gruplar içi	1869.77	472	3.96		P>.05
TOPLAM	1884.24	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 109'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.22), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P < .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

8.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.6 : *“Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 110'da verilmiştir.

TABLO 110

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	6.57	1.91	0.34	Anlamsız P>.05
İlçe Merkezi	184	6.50	2.12		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 110’da görüldüğü gibi il merkezinde görev yapan 292 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 6.57 iken, ilçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 6.50’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (P>.05). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

8.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-8.7 : “*Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre sayısal dağılımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 111’de verilmiştir.

TABLO 111

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	6.36	1.93
Orta	259	6.70	2.03
Düşük	81	6.32	1.92

Tablo 111’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyi “orta” olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, iş doyumu düzeyi “düşük” olan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 112’de gösterilmiştir.

TABLO 112

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	15.13	2	7.57	1.91	Anlamsız P>.05
Gruplar içi	1869.11	473	3.95		
TOPLAM	1884.24	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 112'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.91), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P > .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

9.0.Öğretmenlerin Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi

9.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.1 : “*Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 113'de verilmiştir.

TABLO 113

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	8.42	1.70	2.66	Anlamlı P<.05
Erkek	296	7.94	2.16		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 113'de görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 8.42 iken, 296 erkek

öğretmenin yeterlilik puanlarının ortalaması 7.94'tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($P < .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

9.2.Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.2 : “*Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 114'te verilmiştir.

TABLO 114

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	8.33	2.07
6-11 yıl	152	8.07	1.74
12-18 yıl	67	7.87	1.95
19 ve daha fazla	28	7.32	2.67

Tablo 114'te görüldüğü gibi 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalaması en yüksek, 19 ve daha fazla kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını

belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 115’de gösterilmiştir.

TABLO 115

**Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik
Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin
Varyans Analizi Sonuçları**

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	32.92	3	10.97	2.73	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	1896.02	472	4.02		
TOPLAM	1928.93	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 115’deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (2.73), öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir (P<.05). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 116’da verilmiştir.

TABLO 116

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
0-5 Yıl – 6-11 Yıl	379	1.27	Anlamsız P>.05
0-5 Yıl – 12-18 Yıl	294	1.67	Anlamsız P>.05
0-5 Yıl – 19 ve daha fazla	255	2.52	Anlamlı P<.01
6-11 Yıl – 12-18 Yıl	217	0.68	Anlamsız P>.05
6-11 Yıl – 19 ve daha fazla	178	1.81	Anlamsız P>.05
12-18 Yıl – 19 ve daha fazla	93	1.21	Anlamsız P>.05

$t_r = 2.58 (.01)$

Tablo 116 incelendiğinde 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden manidar düzeyde yüksek bulunmuştur. Diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

9.3. Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.3 : “*Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 117’de verilmiştir.

TABLO 117

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	8.23	1.96	1.53	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	7.93	2.09		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 117’de görüldüğü gibi 306 eğitim fakültesi mezunu öğretmenin, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 8.23 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik puanlarının ortalaması 7.93’tür. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

9.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitime Dersi Giriş İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.4 : “*Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 118’de verilmiştir.

TABLO 118

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Brans	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	8.07	2.04
Sosyal Bilimler	210	8.41	1.92
Güzel Sanatlar	42	8.05	2.09
Meslek Dersleri	75	7.44	2.00

Tablo 118 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamasının diğer branşlardaki öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 119'da gösterilmiştir.

TABLO 119

Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	53.40	3	17.80	4.48	Anlamlı P<.01
Gruplar içi	1875.53	472	3.97		
TOPLAM	1928.93	475			

$F_T = 3.78 (.01)$

Tablo 119'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (4.48), öğretmenlerin branşlarına göre eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .01$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 120'de verilmiştir.

TABLO 120

Öğretmenlerin Branşlarına göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Fen ve Matematik – Sosyal Bilimler	357	1.59	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Güzel Sanatlar	189	0.08	Anlamsız $P > .05$
Fen ve Matematik – Meslek Dersleri	222	2.25	Anlamlı $P < .05$
Sosyal Bilimler – Güzel Sanatlar	250	1.09	Anlamsız $P > .05$
Sosyal Bilimler – Meslek Dersleri	283	3.63	Anlamlı $P < .001$
Güzel Sanatlar – Meslek Dersleri	115	1.58	Anlamsız $P > .05$

$t_r = 1.96 (.05)$

$t_r = 3.29 (.001)$

Tablo 120 incelendiğinde fen ve matematik ve sosyal bilimler öğretmenlerinin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P < .01$). Bunların dışındaki diğer gruplar arasında öğretmenlik meslek bilgisi yeterliliği bakımından anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($P > .05$).

9.5.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.5 : “Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 121’de verilmiştir.

TABLO 121

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	8.30	1.93
Meslek Lisesi	118	7.65	1.85
Anadolu/Fen Lisesi	61	8.54	2.22
Çok Programlı Lise	39	7.72	2.32

Tablo 121’de görüldüğü gibi Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en yüksek (6.74), Çok Programlı Lisede görev yapan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en düşüktür (6.13).

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 122’de gösterilmiştir.

TABLO 122

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	51.11	3	17.04	4.28	Anlamlı
Gruplar içi	1877.82	472	3.98		P<.01
TOPLAM	1928.93	475			

$F_T = 3.78 (.01)$

Tablo 122'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (4.28), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir(P<.01). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 123'de verilmiştir.

TABLO 123

Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Genel Lise – Meslek Lisesi	374	2.91	Anlamlı P<.01
Genel Lise – Anadolu/Fen Lisesi	317	0.85	Anlamsız P>.05
Genel Lise – Çok Programlı Lise	295	1.69	Anlamsız P>.05
Meslek Lisesi – Anadolu/Fen Lisesi	177	2.82	Anlamlı P<.01
Meslek Lisesi – Çok Programlı Lise	155	0.18	Anlamsız P>.05
Anadolu/Fen Lisesi – Çok Prog. Lise	98	2.01	Anlamlı P<.05

$t_r = 1.96 (.05)$

$t_r = 2.58 (.01)$

Tablo 123’de görüldüğü gibi genel lise ve Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P<.01$). Ayrıca Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri, Çok Programlı Liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P<.01$). Bunların dışındaki diğer gruplar arasındaki fark anlamlı değildir ($P>.05$).

9.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.6 : “*Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 124’te verilmiştir.

TABLO 124

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	8.10	1.87	0.34	Anlamsız $P>.05$
İlçe Merkezi	184	8.16	2.22		

$t_T = 1.96 (.05)$

Tablo 124'te görüldüğü gibi il merkezinde görev yapan 292 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 8.10 iken, ilçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 8.16'dır. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

9.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-9.7 : “Öğretmenlerin eğitime giriş dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre sayısal dağılımı, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 125'de verilmiştir.

TABLO 125

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	8.00	1.97
Orta	259	8.19	2.06
Düşük	81	8.10	1.92

Tablo 125'de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyi “orta” olan Öğretmenlerin, eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, iş doyumu düzeyi “yüksek” olan öğretmenlerin ise,

eğitime giriş ile ilgili օđretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu gօrlmektedir.

օđretmenlerin օđretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine gօre eğitime giriş ile ilgili օđretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yօnl varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 126’da gօsterilmiřtir.

TABLO 126

օđretmenlerin օđretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine gօre Eğitime Giriş Dersi İle İlgili օđretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	3.38	2	1.69	0.41	Anlamsız
Gruplar içi	1925.56	473	4.07		P>.05
TOPLAM	1928.93	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 126’daki sonuçlara gօre elde edilen F değeri (0.41), օđretmenlerin օđretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine gօre eğitime giriş ile ilgili օđretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını gօstermektedir ($P>.05$). Bօylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

10.0.Öğretmenlerin Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi

10.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.1 : “Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 127’de verilmiştir.

TABLO 127

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Kadın	180	10.18	2.37	3.13	Anlamlı P<.05
Erkek	296	9.45	2.62		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 127’de görüldüğü gibi 180 kadın öğretmenin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 10.18 iken, 296 erkek öğretmenin yeterlilik puanlarının ortalaması 9.45’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

10.2.Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Genel Öğretim yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.2 : “Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin kıdemlerine göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 128’de verilmiştir.

TABLO 128

Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	n	$\bar{x}$	s
0-5 yıl	229	9.86	2.41
6-11 yıl	152	9.97	2.44
12-18 yıl	67	8.97	2.99
19 ve daha fazla	28	9.00	2.71

Tablo 128’de görüldüğü gibi 6-11 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek, 12-18 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin ise genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 129’da gösterilmiştir.

TABLO 129

**Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin
Varyans Analizi Sonuçları**

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	66.76	3	22.25	3.45	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	3040.64	472	6.44		
TOPLAM	3107.39	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 129'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (3.45), öğretmenlerin kıdemlerine göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P<.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 130'da verilmiştir.

TABLO 130

**Öğretmenlerin Kıdemlerine göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının
Karşılaştırılmasına İlişkin "t-testi" Sonuçları**

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
0-5 Yıl – 6-11 Yıl	379	0.41	Anlamsız $P>.05$
0-5 Yıl – 12-18 Yıl	294	2.54	Anlamlı $P<.05$
0-5 Yıl – 19 ve daha fazla	255	1.70	Anlamsız $P>.05$
6-11 Yıl – 12-18 Yıl	217	2.70	Anlamlı $P<.01$
6-11 Yıl – 19 ve daha fazla	178	1.87	Anlamsız $P>.05$
12-18 Yıl – 19 ve daha fazla	93	0.05	Anlamsız $P>.05$

$t_r = 1.96 (.05)$

$t_r = 2.58 (.01)$

Tablo 130 incelendiğinde 0-5 yıl ve 6-11 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin, 12-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden manidar düzeyde yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

10.3.Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Alma Durumlarına Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.3 : “*Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 131’de verilmiştir.

TABLO 131

Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerini Aldıkları Kuruma göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

ÖMB Derslerini Aldıkları Kurum	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
Eğitim Fakültesi	306	9.81	2.62	1.07	Anlamsız P>.05
Diğer Fakülteler	170	9.56	2.42		

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 131’de görüldüğü gibi 306 eğitim fakültesi mezunu öğretmenin, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.81 iken, diğer fakültelerden mezun 170 öğretmenin yeterlilik

puanlarının ortalaması 9.56'dır. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

10.4.Öğretmenlerin Branşlarına Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.4 : “*Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin branşlarına göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 132’de verilmiştir.

TABLO 132

Öğretmenlerin Branşlarına göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Brans	n	$\bar{x}$	s
Fen ve Matematik	149	9.46	2.49
Sosyal Bilimler	210	9.92	2.49
Güzel Sanatlar	42	9.90	2.99
Meslek Dersleri	75	9.60	2.54

Tablo 132 incelendiğinde sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en yüksek, fen ve matematik branşındaki öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin branşlarına göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların

anlamli olup olmadigini belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 133'te gösterilmiştir.

TABLO 133

Öğretmenlerin Branşlarına göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	21.19	3	7.06	1.08	Anlamsız
Gruplar içi	3086.21	472	6.54		P>.05
TOPLAM	3107.39	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 133'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.08), öğretmenlerin branşlarına göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

10.5. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.5 : *“Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”*

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 134'te verilmiştir.

TABLO 134

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Çalıştıkları Okul Türü	n	$\bar{x}$	s
Genel Lise	258	10.02	2.42
Meslek Lisesi	118	9.44	2.58
Anadolu/Fen Lisesi	61	9.39	2.90
Çok Programlı Lise	39	9.15	2.50

Tablo 134'te görüldüğü gibi genel liselerde görev yapan öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en yüksek (10.02), çok programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin ise öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması en düşüktür (9.15).

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 135'de gösterilmiştir.

TABLO 135

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	50.74	3	16.91	2.61	Anlamlı P<.05
Gruplar içi	3056.66	472	6.48		
TOPLAM	3107.40	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 135'deki sonuçlara göre elde edilen F değeri (2.61), öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($P < .05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmıştır.

Bu sonuca göre hangi grupların ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğunu belirlemek için uygulanan t-testi sonuçları Tablo 136'da verilmiştir.

TABLO 136

Öğretmenlerin Görev yaptıkları Okul Türüne göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin “t-testi” Sonuçları

Gruplar	Serbestlik Derecesi	t Değerleri	Anlamlılık Düzeyi
Genel Lise – Meslek Lisesi	374	2.03	Anlamlı $P < .05$
Genel Lise – Anadolu/Fen Lisesi	317	1.72	Anlamsız $P > .05$
Genel Lise – Çok Programlı Lise	295	1.97	Anlamlı $P < .05$
Meslek Lisesi – Anadolu/Fen Lisesi	177	0.12	Anlamsız $P > .05$
Meslek Lisesi – Çok Programlı Lise	155	0.61	Anlamsız $P > .05$
Anadolu/Fen Lisesi – Çok Prog. Lise	98	0.46	Anlamsız $P > .05$

$t_r = 1.96 (.05)$

Tablo 136'da görüldüğü gibi genel liselerde görev yapan öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, meslek liselerinde ve çok programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P < .05$). Bunların dışındaki diğer gruplar arasındaki fark anlamlı değildir ($P > .05$).

10.6.Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.6 : “Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve bu ortalamaların karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonucu Tablo 137’de verilmiştir.

TABLO 137

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve “t-testi” Sonuçları

Görev Yaptıkları Yerleşim Birimleri	n	$\bar{x}$	s	t değeri	Anlamlılık Düzeyi
İl Merkezi	292	9.74	2.55	0.18	Anlamsız P>.05
İlçe Merkezi	184	9.70	2.57		

$t_{\alpha} = 1.96 (.05)$

Tablo 137’de görüldüğü gibi İl merkezinde görev yapan 292 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.74 iken, İlçe merkezinde görev yapan 184 öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalaması 9.70’dir. İki ortalama arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi ile kontrol edilmiş ve ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

10.7.Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine Göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeyleri

Denence-10.7 : “Öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri dersi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.”

Bu denenceyi test etmek için öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre sayısal dağılımı, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 138’de verilmiştir.

TABLO 138

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Sayısal Dağılımı, Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	n	$\bar{x}$	s
Yüksek	136	9.42	2.50
Orta	259	9.88	2.58
Düşük	81	9.73	2.53

Tablo 138’de görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu “orta” düzeyde olan öğretmenlerin, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en yüksek,iş doyumu “yüksek” düzeyde olan öğretmenlerin ise, genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanları ortalamasının en az olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 139’da gösterilmiştir.

TABLO 139

Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu Düzeylerine göre Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Puanlarının Ortalamalarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F değeri	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	18.97	2	9.49	1.45	Anlamsız
Gruplar içi	3088.42	473	6.53		P>.05
TOPLAM	3107.39	475			

$F_T = 2.60 (.05)$

Tablo 139'daki sonuçlara göre elde edilen F değeri (1.45), öğretmenlerin öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeylerine göre genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik puanlarının ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir ($P>.05$). Böylece araştırmanın bu konudaki denencesi doğrulanmamıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırmada elde edilen, ortaöğretim öğretmenlerinin yeterliliklerine ilişkin bulgular tartışılarak yorumlanmıştır. Bunun için öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre (Cinsiyet, kıdem, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumu, branş, görev yaptıkları okul türü, görev yaptıkları yerleşim birimi ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyi) incelenmesi sonucu elde edilen bulguların tartışma ve yorumu yapılmıştır.

1. Öğretmenlerin Rehberlik İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

Rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerine baktığımızda öğretmenlerin, “öğrencilerin başarı durumlarını inceleme”, “verimli çalışma ve öğrenme yöntemleri hakkında açıklamalarda bulunma”, “öğrencilerin üzüntülerini ve ihtiyaçlarını tespit edip onlarla ilgilenme”, “meslek seçiminin gereği ve önemi ile ilgili olarak öğrencilere bilgi verme”, “öğrencilerin başarı durumlarını inceleme” gibi rehberlik etkinliklerine daha fazla yer verdikleri görülmektedir (Tablo 10). Bunun yanında, “öğrencilerin eğitsel kol çalışmalarına etkin olarak katılmalarını sağlama”, “öğrencileri ilgilendiren konularda sınıfta tartışma yapma”, “öğrencilere üst öğrenim kurumları ve üniversiteler ile ilgili açıklamalarda bulunma”, “öğrenci tanıma tekniklerini uygulama (kimdir bu ?, sosyometri vb.)”, “ders saatleri dışında öğrencilerin problemleri ile ilgilenme”, “öğrencileri seçmeli derslere yöneltme” gibi faaliyetlere daha az yer verdikleri görülmektedir (Tablo 10). Ayrıca, öğretmenlerin “cezalandırıcı disiplin yöntemini kullanma” şeklinde olumsuz olarak ifade edilen davranışa arasıra da olsa müracaat etmeleri dikkat çekici bulunmuştur.

Bu sonuçlar dikkate alındığında öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerinin, öğrencilere bilgi verme, başarı durumlarını inceleme ve tespit etme şeklinde ifade edilen etkinliklerde iyi düzeyde, ancak beceri ve performanslara dayalı

etkinliklerde ise daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin, öğrenci tanıma tekniklerini uygulama gibi aktif rol almaları gereken davranışlarda bulunmaları gerekmektedir.

Ortaöğretim kurumlarımızdaki rehberlik faaliyetleri ya rehberlik servisi ya da sınıf öğretmeni olarak tanımlanan öğretmenler tarafından yürütüldüğünden diğer öğretmenlerin bu faaliyetlere katılmaları istenilen düzeyde gerçekleşmemektedir. Bunun yanında öğretmenlerin rehberlik faaliyetlerine aktif olarak katılma eksiklikleri bu alandaki bilgi eksikliğinden ve bazı okullarda rehber öğretmenlerin bulunmamasından kaynaklanabilir.

Öğrenciyi tanımak, ona rehberlik edebilmek için gizliliğe saygı göstererek bilgi toplamak, toplanan bilgileri değerlendirmek, bu bilgilerin ışığında öğrenciyi rehberlik etmek, öğrenci hakkında yönetsel ve eğitsel kararlar verirken bu bilgilerden yararlanmak, çağdaş eğitim gereğidir (Poyrazoğlu, 1983: 20). Rehberlik hizmetlerinin planlı, programlı ve örgütlenmiş bir biçimde profesyonel bir düzeyde sunulması gerekir (Işık, 1983: 18). Ancak rehberlik hizmetleri öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişmelerine yardım sağlayacak, bir boyut olarak yeni girmiş bulunduğu ve bu alanda uzmanlar da henüz yetişmemiş olduğundan tüm öğretmenlere ve özellikle sınıf öğretmenlerine büyük sorumluluklar düşmektedir (Özgüven, 1975: 5). Okulda rehberlik hizmetinin başlangıcı öğretmendir. İster sınıf, isterse ders öğretmeni olsun öğrenci ile en sık ve sürekli ilişkisi olan kişi odur. Bu yüzden öğrencinin ilgileri, yetenekleri, başarı ve başarısızlıkları, kişiliği, toplumsal ilişkileri, aile durumu gibi konular üzerinde gözlem yapmaya ve bilgi toplamaya, durumu elverişlidir. Öğrencinin özel sorun ve zorluklarını ilk gözleyen, ilgili yetkililerin dikkatini ilk çekmesi gereken de odur. Öğretmenin yetişmesi sırasında bu görevleri gereğince yapmasına yarayacak bilgi ve becerilerle donatılması gerekir (Enç, 1984: 318). Yeterli bir rehber olabilmek için öğretmenin, büyümekte olan çocukların problemleri ve okuldaki problem-çözme süreciyle ilişkili bazı anlayış, inanç ve tavırlar kazanmaya ihtiyacı vardır (Bingham, 1973: 24).

Öğretmenlerin rehberlik faaliyetlerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan bazı çalışmalar vardır. Bu çalışmaların sonuçları araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Esmer (1985)'in yapmış olduğu çalışmada, rehberlik faaliyetlerinin

rehberliğin amaçlarını gerçekleştirmede büyük ölçüde yetersiz olduğu görülmüştür. İzci (1993)'nin yapmış olduğu araştırmada ise, sınıf öğretmenlerinin çoğu öğrenci tanıma tekniklerinin amaçlarını ve sonuçlarını değerlendirme bilgilerinin eksik olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Büyükkaragöz (1985) tarafından yapılan araştırma sonucunda, öğretmenler, sınıf öğretmenliği çalışmalarında amaçların tam olarak gerçekleştirilememe nedenlerin en önemlileri arasında, okullarda görevli uzmanların sayıca ve kalitece yeterli olmayışını, öğretmen ve yöneticilerin bu alanda yetişmemiş olmalarını sıralamışlardır. Ada (1990) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin rehberlik ile ilgili bilgilerinin yeterli olmadığı görülmüştür. Abaş (1987) tarafından yapılan bir araştırmada, sınıf öğretmenlerinin öğrenci tanıma tekniklerini kullandıkları, ancak bu teknikleri kullanma ve sonuçlarından yararlanmada çeşitli güçlükler içerisinde oldukları, bu durumun öğretmenlerin bu alandaki eğitim eksikliklerinden kaynaklandığı, öğretmenlerin, öğrencilerin seçmeli ders almalarında yardımcı olamadıkları sonuçlarına ulaşmıştır. Gültekin (1984)'in yapmış olduğu araştırmada ise, sınıf öğretmenlerinin, sınıf öğretmenliği ve rehberlik ile ilgili olarak, bilgi verme, test uygulama, yönetim işleri ve eğitsel rehberlik ile ilgili görev gruplarındaki algıları yeterli bulunamamıştır.

Öğretmenlerin Rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri bakımından cinsiyete, kıdeme, bransa, görev yaptıkları okul türüne, görev yaptıkları yerleşim birimine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre, Eğitim fakültesinden mezun öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin, diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

2. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

Ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini incelediğimizde; öğretmenlerin “başarı notunun takdirinde ders dışı etkinlikleri de göz önünde bulundurma”, “konunun öğrenciler tarafından öğrenilip öğrenilmediğini kontrol etme”, “sınav tarihlerini öğrenciler ile birlikte saptama”, “cevap anahtarı hazırlama ve kullanma”, “sınav sonuçlarını en kısa zamanda öğrenciye duyurma”, “kısa sorulu, çok sorulu sınav yapma” şeklinde ifade edilen davranışları yerine getirdikleri görülmektedir. Ancak öğretmenlerin, “dersin hedefleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi değerlendirme”, “sınav sonuçlarını öğrenciler ile birlikte değerlendirme”, “yazılı sınavlarda bilişsel alanın tüm basamaklarını dikkate alma (analiz, sentez, kavrama vb.) “ gibi davranışlarda bulunma sıklığının daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür (Tablo 22). Bunun yanında, öğretmenlerin “sınav sonucuna itiraz eden öğrencinin notunu kırma”, “sözlü sınav için ayrı bir ders saati ayırma” şeklinde ifade edilen olumsuz davranışlardan da kaçınmaları olumlu olarak değerlendirilebilir. Öğretmenlerin, öğrenciyi değerlendirmede kanaat notunu kullanmaları, okullarımızda “Kanaat notu” olarak bilinen değerlendirme kriterinin öğretmenler tarafından pek de yadırganmadığını göstermektedir.

Sözlü yoklamanın uygulama ve geçerlik bakımından, bazı özel durumlar dışında, pek yetersiz bir ölçme yöntemi olduğu bir gerçektir. Yazılı anlatıma dayalı – kompozisyon tipi- sınavların anlamlı olabilmesi için soruların yeni bir anlayışla düzenlenmesi gerekir (Oğuzkan, 1988: 53).

Öğretmen her türlü ödevi ve sınav kağıtlarını değerlendirdikten sonra öğrencilere dağıtmalı, onların itirazlarını hiç kızmadan dinlemeli, hata yapmışsa kabul etmeli ve öğrenciye bu davranışından dolayı sınıf huzurunda pekiştireç vermelidir. Bu tür tutum, öğrencilerin öğretmene karşı daha çok sevgi ve saygı duymalarını, ona güvenmelerini sağlayabilir (Sönmez, 1993: 152). Bu konuda Pattern (1986)’de öğretmenlerin sınav sorularını öğrenciler ile birlikte cevaplandırması ve bir sınav kağıdını öğrencilerle birlikte değerlendirmesinin önemine dikkat çekmektedir.

Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyete, kıdeme, görev yaptıkları okul türüne, görev yaptıkları yerleşim birimine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına ve branşlarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre, Eğitim fakültesinden mezun öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin, diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Branşa göre ise; fen ve matematik, sosyal bilimler ve meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin yeterlilik düzeyinden daha yüksek bulunmuştur. Ölçme ve Değerlendirme alanındaki yeterlilik düzeyi en düşük olan öğretmen grubu, resim, müzik ve beden eğitimi dallarını kapsayan güzel sanatlar öğretmenleridir. Bu durumun, bu branştaki öğretmenlerin öğrencilerin başarılarının tespitinde, daha çok beceriyi ölçme ve gözleme dayalı değerlendirme metotlarını kullanmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

3. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

Sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini incelediğimizde; öğretmenlerin “yeni bilgilerin daha iyi anlaşılması için öğrencileri güdüleme”, “olumlu davranışları ödüllendirme”, “söz hakkı verilen öğrenciye ismi ile hitap etme”, “öğrencileri derste düşüncelerini açıklamaya teşvik etme”, “öğrencilerin derse katılımına imkan tanıma” şeklinde ifade edilen davranışlarının yerine getirilme sıklığının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Bunun yanında öğretmenlerin, “öğrencilerin konu hakkındaki ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alma” ve “geri bildirim, düzeltme, ipucu ve pekiştiricileri yerinde kullanma” davranışlarının yerine getirilme sıklığı ise daha azdır.

“Sınıfın huzurunu bozan öğrenciyi sınıftan dışarı çıkarma” şeklinde ifade edilen olumsuz davranışın ise gösterilme sıklığının düşük olması, öğretmenlerin

cezadan ziyade ödül ve diğer tedbirler ile sınıf disiplinini sağladıkları şeklinde bir yargıya götürebilir.

Sınıf Yönetimi, sınıftaki düzenin sağlanması, disiplin sorunlarının dersin akıcılığını bozmadan ve öğrenciyi rencide etmeden çözülmesi ile ilgili davranışlardır (Açıkgöz, 1998: 111). Okullar ve sınıflar, insanların katılımcı demokrasiye hazırlandığı yerlerdir. Demokratik yaşayış, önemli yönetim kararlarına toplumun çeşitli şekillerde katılmasını öngörmektedir. Eğer sınıfta alınan önemli kararlara öğrenciler katılmazsa, kendileri de daha sonraki hayatlarında otoriterlik ve itaat uçlarından birisinde bulunurlar (Ergün ve Duman, 1998: 45). Öğretmenin güvenilir ve öğrenciler ile iyi düzeydeki kişisel ilişkileri sınıf atmosferi üzerinde olumlu bir etki oluşturur. Bu atmosferin oluşması öğretmenin açık kalpli, samimi ve hata yapabileceğini kabullenmesiyle gerçekleşir (Clark ve Peterson, 1986: 290).

İçe kapanık, çekingen öğrencilerin derse katılmasını sağlamak için, öğretmen, onların yanıtlayabileceği soruları belirlemeli, yeri ve zamanı gelince sormalı, bu tür öğrencileri yüreklendirmeli, doğru yanıtı pekiştireç vermelidir (Sönmez: 1993: 147). Öğretmenin sorduğu soruya öğrencinin vermiş olduğu cevap yanlış ise, öğretmen ipucu vererek ve gerekli düzeltmeleri yaparak doğru cevabın bulunmasını sağlamalıdır (Brophy ve Good, 1986: 364). Eğer öğrenci öğretmenin sorduğu soruya cevap vermek istiyor ve vereceği cevaptan pek emin değilse, öğretmen doğru cevaba yönelik olarak kısa açıklamalar yaparak ılımlı bir düzeyde dönüt vermelidir. Bunun için 'çok iyi' ya da 'doğru' gibi dönütler verilebilir (Rosenshine ve Stevens, 1986: 385).

Liselerde öğretimin etkililiğini artırabilmek, bir başka deyişle öğrencilerin başarı tutumu, benlik kavramı, dostluk, yardımseverlik gibi özelliklerini olumlu yönde etkileyebilmek için sınıflarda olumlu atmosfer yaratılması, uygulamada, istenen ve gerçek sınıf düzeyi etkenlerine göre gösterdikleri farklılıkların göz önünde bulundurulması gerekir. Öğretmenin öğretmeyi kolaylaştırma amacıyla etkinlikler düzenlerken gösterdiği, soru sorma, açıklama yapma, pekiştirme, dönüt/düzeltilme, güdüleme, alıştırma öğrencinin dikkatini canlı tutma, ipucu verme, dersin akıcılığını sağlama vb. davranışları sınıf-içi öğretmen davranışları grubuna girmekte olup, bu

grup davranışlar öğretmenin asıl işleviyle ilgili olduğu için son derece önemlidir (Açıkgöz, 1998: 109-133).

Öğrencilerin başarı ve başarısızlıklarında ilgilerinin ve motivasyonun önemli bir yeri vardır. Öğrencilerin kendi çabaları ile yapmış oldukları çalışmalar dıştan yapılan etkiler ve ödüllerden daha fazla ve olumlu olarak motivasyon düzeylerini artırmaktadır (Wittrock, 1986:311). Bu nedenle öğretmenler dıştan güdülenmeden ziyade öğrenciyi içten güdüleyerek harekete geçirmelidir. Wise (1979) Öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin öğrenmesinde ve derse ilgilerini çekmede ödülü kullandıkları gibi tüm sınıfın başarısının artırılmasında da ödülü bir baskı aracı olarak da kullandıklarını belirtmektedir.

Adelman (1990) ve Soto (1988)'nun yapmış oldukları araştırmalarda, motivasyon düzeyi ile öğrencinin derse katılımı ve onun başarısı arasında yüksek derecede olumlu bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Gottfried (1983)' in bir çalışmasında da, hoşlandıkları konuların tartışılmasının, yetenekleri üzerinde durulmasının, ilginç konu alanları çerçevesinde öğretim etkinliklerinin planlanmasının öğrencilerin içten güdülenmelerine imkan sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Harris'in (1988), "sınıf yönetimi için öğrenme süreçleri: aday öğretmenler üzerindeki etkiler" adlı araştırmasında; üniversite deneyimi, rehber öğretmen-aday öğretmen ilişkileri, okul çevresi ve öğrenci nitelikleri değişkenlerinin, sınıf yönetiminde büyük ölçüde etkili oldukları ortaya konmuştur. Fernandez ve Juan (1990) tarafından yapılan bir araştırmada ise, aday öğretmenlerin, istenmedik davranışlardan öğrencileri sorumlu tuttıkları; istenmedik bireysel davranışları, öğrencilerin tümüne yönelterek yorumladıkları; lise deneyimlerinin, öğrenci davranışlarındaki beklentilerde ve kendi eylemlerinde çok etkili olduğu belirlenmiştir (Akt., Gömleksiz 1991).

Makro düzey araştırmalarından işaretler, pekiştirme ve katılmanın başarı değişkenliğinin en az yüzde yirmisini açıklama gücünde olduğunu gösteren sonuçlar elde edilmiştir. Mikro düzey araştırmalarının sonuçları ise başarı değişkenliğinin yüzde yirmi beşe kadarının gruptaki her öğrenciye dönüt ve düzeltme verme işlemleriyle sağlanabilecek olan işaretler ve katılmadaki gelişmelere bağlanabileceğini göstermektedir (Bloom, 1979: 132).

Öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri bakımından cinsiyete, kıdeme, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, branşlarına, görev yaptıkları okul türüne, görev yaptıkları yerleşim birimine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Ancak, sınıf yönetimi ile ilgili öğretmenlerin yeterlilik puanlarının ortalamaları birbirinden farklılık arz etmektedir. Buna göre; cinsiyet bakımından kadın öğretmenlerin, kıdem bakımından 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin, ÖMB derslerini alma durumuna göre eğitim fakültesinden mezun öğretmenlerin, branş bakımından meslek dersleri öğretmenlerinin, okul türüne göre çok programlı lisede çalışan öğretmenlerin, görev yaptıkları yerleşim birimine göre il merkezinde çalışan öğretmenlerin ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu “orta” düzeyde olan öğretmenlerin yeterlilik puanlarının ortalamaları diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur.

4. Öğretmenlerin Öğretim İlke ve Yöntemleri İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

Öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini incelediğimizde; öğretmenlerin “gelecek dersin konusunu belirtme”, “dersin sonunda genel bir özet ve değerlendirme yapma”, “derste yararlanılacak kaynak ve araç-gereçleri sınıf ortamına getirme”, “konunun önemli noktalarını vurgulamak için şekil, şema ve grafiklerden yararlanma”, “derste soru-cevap yöntemini kullanma”, “ders kitabı dışında yardımcı kitap, dergi, broşür vb. kullanma”, “öğrencilerin gelişim çağlarının özelliklerini göz önünde bulundurma”, “dersi örnekler ile destekleme”, “öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme”, “yıllık, ünite ve günlük planları hazırlamada müfredat programını esas alma”, “günlük plan hazırlama”, dersi önceki dersler ile ilişkilendirerek sunma ” şeklinde ifade edilen davranışları gösterme oranının yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 47). Bunun yanında öğretmenlerin, “öğrenme yaşantılarını, öğrencinin geçmiş yaşantıları ile

bağlantı kurma ve zenginleştirme”, “konunun özelliğine göre dersi, laboratuvar, işlik veya atölyede yapma”, “ders ile ilgili olarak çevrede inceleme, gözlem ve uygulama gezileri düzenleme”, “öğrenciye kazandırılacak davranışları dersin başında bildirme”, “öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin yeter sayıda alıştırmaya ve tekrar yapmalarına imkan sağlama”, “okutulan dersin özellikleri hakkında öğrencilere bilgi verme”, “öğrencileri yetenekleri ölçüsünde kişisel ve grup çalışmalarına yönlendirme” gibi faaliyetlerde bulunma sıklıkları daha az seviyededir.

Yeterlilik ölçeğinde “müfredat programını akademik takvim yılında bitirmek için dersi hızlı anlatma”, “derste yalnızca düz anlatım (takrir) yöntemini kullanma” ve “dersi yalnızca kitaba bağlı kalarak işleme” olarak yer alan olumsuz davranışların öğretmenler tarafından hiç de az denilemeyecek düzeyde gösterilmeleri dikkat çekici bulunmuştur.

Öğretmen yalnız “Düzanlatım Yöntemini” kullanmamalıdır; çünkü bu yöntemde öğrenci genellikle edilgindir. Bunun yerine karma yöntemi kullanılmalıdır. Yani yeri gelince Düzanlatım, Gündümlü Tartışma, Örnek Olay, Gösterip yaptırma gibi yöntemleri işe koşmalıdır (Sönmez, 1993: 148). “Düzanlatım yöntemiyle üst düzeydeki hedef davranışlar (Kavrama, Uygulama, Analiz, Sentez, değerlendirme, Değer Verme, Örgütlenme, Karakter haline getirme, Devinişsel alanın Uyarılma basamağının dışındaki basamaklar) öğrenciye kazandırılmaz. Öğrencilerin dikkatini toplamak, onların ilgisini çekmek, bütün bir ders süresince uyanık tutmak, düzanlatım yönteminde oldukça zordur” (Sönmez, 1993: 210). Soru-Cevap yöntemi ise, sırf anlatmaya dayanarak öğretilmeye çalışılan dersin uyutuculuğu yerine, canlılığı ve düşünmeyi sağladığı için fikir eğitiminde büyük avantajlar sağlamaktadır (Kemertaş, 1997: 59).

“Eğitim- Öğretim faaliyetlerinin etkinliğini artırmak için bireysel öğretim etkinliğine yer vermek gerekir. Bireysel öğretim etkinliğine yer veren bir öğretim ortamında, geleneksel öğretim etkinliklerinde görülen, öğrencinin sınıftaki iletişim akışından uzaklaşarak, kendi günlük deneyimleri ve fantezilerinin dünyasında yaşadığı, gündüz rüyası görmesi, büyük ölçüde bertaraf edilmiştir. Çünkü, bireysel öğretim etkinliklerinde, öğrenci ilgi duyduğu konuda kendi adımına göre ilerlemekte ve kendi amaçlarını geliştirmektedir” (Tandoğan, 1982: 7).

Bireysel öğretimin gerçekleştirilebilmesi için eğitim teknolojisini kullanmak gerekir. Eğitim teknolojisi, bireysel öğretimin etkinliğini artırarak, öğretim etkinliğinin bireyin gereksinmelerine göre uyarlanmasını sağlamaktadır (Tandoğan, 1982: 212).

“Genellikle öğretmenler okuttuğu dersin değerinden o kadar emindir ki, başlarken öğrencide çalışma isteğini uyandırmayı düşünemez bile. Okula yeni başlayan öğrencilere alacakları dersler hakkında açıklamalar yapmayı çok az düşünürüz. Oysa yeni bir çalışma ünitesine başlarken alıştırma önemli bir adımdır. Çoğunlukla öğrenci sorunları ve seçim zorlukları derslerdeki başarısızlıklardan doğar. Bireysel ayrılıkları gözetererek çeşitli düzeylere uygun öğretim yapmak, öğrenci başarısını kolaylaştırmak, doğrudan doğruya öğretmenlerin elindedir” (Özmen, 1975: 30-31).

Ergün ve Duman (1998) tarafından yapılan bir araştırmanın sonucuna göre; dersin işlenişi sırasında öğretmen, konuyla ilgili kilit nokta ve kavramların yeterince anlaşılıp anlaşılmadığını öğrenmek amacıyla soru sorduğunda, doğru ve yeterli cevabı alamama durumuna, öğrencilerin % 70.5’i “kendisi kısa bir tekrar, özet veya uygulama yapmalıdır” diyerek cevap vermişlerdir. Yine aynı araştırmada; dersin sonuna doğru, konunun işlenişi bittikten sonra öğretmenin yaptığı değerlendirme sonucu, sınıfın çoğunluğu tarafından konunun yeterli düzeyde öğrenilmediğinin anlaşıldığı zaman da öğrencilerin % 70’e yakın kısmı “öğretmen kısa bir özet, tekrar ve uygulama yapmalıdır” şeklinde istekte bulunmuşlardır.

Gump (1967)’un yapmış olduğu bir araştırmaya göre, öğretmenlerin öğretim etkinliklerindeki zamanlarının yarıya yakını sorular, geri-bildirim ve bilgi verme için kullandıkları geri kalan zamanlarının ise yaklaşık % 23’ünü öğretim ve yöneltme faaliyetlerinde öğrencilerin ıslahı ve sınıf düzeni için harcadıkları, zamanlarının % 14’ünü toplumda hoş karşılanmayan davranışların neler olduğu ile ilgili bilgi vermeye ayırdıkları ve geri kalan zamanlarının yaklaşık % 12’sini ise sosyal ve bireysel problemlere ayırdıklarını tespit etmiştir.

Özbaş ve Soran (1993) tarafından yapılan bir araştırmada, özel liselerin, sınıf mevcudu, araç-gereç donanımı, laboratuvar sayısı ve başta laboratuvar yöntemi olmak

üzere bilimsel yöntemlerin kullanımı açısından diğer liselere göre daha iyi olduğu, Devlet liseleri ve Anadolu liselerinin, önemli bir fark olmamakla birlikte daha yetersiz oldukları saptanmıştır.

Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri bakımından cinsiyete, kıdeme, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, branşlarına, görev yaptıkları okul türüne ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeyi “orta” olan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeyi “düşük” olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

Öğretmenlerin iş doyumsuzluğunu etkileyen üç önemli etmen vardır: 1. Ücretten duyulan doyumsuzluk, 2. Sosyal statüden duyulan doyumsuzluk, 3. Gelişme ve yükselme olanaklarından duyulan doyumsuzluktur (Çelik, 1989: 33).

5. Öğretmenlerin Araştırma ve İnceleme İle İlgili Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

Araştırma-inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerine ilişkin görüşlerini incelediğimizde; öğretmenlerin “öğrencilere kaynak kitap tavsiye etme”, “ders ile ilgili olarak öğretmen ve yöneticiler ile olumlu ilişkiler içerisinde olma”, “mesleki kitap, dergi vb. yayınları izleme” şeklinde ifade edilen davranışları yerine getirme oranlarının oldukça iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Ancak, “Tebliğler dergisini düzenli olarak inceleme” ve “derste yararlanılacak kaynak ve araç-gereçleri saptama” gibi etkinliklerde bulunma davranışlarının daha az düzeyde gerçekleştirildiği görülmektedir (Tablo 60). Bunun yanında, “öğretmenlere yönelik konferans, sempozyum vb. faaliyetlere katılma”, “il eğitim araçları merkezindeki ders araç-gereçlerinden haberdar olma” ve “hizmet içi eğitim faaliyetlerini takip edip katılma”

şeklinde ifade edilen davranışların yerine getirilme düzeylerinin çok daha az olduğu görülmektedir.

Öğretimde bilgi miktarının fazla olmasına değil, temel bilgileri çok iyi öğretmeye önem verilmelidir. Bilgiler zamanla unutulabilir, önemini yitirebilir, çürütülebilir, ama teşekkül etmiş bir öğrenme arzusu, bilgileri arayıp bulma gayreti, muayyen bilgileri öğrenmeden daha değerli bir eğitim hedefidir (Özdemir, 1991: 32).

“Günümüz öğretmeni, rolünün değişen özelliklerine kendini uydurmak zorundadır. Çağın gerisinde kalmamak yolunda büyük çaba sarfetmek zorunda olan öğretmenin rolündeki başlıca değişiklik, öğrencisinin onun yegane bilgi kaynağı olmadığına farkına varmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bunun için farklı kaynakları kullanarak sürekli kendi bilgisini geliştirmek durumundadır” (Oktay, 1998: 27).

Milli Eğitim Bakanlığı Lise ve Ortaokullar Yönetmeliğinin 57.Maddesinin b bendinde ‘Öğretmenler, derslerini yararlı bir şekilde vermek için, derslere hazırlıklı girmek ve okulda bulunan ders araçlarından ve okul kitaplığında bulunan kitaplardan öğrencilerini yararlandırmakla yükümlüdürler’ denmektedir. Yine aynı yönetmeliğin 64. Maddesinde ise, ‘Öğretmenler, Tebliğler Dergisini okumakla yükümlüdürler’ şeklinde bir zorunluluk belirtilmektedir.

Horozoğlu (1998) tarafından yapılan bir araştırmanın sonucuna göre, öğretmenlerden % 63- % 73’ünün, “tamamen katıldıklarını” belirttikleri roller, öğrencilerin araştırma becerilerinin geliştirilmesine; yaparak yaşayarak öğrenme yöntemine ağırlık verilmesine; öğrencilerde kendilerini eğitme sorumluluğunun geliştirilmesine; öğrencilere, öğrenmenin yaşam boyu süren bir süreç olduğu bilincinin verilmesine; öğrencilere inisiyatif geliştirme, kullanma beceri ve alışkanlığı ve esnek düşünme anlayışı kazandırılmasına, ilişkindir. Bu yüksek katılım düzeyleri, öğretmenlerimizin çağdaş değişme, gelişme, eğilim, yönelim ve yaklaşımları izlediklerini, katılarak benimsediklerini, değişme ve gelişme çabalarında oldukça güçlü bir potansiyele sahip olduklarını düşündürmektedir. Ada (1996) öğretmenlerin, sürekli olarak araştırma, inceleme ve okuma etkinliklerine yöneltmek için motive edilmesi, bunun için de etkin ödül sisteminin getirilmesini önermektedir.

Öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşleri bakımından cinsiyete, kıdeme, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, branşlarına, görev yaptıkları okul türüne ve öğretmenlik mesleğindeki iş

doyumunu düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri il merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden yüksek bulunmuştur. İlçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olması aslında ilginç bir sonuçtur. Çünkü ilçelerdeki sempozyum, konferans ve kaynak imkanı il merkezinden daha düşüktür. Ancak, ilçede görev yapan öğretmenlerin bu boyuttaki yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olmasında, araştırma ve inceleme için zaman probleminin bulunmaması düşünülebilir.

6. Öğretmenlerin Eğitim Psikolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

“Eğitim Psikolojisi, insanların gelişim özelliklerini ve öğrenme ilkelerini inceleyerek eğitim ortamlarını etkili bir şekilde düzenlemeyi ve öğretme yoluyla öğrenmeyi verimli bir şekilde gerçekleştirmeyi amaç edinen uygulamalı bir bilim dalıdır. Öğrencilerin gelişim özelliklerine göre öğretim teknikleri geliştirme, öğrenmede kalıcılığı sağlama, öğrenmeye etki eden faktörleri (güdüleme, zeka, sosyal çevre vb.) açığa çıkarma, öğretme ilkeleri geliştirme, bilgi, kavram, beceri, tutum ve problem çözmenin öğretimi eğitim psikolojisinin başlıca inceleme konularıdır” (Fidan ve Erden, 1994: 45).

Öğretmen yetiştiren eğitim programlarına bakıldığında, eğitim psikolojisi, genelde, ya doğrudan, ya da gelişim psikolojisi + öğrenme psikolojisi olarak yer alır. Eğitim psikolojisine fonksiyonu açısından bakıldığında, hangi ad altında ele alınırsa alınsın, öğretimin etkililiğini artırmayı amaçladığı görülür. Örneğin, gelişim konularını ele aldığı anda öğrencinin gelişimini biliyor olmanın öğretime katkısına işaret edilir. Öğrenme ağırlıklı olarak ele alındığında, öğrenmenin öğretime katkısı ve eğitim faaliyetlerinin etkinliği vurgulanır. Psikolojik Danışma ve Rehberlik ağırlıklı olarak ele alındığı zaman da öğrencinin problemleri davranışını değiştirerek, verimliliği artırma esas alınır. Üç durumun da ortak yanları, verimli öğrenmenin sağlanması ya da öğretimin etkinliğinin artırılmasıdır. Öğretimi yapan öğretmen

olduğu için, bu bilgiler öğretmenin ya da öğretim yapan kimselerin yararına sunulur (Ülgen, 1997: 3).

Öğretmenlerin Eğitim Psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri bakımından öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumunu düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, cinsiyete, kıdeme, branşa ve görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Kadın öğretmenlerin eğitim psikolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 72).

Kıdem bakımından 0-5 yıl, 6-11 yıl ve 12-18 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 75). Bu sonuç gösteriyor ki kıdemi fazla olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri zaman içerisinde hizmetiçi kurs ve seminerler ile desteklenmediği için bu bilgilerin hatırlanması ve yeri geldiğinde kullanılması da zor gözükmektedir.

Sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri meslek dersleri ve fen ve matematik branş öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur. Eğitim psikolojisi alanı ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyi en düşük branş ise meslek dersleri branşıdır (Tablo 79).

Görev yaptıkları okul türüne göre; Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri Meslek lisesi ve Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ayrıca Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri de aynı şekilde Meslek lisesi ve Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (Tablo 82).

7. Öğretmenlerin Eğitim Sosyolojisi Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

“Eğitim sosyolojisinde, sosyoloji biliminin ilkeleri eğitime uygulanır. Okul ve diğer eğitsel kurumlar sosyolojik ve kültürel açıdan incelenir. Eğitimle toplum arasındaki ilişkilerle ilgili ilke ve kurallar ortaya konur ve geliştirilir. Eğitim sosyolojisinin belli başlı inceleme konuları, toplumsal değişme ve kontrol aracı olarak eğitim, eğitimin toplumsal işlevleri, toplumsallaşma süreci, eğitimin diğer sosyal kurumlarla ilişkisi, eğitimle demografik hareketler arasındaki ilişkiler ve eğitime etki eden sosyal faktörlerdir” (Fidan ve Erden, 1994: 45).

Öğretmenlerin Eğitim Sosyolojisi ile ilgili yeterlilik düzeyleri bakımından öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, görev yaptıkları yerleşim birimine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, cinsiyete, kıdeme, branşa ve görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Kadın öğretmenlerin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 86).

Kıdeme göre incelediğimizde; 0-5 yıl ve 6-11 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin eğitim sosyolojisi ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin 12-18 yıl ve 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 89). Bu durum kıdemi az olan öğretmenlerin meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin bu alanda kıdemi daha fazla olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Branşa göre; Sosyal bilimler öğretmenleri ile meslek dersleri öğretmenleri arasında manidar bir ilişki bulunmuştur. Sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 93).

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre; Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri Meslek lisesi ve Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Görev yaptıkları okul türüne göre en düşük öğretmenlik

meslek bilgisi düzeyine sahip öğretmenler Çok Programlı liselerde görev yapmaktadır (Tablo 96).

8. Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

Ölçme ve Değerlendirme bilim dalında öğretme sürecinin ve öğrenme ürünlerinin değerlendirilmesiyle ilgili kuram, ilke ve teknikler geliştirilir. Başarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi bu alanın önemli inceleme konusudur (Fidan ve Erden, 1994: 49).

“Sınıftaki öğretimin iyi yürütülebilmesi için, öğrenci başarısının sık sık ölçülüp değerlendirilmesi gerekir. Böyle olunca da öğretmene bu konuda önemli sorumluluklar düşer. Gerçekten, bir sınıftaki öğrencilerin herhangi bir dersteki başarıları ölçülüp değerlendirilecekse, o dersin öğretmeni, ölçme ve değerlendirme becerilerine sahip olmak kaydıyla, bu işi yapacak en yetkili kimsedir. Onun için, öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi konuları, öğretmenlik meslek programlarının önemli bir parçası haline gelmiştir. Öğretmen, bu görevi yerine getirebilmek için, ölçme ve değerlendirme adıyla bilinen alanın bazı özel bilgilerini rahatlıkla kullanabilecek derecede iyi bilmek, bu alanda bazı beceriler geliştirmiş ve olumlu tutumlar kazanmış olmak zorundadır” (Turgut, 1990: 4).

Öğretmen programı uygularken halihazırdaki öğrencinin özelliklerine, ilgi tutum ve değerlerine, hazırbulunuşluk düzeyine dikkat etmelidir. Ayrıca sınavda yoklanacak davranışların saptanması, sınavı gereken içerik ve güçlükte hazırlama, hatasız uygulama ve puanlama ve değerlendirmede uygun ölçütler seçme öğretmenlerden beklenen davranışlar arasındadır. Şu halde, öğrenci ve öğretimle ilgili yapılan ölçmelerin ve bu ölçmelere bağlı kararların sağlamlığı öğretmenin hatasız ve objektif ölçme-değerlendirmelerine bağlıdır (Aydın, 1991: 119). Hatasız ve amaca uygun ölçme- değerlendirme yapabilmek ancak bu alandaki bilgilerin sağlam düzeyde alınmasıyla mümkündür.

Ölçme ve değerlendirmenin işlevi üzerinde yeterli bir anlayış kazanmış, bu alanla ilgili temel bilgi ve becerileri edinmiş bir öğretmen, öğrenmenin genel düzeyini yükseltebileceği gibi öğrencilere kendi kişisel amaçları doğrultusunda öğrenme yaşantıları kazanmalarında da etkili bir rehberlikte bulunabilir (Oğuzkan, 1988: 49-50).

Ortaöğretim kurumlarında ölçme ve değerlendirme bilgisinin önemi diğer eğitim kademelerinden daha fazladır. Çünkü yapılan araştırmalar öğrencilerin bu eğitim kademesindeki okulu terk etme oranının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırmaların bir tanesini Alspaugh (1998) yapmıştır. Araştırma 3 grup üzerinde ve 16 farklı okulda yapılmış olup, araştırmanın sonucuna göre liselerde okuldan ayrılma oranının ilköğretim kademesinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir

Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri bakımından öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimine, görev yaptıkları okul türüne ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, cinsiyete, kıdeme ve bransa göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Kadın öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 100).

0-5 yıl ve 6-11 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 103).

Sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 107).

9. Öğretmenlerin Eğitime Giriş Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

“Eğitimin temel konusu, gerçek öğrenme-öğretme durumlarında insanların öğrenmesine etki eden faktörleri incelemek ve eğitim sürecini daha etkili bir duruma getirmektir. Eğitim insanları hayata hazırlar ve onların topluma uyumlarını kolaylaştırır. Bu nedenle eğitim, insanların günlük yaşantılarında karşılaştıkları siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik olaylarla iç içedir” (Fidan ve Erden, 1994: 41).

Eğitime Giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri bakımından öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, cinsiyete, kıdeme, bransa ve görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Kadın öğretmenlerin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 113).

0-5 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin eğitime giriş ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin 19 ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 116).

Branşa göre; Fen ve Matematik ve Sosyal bilimler öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri meslek dersleri öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 120).

Genel liseler ve Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ayrıca Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur (Tablo 123).

10. Öğretmenlerin Genel Öğretim Yöntemleri Dersi İle İlgili Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi Sonucu Elde Edilen Bulguların Tartışma ve Yorumu

“Dal ayırmaksızın Öğretmenlik mesleğini seçen bütün öğretmenlere ortak olarak bilmeleri gereken öğretimle ilgili temel bilgi, beceri, metot ve tekniklerin kazandırılması ‘Genel Öğretim Metotları (Yöntemleri)’nın konularını meydana getirir. Öğretmen adayları genel öğretim metodunun temel kavramlarını, konuları işlerken uyulacak ilkeleri, uygulanacak metot ve teknikleri, bunların yararlı ve yetersiz yönlerini, etkili olarak nasıl uygulanabileceklerini, eğitim programlarının nasıl ele alınacağını ve geliştirileceğini, demokratik sınıf yönetiminin nasıl olması gerektiğini, sınıfta disiplinin nasıl sağlanacağını, eğitim teknolojisi uygulamalarını, öğretimde araç ve gereçlerden nasıl faydalanılacağını bu derste öğrenirler. Görüldüğü gibi bunlar, hangi tür ve hangi kademedeki okulda hangi dersi okutursa okutsun bütün öğretmenlerin bilmeleri gereken ortak konulardır. Aslında Genel Öğretim Metotları dersinin özelliği de bu ortak konulardan kaynaklanmaktadır” (Büyükkaragöz ve Çivi, 1996: 7-8).

Genel Öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri bakımından öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna, bransa, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimine ve öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri, cinsiyete, kıdeme ve görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Kadın öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 127).

0-5 yıl ve 6-11 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin genel öğretim yöntemleri ile ilgili öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin 12-18 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 130). Bu alanda 12-18 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri en düşük olarak görülmektedir.

Görev yaptıkları okul türüne göre; Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri Meslek liselerinde ve Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (Tablo 136).

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar ışığında geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırmada uygulanan ölçme araçlarında yer alan sorulardan alınan cevaplar ve denencelerin test edilmesiyle elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yeterlilik Ölçeğinden aldıkları puanlara dayalı olarak elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır

a) Ortaöğretim öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğrencilere bilgi verme, öğrencilerin başarı durumlarını inceleme gibi faaliyetler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğretmenler, öğrenci tanıma tekniklerini uygulama davranışlarına ise daha az yer vermektedirler. Başka bir deyişle, öğretmenlerin aktif rol almaları gereken rehberlik etkinliklerinden kaçındıkları görülmüştür. Öğretmenlerin rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur.

b) Ortaöğretim öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeyleri genel olarak olumludur. Ancak, dersin hedefleri ile başarı arasındaki ilişkiyi değerlendirme ve sınavlarda bilişsel alanın tüm basamaklarını dikkate alma davranışlarına daha az yer verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğretmenlik meslek bilgisi derslerini alma durumuna ve branşlarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerden, fen ve matematik, sosyal bilimler ve meslek dersleri

öğretmenlerinin yeterlilik düzeyi, güzel sanatlar branş öğretmenlerinin yeterlilik düzeylerinden yüksek bulunmuştur. Diğer bir deyişle yeterlilik düzeyi eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğretmenlerde ve güzel sanatlar branşındaki öğretmenlerde daha düşük düzeydedir.

c) Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi boyutunda, öğrencilerin ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alma, geri-bildirim, düzeltme, ipucu ve pekiştireçleri yerinde kullanma şeklinde ifade edilen davranışlarla ilgili yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur. Öğretmenlerin sınıf yönetimi boyutundaki yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

d) Ortaöğretim öğretmenlerinin, öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik boyutunda, dersin sonunda değerlendirme yapma, konu ile ilgili araç-gereçleri sınıfa getirme, her düzeyde plan yapma şeklinde ifade edilen davranışlardaki yeterlilikleri olumlu düzeydedir. Ancak, öğrencilerin geçmiş yaşantılarını dikkate alma, ders ile ilgili gözlem ve uygulama gezileri yapma, öğrencileri yetenekleri ölçüsünde kişisel ve grup çalışmalarına yönlendirme ve öğrenciye kazandırılacak davranışları dersin başında bildirme gibi davranışlardaki yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur. Öğretmenlerin öğretim ilke ve yöntemleri boyutundaki yeterlilik düzeyleri öğretmenlik mesleğindeki iş doyumuna göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumlarını “düşük” olarak algılayan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri de düşük bulunmuştur.

e) Ortaöğretim öğretmenlerinin, araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik boyutunda yer alan, öğretmenlere yönelik konferans, sempozyum ve hizmet-içi eğitim faaliyetlerini takip edip katılma ve il eğitim araçları merkezindeki araç-gereçlerden haberdar olma ile ilgili davranışlardaki yeterlilikleri düşük düzeydedir. Öğretmenlerin araştırma ve inceleme boyutundaki yeterlilik düzeyleri görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. İl merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

2. Ortaöğretim Öğretmenlerinin Pedagojik Formasyon Testinden Aldıkları Puanlara Dayalı Olarak Elde Edilen Bulgulardan Aşağıdaki Sonuçlara Ulaşılmıştır :

a) Cinsiyete göre, tüm alanlarda, erkek öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç tüm alanlarda kadın öğretmenlerin lehine anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

b) Kıdem bakımından, tüm alanlarda 19 ve daha fazla kıdeme sahip ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. 6-11 yıl arası ve özellikle de 0-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

c) Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerini alma durumlarına göre, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak az da olsa, eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden yüksek bulunmuştur.

d) Meslek dersleri öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri diğer branşlara göre daha düşük bulunmuştur. Ortaöğretim öğretmenlerinin alt alanlardaki yeterlilik düzeyleri sosyal bilimler branşındaki öğretmenlerin lehine anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

e) Görev yaptıkları okul türüne göre, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin daha düşük olduğu, Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin ise en yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

f) Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri ile öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimi arasında anlamlı olarak bir farklılık bulunamamıştır. İlçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin kısmen de olsa İl merkezinde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

g) Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumu düzeyine göre, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak iş doyumu düzeyi“orta” olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin “düşük” olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Öneriler

1. Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilikleri geliştirilmelidir. Bu amaçla öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları tespit edilmeli ve ihtiyaçlara cevap verecek hizmet-içi eğitim programları düzenlenmelidir.

2. Güzel sanatlar branşındaki öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi ders ve uygulamalarına yönelik ilgileri ve katılımları etkin biçimde sağlanmalıdır. Bu nedenle bu bölümlerde öğretmenlik meslek bilgisi derslerini veren öğretim elemanları daha dikkatli olmalıdırlar.

3. Ortaöğretim öğretmenleri, öğrenci tanıma tekniklerinin kullanımına ağırlık vermelidirler.

4. Ortaöğretim öğretmenleri, dersin hedefleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi değerlendirmeli ve sınavlarda bilişsel alanın tüm basamaklarını dikkate almalıdırlar.

5. Ortaöğretim öğretmenleri derslerde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almalıdırlar. Ayrıca öğretim faaliyetlerinin niteliğinin artırılması için dönüt, düzeltme ve pekiştiricileri yerinde kullanmalıdırlar.

6. Ortaöğretim öğretmenleri, birden fazla duyu organına hitap eden yaparak-yaşayarak öğrenmeye imkan veren teknik ve yöntemlere derslerinde yer vermelidirler.

7. Ortaöğretim öğretmenleri, dersin verimliliğini artırmak için öğrencilerin geçmiş yaşantılarını dikkate almalı ve öğrencileri yetenekleri ölçüsünde kişisel ve grup çalışmalarına yönlendirmelidirler.

8. Ortaöğretim öğretmenlerine pedagojik formasyon bilgi ve uygulamalarına yönelik panel, sempozyum ve açikoturum faaliyetleri periyodik olarak düzenlenmeli ve bu faaliyetlere öğretmenlerin katılımları cazip hale getirilmelidir.

9. Ortaöğretim öğretmenlerinin iş doyumunu düzeyleri araştırma sonucuna göre genellikle orta ve düşük düzeydedir. Bu nedenle öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında bilişsel nitelikler yanında duyuşsal özellikler de dikkate alınmalıdır.

10. Ortaöğretim öğretmenlerinin pedagojik formasyon bilgi ve becerilerini kullanabilmeleri okulların araç-gereç düzeyi ile yakından ilgili olduğundan, okulların bu yöndeki eksiklikleri mutlaka giderilmelidir.

11. Ortaöğretime öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında kaliteli öğretmen adaylarını çekmek üzere, özendirici tedbirler etkinlikle uygulamaya konulmalıdır.

12. Öğretmenlere, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri çerçevesinde kazandırılmaya çalışılan muhteva fonksiyonel olmalı, başka bir ifadeyle verilen bilgilerin birçoğu uygulamaya dönüştürülemediğinden bu programlarda yer alan derslerde teori ile pratik arasında bir paralellik sağlanmalı, işlevsel bilgiler verilmelidir.

13. Öğretmenlerin bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik olarak kazandırılmaya çalışılan pedagojik formasyon programları bu alanda okul deneyimi bulunan öğretim görevlileri tarafından verilmelidir. Diğer bir deyişle öğretmen yetiştiren fakültelerde öğretmenlik mesleğine yönelik ders veren öğretim elemanları için en az 5 yıl okullarda görev yapmış olma şartı aranmalıdır.

14. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri arasında çok belirgin farkların olmamasına rağmen, genelde eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri, eğitim fakültesi dışındaki diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinden yüksek bulunmuştur. Bu nedenle ortaöğretime öğretmen yetiştirmede eğitim fakültelerinin işlevi kısıtlanmamalı, bilakis artırılmalıdır.

15. Ortaöğretime öğretmen yetiştirme ile ilgili düzenlemelerde yapılan araştırma sonuçlarının bulguları dikkate alınmalı ve bu veriler ışığında tedbirler

alınmalıdır. Ayrıca ortaöğretime öğretmen yetiştiren önceki modellerin analizi yapılarak bir senteze varılmalıdır.

16. Ortaöğretim öğretmenlerinin yetiştirilmesine yönelik olarak uygulanan öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içerik ve kredileri tekrar düzenlenmeli özellikle, dersler isimlerinin değiştirilmesi ile sınırlı kalmamalı, içerikleri bakımından kapsamlı olarak ele alınmalıdır.

Araştırmacılar için Öneriler

1. Ortaöğretim öğretmenlerinin yetiştirilmesine yönelik olarak 1998-1999 öğretim yılında uygulamaya konulan modele göre, öğretmenlerin pedagojik formasyon yeterliliklerinin tespiti amacıyla yapılacak araştırmalarda bu araştırmanın bulguları dikkate alınabilir.

2. Ortaöğretim öğretmenlerinin yeterlilikleri çeşitli açılardan ele alınan araştırmalar ile de ortaya konulmaya çalışılmalıdır.

3. Bu araştırmaya benzer çalışmalar, belirli sürelerde tekrar edilerek ortaöğretim öğretmenlerinin pedagojik formasyon yeterlilik düzeyleri sürekli olarak izlenmelidir.

4. Pedagojik formasyon yeterliliklerine ilişkin bundan sonra yapılacak araştırmalar okul yöneticilerini de kapsayacak düzeyde yapılmalıdır.

5. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda, ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri yeni modelde yetişecek olan öğretmenler ve halen görevde bulunan öğretmenlerin karşılaştırılmasına yönelikte yapılmalıdır.

6. Bu araştırma sadece Malatya il ve ilçelerinde görev yapan ortaöğretim öğretmenlerini kapsamaktadır. Bundan sonra yapılacak araştırmaların daha büyük bir evreni temsil edebilecek nitelikte olması daha faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

ABAŞ, Kamil

1987 “Okullarında Rehber Öğretmen Bulunmayan Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Rehberlik Uygulamalarının Değerlendirilmesi.”
(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

AÇIKGÖZ, Kamile Ün

1998 **Etkili Öğrenme ve Öğretme**

İzmir: Kanyılmaz Matbaası

AĞAOĞLU, Esmahan

1995 “Ortaöğretim Kurumlarında Görevli Aday Öğretmenlerin Yetiştirilmesinde Klinik Denetim Yaklaşımı.”

(Yayınlanmamış Doktora Tezi)

Ankara: Hacettepe Üniversitesi

ADA, Şükrü

1990 “Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi.”

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi

ADA, Sefer

1996 “Öğretmen Yetiştirme Sorunu.”

Yaşadıkça Eğitim, 45:13-15

ADELMAN, H. S. ve diğerleri

1990 “Motivational Readiness and the Participation of Children with Learning and Behavior Problems in Psychoeducational Decision Making.”

Journal of Learning Disabilities, 23: 171-176

AKYÜZ, Yahya

1982 **Türk Eğitim Tarihi**

Ankara: A.Ü. S.B.F. Basın ve Yayın Yüksekokulu Basımevi

AKYILDIZ, Hayrettin

1990 “Etkili Öğretim Açısından Öğretmen Niteliğinin Önemi.”

**Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu
Bildiri Metinleri)**

13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 228-230

ALKAN, Cevat ve Fatma HACIOĞLU

1995 **Öğretmenlik Uygulamaları (Öğretim Teknolojisi)**

Ankara: Önder Matbaacılık Ltd.Şti.

ALSPAUGH, John W.

1998 “Achievement Loss Associated With the Transition to Middle School
and High School.”

Educational Research, 92 (1): 20-25

AYDIN, Semiha

1991 “Modüler Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmenin Etkin Kullanımı.”

**Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu
Bildiri Metinleri)**

13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 117-119

AYDIN, Muhammed Şevki

1992 “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Pedagojik Formasyon
Yeterlikleri.”

(Yayınlanmamış Doktora Tezi)

Kayseri: Erciyes Üniversitesi

AYDIN, Ayhan

1998 “Eğitim Fakültelerinin Yeniden yapılandırılması ve Öğretmen
Yetiştirme Sorunu.”

Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 15: 275-286

BALCI, Ali

1991 “Okulun Geliştirilmesinde Öğretmenin Rolü.”

**Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu
Bildiri Metinleri)**

13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 58-61

BAŞARAN, İbrahim Ethem

1994 **Türkiye Eğitim Sistemi**

Ankara: Başaran Yayınları

BİLGİN, Nihat

1993 **Çağdaş ve Demokratik Eğitim**

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

BİNBAŞIOĞLU, Cavit

1985 “Öğretmenin Değerlendirilmesi.”

Çağdaş Eğitim Dergisi, 106: 14-21

1995 **Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi**

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

BİNGHAM, Alma

1973 **Çocuklarda Problem Çözme yeteneklerinin Geliştirilmesi**

Çev. Ferhan OĞUZKAN

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

BLOOM, Benjamin S.

1979 **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**

Çev. Durmuş Ali Özçelik

Ankara: Milli Eğitim Basımevi

BOSTAN, Hanifi

1997 “Eğitim Fakültelerindeki Yeniden Yapılanma Projesinin Getireceği
Olumsuz Sonuçlar Hakkında Bir Diyalog Çağrısı.”

Bilgi Çağında Eğitim Dergisi, Özel Sayı: 31-33

BROPHY, Jere and THOMAS L. Good

1986 “Teacher Behavior and Student Achievement.”

Handbook of Research on Teaching. Edited by. Merlin C Wittrock,
Macmillan Publishing Company. New York, 328-370

BURSALIOĞLU, Ziya

1981 **Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri (İlköğretmen Okulu
Müdürlerinin Yeterliklerine İlişkin Bir Araştırma)**

İkinci Baskı, Ankara: Sevinç Matbaası

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş

1985 “Temel Eğitim II. Kademe Bağımsız Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumlarında, Sınıf Öğretmenliği İle Ders Dışı Eğitici Çalışmaların Değerlendirilmesi.”

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Ankara: Ankara Üniversitesi

1991 “Cumhuriyet Döneminde Öğretmen, Yönetici ve Uzman Yetiştirme Problemi.”

Milli Eğitim Dergisi, 106:29-32

1993 **Yükseköğretim Programları ve Demokratik Tutumları**

Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 56-72

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş ve Şahin KESİCİ

1998 “Eğitimde Öğretmenin Rolü ve Öğretmen Tutumlarının Öğrenci Davranışları Üzerindeki Etkisi.”

Milli Eğitim Dergisi, 137: 68-73

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş ve Cuma ÇİVİ

1996 **Genel Öğretim Metotları**

Genişletilmiş 6.Baskı, İstanbul: Öz Eğitim Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş.,M.C. MUŞTA, H. YILMAZ ve Ö. PİLTEN

1998 **Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri)**

Konya: Mikro Basım-Yayın-Dağıtım

CAN, Gürhan

1987 “Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine bir Araştırma. (Ankara Okullarında)

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1): 159-170

1992 “Eğitim Fakültesi Lisans ve Öğretmenlik Sertifikası Programlarının Öğretmen Adaylarında Tutum Geliştirme Açısından Etkililiği.”

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1-2): 35-42

CAN, Niyazi

- 1998 “Öğretmen ve Yöneticinin Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü.”
Eğitim Yönetimi Dergisi, 13: 55-69

CEBECİ, Suat

- 1994 “İmam-Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Yeterlikleri.”
(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
Ankara: Ankara Üniversitesi

CELKAN, Hikmet Yıldırım

- 1993 **Eğitim Sosyolojisi**
3.Baskı, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 664

CİCİOĞLU, Hasan

- 1985 **Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim (Tarihi Gelişimi)**
Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 140

CLARK, Christopher M. Ve Penelope L. PETERSON

- 1986 “Teachers Thought Processes.”
Handbook of Research on Teaching. Edited by. Merlin C Wittrock,
Macmillan Publishing Company. New York, 378-391

ÇELİK, Vehbi

- 1989 “Öğretmenlik Mesleğinin Toplumdaki Yeri.”
Fırat Üniversitesi Dergisi(Sosyal Bilimler), 3(1): 29-35

ÇELİKKAYA, Hasan

- 1997 **Eğitime Giriş (Pedagojik Formasyon Amaçlı)**
İstanbul: ALFA Basım Yayım Dağıtım

ÇOBAN, Ahmet

- 1996 “Eğitim Fakülteleri İle Eğitim Yüksekokullarının Programlar Açısından
Bütünleştirilmesi.”
(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
Ankara: Ankara Üniversitesi

DEMİREL, Özcan

- 1989 “Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yeterlikleri.”
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4: 5-26

DEMİREL, Özcan

1995 **Genel Öğretim Yöntemleri**

Ankara: Usem Yayınları-11

DEMİRTAŞ, Abdullah

1993 “Amerika Birleşik Devletlerinde Öğretmen Eğitimi, Yerel Eğitim Örgütü ve Öğretmen İstihdamı.”

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9: 161-167

DİLAVER, H. Hüseyin

1992 “Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve İstihdam Şartları.”

(Yayınlanmamış Doktora Tezi)

Ankara: Ankara Üniversitesi

DUFFY, G.

1977 “A Study of Teacher Conceptions of Reading.”

Paper Presented at the National Reading Conference, New Orleans.

DUMAN, Tayyip

1991 **Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen yetiştirme (Tarihi Gelişimi)**

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

ENÇ, Mitat

1984 **Ruh Sağlığı Bilgisi**

9.Basım, Ankara: İnkılap ve Aka Basımevi

ENGEÇ, Necati

1990 “Fen Bilimleri Dersleri Öğretmenliği İçin ‘Mecburi Yeterlik ve yarışma’ Sınavlarına Başvuran Adayların Sınavlardaki Başarıları İle Üniversite Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir İnceleme.”

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Ankara: Hacettepe Üniversitesi

ERDEN, Münire

1993 **Eğitimde Program Değerlendirme**

Ankara: Pegem Yayınları, No: 6

ERDEN, Münire

1995 “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Sertifikası derslerine Yönelik Tutumları.”

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11: 99-104

ERDOĞAN, İrfan

1995 “Öğretmen Eğitimi İçin Yeni Perspektifler.”

Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 38: 2-3

ERGÜN, Mustafa ve Tayyip DUMAN

1998 “Kritik Durumlarda Öğretmen Davranışları.”

Milli Eğitim Dergisi, 137: 45-58

ESMER, Ayşen

1985 “Orta Dereceli Okullarımızda Rehberlik Programının Uygulanmasına İlişkin Problemler.”

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Ankara: Ankara Üniversitesi

FİDAN, Nurettin ve Münire ERDEN

1994 **Eğitime Giriş**

Ankara: Alkım Yayınevi

GOTTFRIED, A. E.

1982 “Intrinsic Motivation in Young Children.”

Young Children, 39: 64-73

GÖMLEKSİZ, Müfit

1991 “Öğretmenlik Uygulaması ve Sorunları.”

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(6): 54-55

GÖZÜTOK, F. Dilek

1991 “Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğretmenlik Formasyonu Açısından Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması.”

Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu Bildiri Metinleri)

13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 214-217

GUMP, P. V.

1967 The Classroom Behavior Setting: Its Nature and Relation to Student Behavior (Final Report). Washington, DC: U.S. Office of Education, Bureau of Research. (ERIC Document Reproduction Service No. 015 515).

GÜLTEKİN, İsmail

1984 "Orta Dereceli Okullarda Sınıf Öğretmenlerinin Görev Algıları."
(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
Ankara: Ankara Üniversitesi

GÜRŞİMŞEK, Işık

1994 "Öğretmen Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar."
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14: 25-28

GÜVEN, Çağatay

1988 "Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Anlayışları Üzerine Bir Araştırma."
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3: 161-170

HOROZOĞLU, Şenol

1997 "Öğretmenlerin Yakın Gelecekteki Rollerine İlişkin Görüşleri."
Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 14: 179-190

İŞİK, Barış

1983 "Ortaöğretimde Rehberlik Diye Bir Sistem."
Ankara: **Bilim ve Sanat Dergisi**, Sayı: 34

İZCİ, Eyüp

1993 "Liselerde Rehberlik Programının Uygulanmasında Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar."
(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
Malatya: İnönü Üniversitesi

KAPTAN, Saim

1991 **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**
Ankara: Rehber Yayınevi

KAVAK, Yüksel

- 1986 “Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elemanlarının Yeterlikleri ve Eğitim İhtiyaçları.”
(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
Ankara: Hacettepe Üniversitesi

KAZANCI, Osman

- 1989 **Eğitim Psikolojisi. Kuram ve İlkelerden Uygulamaya**
Ankara: Kazancı Hukuk yayınları No: 67

KAZU, Hilal

- 1990 “F. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi ile Teknik Eğitim Fakültesinde Yapılan Öğretmenlik Uygulamasının yürütülmesine İlişkin Görüşler.”
(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
Elazığ: Fırat Üniversitesi

KEMERTAŞ, İsmet

- 1997 **Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri**
Geliştirilmiş İkinci Baskı, İstanbul: Birsen Yayınevi Ltd. Şti.

KIRBIYIK, Halil

- 1998 “Öğretmen yetiştirme.”
Milli Eğitim Dergisi, 137: 37-39

KISAKÜREK, Mehmet A.

- 1985 **Sınıf Atmosferinin Öğrenci Başarısına Etkisi**
Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları

KÖYMEN, Ülkü S.

- 1992 “Nitelikli Öğretmen yetiştirme Modeli.”
Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu Bildiri Metinleri)
13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 87-90

KÖYMEN, Ülkü S.

- 1988 “Ç.Ü. Eğitim Fakültesi’nin Son Beş Yıllık Deneyimi Temel Alınarak Yapılan Durum Değerlendirmesi.”
Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(2): 85-95

KULAKSIZOĞLU, Adnan

1991 “Ortaöğretimde Niteliğin artırılması İçin Öğretmen Yetiştirilmesi Konusunda Bir Model Önerisi.”

Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu Bildiri Metinleri)

13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 78-80

KÜÇÜKAHMET, Leyla

1986 **Öğretim İlke ve Yöntemleri**

Ankara: A.Ü. Eğitim bilimleri fakültesi yayınları, No: 152

MARKLUND, C.

1974 **Öğretmen Yetiştirmede Araştırma ve Reform**

Avrupa Konseyi Kültürel İşbirliği-Eğitim Araştırmaları Komitesince Düzenlenen Sempozyum Notları. Bristol, 8-13 Nisan: 1973

Ankara: Ayyıldız Matbaası

OKTAY, Ayla

1998 “Türkiye’de Öğretmen Eğitimi.”

Milli Eğitim Dergisi, 137: 22-27

OĞUZKAN, A. Ferhan

1988 **Öğretmenliğin Üç Yönü**

Ankara: Kadioğlu Matbaası

1982 “Ülkemizde Öğretmen Eğitiminin Gelişimi.”

Eğitim ve Bilim Dergisi, 7(38): 38-45

1983 “Orta Dereceli Okul Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi.”

Cumhuriyet Döneminde Eğitim

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

1989 **Orta Dereceli Okullarda Öğretim (Amaç, İlke, Yöntem ve**

Teknikler)

İkinci Basım, Ankara: Emel Matbaacılık Sanayii

ÖZBAŞ, Güzin ve Haluk SORAN

1993 “Devlet Liseleri, Özel Liseler ve Anadolu Liselerindeki Biyoloji Eğitiminin Karşılaştırılması.”

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9: 263-270

ÖZÇELİK, Durmuş Ali

1989 **Test Hazırlama Kılavuzu**

Genişletilmiş İkinci Baskı, Ankara: ÖSYM Yayınları 5

ÖZDAŞ, Kudret ve Naci EKEM

1993 “Üniversitelerimizin Fizik ve Fizik Öğretmenliği Programlarına Yerleştirilen Öğrencilerin Bu Programları Tercih Etme Durumları.”

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9: 131-145

ÖZDEMİR, Servet

1991 “Öğretmen Yetiştirmede Amaç Kayması mı?”

Çağdaş Eğitim Dergisi, 163: 32-34

ÖZER, Bekir

1984 “Uzaktan Eğitim Yaklaşımıyla Uygulanan Eğitim Önlisans Programının Öğretmenlik Meslek Bilgisini Kazandırma Yönünden Etkililiği.”

(Yayınlanmamış Doktora Tezi)

Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

1990 “1990’lı Yılların Başında Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme.” Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2): 27-35

ÖZGÜVEN, İbrahim Ethem

1975 “Okul Rehberlik Hizmetlerinde Kimler Ne Yapar ?”

Ankara: P.A.K.D., Milli Eğitim Basımevi

ÖZMEN, Gönül

1975 **Sınıf Öğretmenlerine Rehberlik**

Ankara: Milli Eğitim Basımevi

PATTERN, James V.

1989 “What is Instructional Design ? “

Instructional Design. New Alternatives for Effective Education and Training Ed. Kerry A. Johnson, Macmillan Pub. Comp. New York: 16-30

POYRAZOĞLU, O.Nuri

1983 "Sınıf Öğretmenliği ve Öğrenci Kişisel Dosyaları."

Ankara: **Öğretmen Dünyası Dergisi**, 45: 19-20

ROSENSHINE, Barak ve R. STEVENS

1985 "Teaching Functions."

Handbook of Research on Teaching. Edited by. Merlin C Wittrock,
Macmillan Publishing Company. New York, 378-391

SARACOĞLU, Asuman Seda

1990 "Türk-Japon Öğretmen yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması."

(Yayınlanmamış Doktora Tezi)

Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

SENEMOĞLU, Nuray

1991 "Ortaöğretim Kurumlarına Öğretmen Yetiştirmede Fen-Edebiyat ve
Eğitim fakültelerinin Etkililiği."

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4: 109-126

SHAVELSON, Richard J., NOREEN M. W. and LEIGH B.

1986 "Measurement of Teaching."

Handbook of Research on Teaching. Edited by. Merlin C Wittrock,
Macmillan Publishing Company. New York, 50-91

SHULMAN, Lee S.

1986 "Paradigms and Research Programs in the Study of Teaching: A
Contemporary Perspective."

Handbook of Research on Teaching. Edited by. Merlin C Wittrock,
Macmillan Publishing Company. New York, 3-36

SOTO, L. D.

1988 "The Motivational Orientation of Higher-and Lower-Achieving Puerto
Rican Children."

Journal of Psychoeducational Assessment, 6: 199-206

SÖNMEZ, Veysel

1993 **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**

4. Basım, Ankara: Adım Yayıncılık Ltd. Şti.

SÖZER, Ersan

- 1988 “Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Programlarının Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği.”
Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1-2): 103-120

SUNAN, Hakan

- 1995 “Ortaöğretim Kurumlarına Öğretmen Yetiştirmede Üniversite Öğretiminin Önemi.”
(Yayınlanmamış Doktora Tezi)
Ankara: Ankara Üniversitesi

TANDOĞAN, Mahmut

- 1982 “Eğitim Teknolojisinin Kısa ve Uzun Dönemli Yararları.”
A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15(2): 205214
1982 “Bireysel Öğretim ve Barış.”
Eğitim ve Bilim Dergisi, 7(41) : 6-11

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

- 1989 **Milli Eğitim temel Kanunu ile İlköğretim ve Eğitim Kanunu**
Ankara: Milli Eğitim Basımevi

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

- 1976 **“Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği.”, Orta Öğretimle İlgili Yönetmelikler**
Ankara: Milli Eğitim Basımevi

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

- 1990 **Onbirinci Milli Eğitim Şurası: Öneriler, Konuşmalar, Kararlar**
İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

- 1995 **Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme (1848-1995)**
Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları,
No:4

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

1996 **Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon ve İşbirliği Toplantısı (15-16-17 Haziran 1995)**

Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları,
No:7

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

1998 **Milli Eğitimle İle İlgili Bilgiler (1997-1998 Öğretim Yılı)**

Ankara: Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı:

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

1995 **Çok Programlı Lise Uygulamasının Değerlendirilmesi**

Ankara: METARGEM, Milli Eğitim Basımevi

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

1994 **Tebliğler Dergisi**, Cilt: 57, Sayı: 2399: 57-120

TEKİN, Halil

1970 "Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinden Öğretmenlik Sertifikası Alanlarla Almayanların Üniversite Giriş Puanı ve Akademik Başarı Bakımlarından Karşılaştırılması."

(Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi)

Ankara: Hacettepe Üniversitesi

TEMEL, Ali

1991 "Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin, Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarına Öğretmenlik Formasyon Programının Etkisi."

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(3): 180-189

TEMEL, Ali ve diğerleri

1988 "Öğretmenlik Formasyon Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar."

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(5): 86-103

TURGUT, M. Fuat

1990 **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**

Yedinci Baskı, Ankara: Saydam Matbaacılık

TÜRKOĞLU, Adil

1988 “İyi Öğretmen Kimdir?”

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(2): 130-138

ULUĞ, Feyzi

1998 “Eğitim Sisteminde Değişme Yapısal Uyum Sorunları.”

Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 14: 153-166

ÜLGEN, Gülten

1997 **Eğitim Psikolojisi**

Üçüncü Baskı, İstanbul: Alkım Yayınevi

1989 “Mezuniyet Sonrası Programla Öğretmen Yetiştirmede Tecrübenin
Derse Katılımla İlişkisi.”

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4: 27-50

ÜNAL, Semra

1994 “Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinin ve Uygulama
Okullarının

Öğretmenlik Uygulaması Yönünden Değerlendirilmesi.”

Eğitim Dergisi, 7: 76-83

ÜSTÜN, Selma

1992 “Hacettepe Üniversitesindeki Öğretmenlik Sertifikası Hakkında
Öğrencilerin Görüşleri ve Tutumları.”

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Ankara: Hacettepe Üniversitesi

VARIŞ, Fatma

1992 “Yüzyılın Sonunda Öğretmen Eğitimi Sorunları.”

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1-2): 19-28

VENTER, Joachim

1987 “Günümüzde Federal Almanya’da Öğretmen Eğitimi.”

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2: 105-109

WISE, A.

1979 **Legislated Learning: The Bureaucratization of the American Classroom**

Berkeley: University of California Press.

WITTROCK, Merlin C.

1986 "Students Thought Processes."

Handbook of Research on Teaching. Edited by. Merlin C Wittrock,
Macmillan Publishing Company. New York, 297-311

YAZICI, Hasan Basri

1994 "Türkiye'de Orta Öğretimde Öğretmen Kalitesi ve Kaliteyi Yükseltici tedbirler."

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul: İstanbul Üniversitesi

YILMAN, Mustafa

1990 "Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Pedagojik Temelleri."

Çağdaş Eğitim Dergisi, 155: 13-18

1991 "Eğitim-Öğretim Niteliğinin Geliştirilmesinde Öğretmenlerin Rolü."

Eğitimde Nitelik Geliştirme (Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu Bildiri Metinleri)

13-14 Nisan, İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, (1): 231-234

YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu)

1998 "Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Rapor." Ankara.

YÜCEL, Hasan Ali

1994 **Türkiye'de Orta Öğretim**

Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 1681

EKLER

1. Araştırma Kapsamına Alınan İl ve İlçelerdeki Ortaöğretim Okullarının Listesi
2. Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği Madde-Test Korelasyonu Sonuçları
3. Kişisel Bilgi Formu
4. Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği
5. Pedagojik Formasyon Testi
6. Ortaöğretim Öğretmenlerini Ölçek ve Testten Aldıkları Ham Puanlar
7. Araştırma ile İlgili İzin Onayları

EK-1

Araştırma Kapsamına Alınan İl ve İlçelerdeki Ortaöğretim Okullarının Listesi

<u>Sıra No</u>	<u>İl-İlçe</u>	<u>Okul Adı</u>
1.	Malatya	Ticaret Lisesi
2.	Malatya	H. Ahmet Akıncı Lisesi
3.	Malatya	H. H. Kölük And. Ticaret Meslek L.
4.	Malatya	Gazi Lisesi
5.	Malatya	Anadolu Lisesi
6.	Malatya	Turgut Özal Lisesi
7.	Malatya	Metin Emiroğlu Lisesi
8.	Malatya	İmam Hatip Lisesi
9.	Malatya	Orgeneral Eşref Bitlis Lisesi
10.	Malatya	Atatürk Kız Kisesi
11.	Malatya	Sümer Lisesi
12.	Malatya	Malatya Lisesi
13.	Malatya	Fatih Lisesi
14.	Pütürge	Endüstri Meslek Lisesi
15.	Pütürge	İmam hatip Lisesi
16.	Pütürge	Pütürge Lisesi
17.	Akçadağ	Anadolu Öğretmen Lisesi
18.	Battalgazi	Battalgazi Lisesi
19.	Battalgazi	İmam Hatip Lisesi
20.	Yeşilyurt	Yeşilyurt Lisesi
21.	Yeşilyurt	Yeşilyurt Çok Programlı Lisesi
22.	Yeşilyurt	İmam Hatip Lisesi
23.	Yeşilyurt	Kolukısa Anadolu Lisesi
24.	Darende	Darende Çok Programlı Lisesi
25.	Doğanşehir	Doğanşehir Çok Programlı Lisesi

26.	Doğanşehir	Doğanşehir Lisesi
27.	Hekimhan	İmam Hatip Lisesi
28.	Arapgir	Endüstri Meslek Lisesi
29.	Arapgir	Arapgir Lisesi
30.	Arapgir	İmam Hatip Lisesi
31.	Arapgir	Sağlık Meslek Lisesi
32.	Kale	Kale Lisesi

EK - 2

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLİĞİ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ
MADDE-TEST KORELASYONU SONUÇLARI**

<u>Madde No</u>	<u>r değeri</u>	<u>Madde No</u>	<u>r değeri</u>
1.	r = .38	26.	r = .23
2.	r = .35	27.	r = .48
3.	r = .27	28.	r = .35
4.	r = .23	29.	r = .31
5.	r = .24	30.	r = .54
6.	r = .42	31.	r = .42
7.	r = .38	32.	r = .42
8.	r = .64	33.	r = .63
9.	r = .20	34.	r = .38
10.	r = .52	35.	r = .20
11.	r = .54	36.	r = .35
12.	r = .32	37.	r = .28
13.	r = .40	38.	r = .54
14.	r = .46	39.	r = .52
15.	r = .24	40.	r = .42
16.	r = .28	41.	r = .38
17.	r = .36	42.	r = .40
18.	r = .42	43.	r = .23
19.	r = .23	44.	r = .58
20.	r = .23	45.	r = .52
21.	r = .34	46.	r = .42
22.	r = .47	47.	r = .42
23.	r = .28	48.	r = .30
24.	r = .28	49.	r = .42
25.	r = .42	50.	r = .35

51.	$r = .35$	58.	$r = .23$
52.	$r = .24$	59.	$r = .24$
53.	$r = .54$	60.	$r = .45$
54.	$r = .23$	61.	$r = .28$
55.	$r = .27$	62.	$r = .30$
56.	$r = .30$	63.	$r = .25$
57.	$r = .32$	64.	$r = .38$

PEDAGOJİK FORMASYON TESTİ MADDELERİNİN GÜÇLÜK İNDİSLERİ VE AYIRICILIK GÜÇLERİ

Madde No	p	r	Madde No	p	r
1.	.62	.29	26.	.56	.53
2.	.74	.41	27.	.44	.41
3.	.71	.35	28.	.62	.30
4.	.50	.31	29.	.74	.29
5.	.62	.53	30.	.41	.36
6.	.60	.29	31.	.47	.36
7.	.33	.42	32.	.76	.35
8.	.62	.36	33.	.53	.23
9.	.74	.29	34.	.71	.47
10.	.71	.29	35.	.62	.42
11.	.62	.35	36.	.41	.36
12.	.50	.42	37.	.32	.31
13.	.56	.35	38.	.30	.35
14.	.74	.41	39.	.53	.41
15.	.59	.35	40.	.74	.31
16.	.56	.30	41.	.37	.29
17.	.56	.35	42.	.68	.47
18.	.68	.31	43.	.71	.41
19.	.35	.42	44.	.62	.53
20.	.33	.59	45.	.47	.36
21.	.50	.29	46.	.59	.30
22.	.66	.36	47.	.62	.29
23.	.62	.31	48.	.44	.35
24.	.74	.24	49.	.62	.41
25.	.38	.42	50.	.47	.29

Madde No	p	r	Madde No	p	r
51.	.59	.47	61.	.71	.47
52.	.65	.36	62.	.59	.41
53.	.56	.30	63.	.71	.35
54.	.74	.36	64.	.59	.36
55.	.62	.31	65.	.42	.35
56.	.71	.42	66.	.62	.42
57.	.62	.41	67.	.56	.31
58.	.73	.29	68.	.44	.29
59.	.65	.36	69.	.60	.31
60.	.76	.31	70.	.74	.29

EK - 3
ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Meslektaşım,

Bu ölçme aracı ile elde edilecek bilgiler, ‘Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Yeterlikleri’ konulu Doktora Tez çalışmasına temel teşkil edecektir. Araç üç bölümden oluşmaktadır. Bunlar ; Kişisel Bilgi Formu, Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği ve Pedagojik Formasyon Testidir. Her aracın nasıl cevaplandırılacağı ilgili kısmın başında bulunan açıklamada belirtilmektedir.

Bu araçla bilgi elde edilebilmesi için yardımınıza ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmadan elde edilecek sonuçların, Ortaöğretim Kurumlarına Öğretmen yetiştiren Yükseköğrenim programlarının tekrar değerlendirilmesine kaynaklık edeceği umulmaktadır.

Bu araçta yer alan sorulara-ifadelere vereceğiniz cevaplar, yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Araştırmada bireysel bir değerlendirme yapılmayacağı için isminizi yazmanıza gerek bulunmamaktadır.

Çok değerli zamanlarınızı ayırdığınız için şimdiden teşekkür eder saygılar sunarım.

Arş. Grv. Eyüp İZCİ
İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

BÖLÜM I
KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1-) Cinsiyetiniz :

Kadın

Erkek

2-) Öğretmenlikteki Kıdeminiz : (Yıl olarak)

0-5 yıl

6-11 yıl

12-18 yıl

19 ve daha fazla

3-)Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Derslerini Aldığınız Kurum:

Eğitim Fakültesi

Diğer Fakülteler

4-) Branşınız:

Fen ve Matematik (Fizik, Kimya, Biyoloji vb.)

Sosyal Bilimler (Tarih, Coğrafya, Felsefe Gurubu vb.)

Güzel Sanatlar (Resim, Müzik, Beden Eğitimi vb.)

Meslek Dersleri

5-) Görev Yaptığınız Okul Türü :

Genel Lise

Meslek Lisesi

Anadolu/Fen Lisesi

Çok Programlı Lise

6-) Çalıştığınız Okulun bulunduğu Yerleşim birimi :

İl Merkezi

İlçe Merkezi

7-) Öğretmenlik Mesleğindeki İş Doyumu düzeyiniz :

Yüksek

Orta

Düşük

EK - 4

BÖLÜM II

ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLİĞİ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ

AÇIKLAMA : Bu kısımdaki görüşlerinizi (Öğretmenlik uygulamaları) derecelendirilmiş ifadelerden hangisine uyuyorsa seçeneğin karşısındaki parantezin içerisine (X) işaretini koyarak belirtiniz.

Lütfen her bir ifade için yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz.

A-Her zaman

B-Sık sık

C-Arasıra

D-Hiçbir zaman

	A	B	C	D
1-Öğrencilerin üzüntülerini ve ihtiyaçlarını tespit edip onlarla ilgilenme.....	( )	( )	( )	( )
2-Verimli çalışma ve öğrenme yöntemleri hakkında açıklamalarda bulunma.....	( )	( )	( )	( )
3-Öğrencilerin Eğitsel Kol çalışmalarına etkin olarak katılmalarını sağlama.....	( )	( )	( )	( )
4-Öğrencileri ilgilendiren konularda sınıfta tartışma yapma.....	( )	( )	( )	( )
5-Öğrencilere üst öğrenim kurumları ve üniversiteler ile ilgili açıklamalarda bulunma.....	( )	( )	( )	( )
6-Meslek seçiminin gereği ve önemi ile ilgili olarak öğrencilere bilgi verme.....	( )	( )	( )	( )
7-Öğrenci Tanıma tekniklerini uygulama(Kimdir Bu?, Sosyometri vb.).....	( )	( )	( )	( )
8-Ders saatleri dışında öğrencilerin problemleri ile ilgilenme.....	( )	( )	( )	( )
9-Öğrencileri seçmeli derslere yönlendirme.....	( )	( )	( )	( )
10-Cezalandırıcı disiplin yöntemini kullanma.....	( )	( )	( )	( )
11-Öğrencilerin başarı durumlarını inceleme.....	( )	( )	( )	( )

- 12-Başarı notunun takdirinde ders dışı etkinlikleri de gözönünde bulundurma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 13-Öğrenciyi değerlendirmede Öğretmen kanaatini kullanma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 14-Konunun öğrenciler tarafından öğrenilip öğrenilmediğini kontrol etme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 15-Dersin hedefleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi değerlendirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 16-Sınav sonuçlarını öğrenciler ile birlikte değerlendirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 17-Sınav sonucuna itiraz eden öğrencinin notunu kırma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 18-Sınav tarihlerini öğrenciler ile birlikte saptama..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 19-Yazılı Sınavlarda Bilişsel alanın tüm basamaklarını dikkate alma. (Analiz, Sentez,Kavrama vb.)..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 20-Cevap anahtarı hazırlama ve kullanma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 21-Sınav sonuçlarını en kısa zamanda öğrenciye duyurma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 22-Kısa cevaplı çok sorulu sınav yapma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 23-Sözlü sınav için ayrı bir ders saati ayırma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 24-Sınıfın huzurunu bozan öğrenciyi sınıftan dışarı çıkarma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 25-Öğrencilerin konu hakkındaki ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 26-Yeni bilgilerin daha iyi anlaşılması için öğrencileri güdüleme ( ) ( ) ( ) ( )
- 27-Olumlu davranışları ödüllendirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 28-Söz hakkı verilen öğrenciye ismi ile hitap etme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 29-Öğrencilerin derste düşüncelerini açıklamaya teşvik etme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 30-Öğrencilerin derse katılımına imkan tanıma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 31-Geri-Bildirim,Düzeltilme,İpucu ve Pekiştiricileri yerinde kullanma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 32-Etkinliklerin planlanmasında öğrenci görüşlerine başvurma.. ( ) ( ) ( ) ( )
- 33-Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 34-Öğrencileri soru sormalarını istemeye cesaretlendirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 35-Gelecek dersin konusunu belirtme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 36-Öğrenme yaşantılarını,öğrencinin geçmiş yaşantıları ile bağlantı kurma ve zenginleştirme..... ( ) ( ) ( ) ( )

- 37-Ders sonunda genel bir özet veya değerlendirme yapma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 38-Konunun özelliğine göre dersi,Laboratuvar,İşlik veya
Atelyede yapma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 39-Ders ile ilgili olarak çevrede inceleme,gözlem ve uygulama
gezileri düzenleme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 40-Öğrenciye kazandırılacak davranışları dersin başında bildirme ( ) ( ) ( ) ( )
- 41-Derste yararlanılacak kaynak ve araç-gereçleri sınıf
ortamına getirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 42-Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin yeter sayıda alıştıırma
ve tekrar yapmalarına imkan sağlama..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 43-Müfredat Programını Akademik takvim yılında bitirmek
için dersi hızlı anlatma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 44-Konunun önemli noktalarını vurgulamak için şekil,şema ve
grafiklerden yararlanma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 45-Derste yalnızca Düzanlatım(Takrir) yöntemini kullanma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 46-Günlük Plan hazırlama..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 47-Okutulan dersin özellikleri hakkında öğrencilere bilgi verme ( ) ( ) ( ) ( )
- 48-Öğrencileri yetenekleri ölçüsünde kişisel ve grup
çalışmalarına yönlendirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 49-Derste soru-cevap yöntemini kullanma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 50-Ders kitabı dışında yardımcı kitap,dergi,broşür vb. kullanma ( ) ( ) ( ) ( )
- 51-Öğrencilerin Gelişim çağlarının özelliklerini göz önünde
bulundurma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 52-Dersi örnekler ile destekleme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 53-Öğrencilerin “Problem çözme” becerilerini geliştirme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 54-Yıllık,Ünite ve Günlük planları hazırlamada Müfredat
programını esas alma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 55-Dersi yalnızca kitaba bağlı kalarak işleme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 56-Dersi önceki dersler ile ilişkilendirerek sunma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 57-Tebliğler dergisini düzenli olarak inceleme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 58-Öğretmenlere yönelik konferans,sempozyum vb. faaliyetlere
katılma..... ( ) ( ) ( ) ( )

59-İl Eğitim Araçları Merkezindeki ders araç-gereçleri

- hakkında haberdar olma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 60-Hizmetiçi Eğitim faaliyetlerini takip edip katılma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 61-Derste yararlanılacak kaynak ve araç-gereçleri saptama..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 62-Öğrencilere kaynak kitap tavsiye etme..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 63-Ders ile ilgili olarak diğer öğretmen ve yöneticiler ile olumlu ilişkiler içerisinde olma..... ( ) ( ) ( ) ( )
- 64-Mesleki kitap,dergi vb. yayınları izleme..... ( ) ( ) ( ) ( )

EK - 5

BÖLÜM III

PEDAGOJİK FORMASYON TESTİ

AÇIKLAMA : Bu bölümde, Öğretmenlik Meslek Bilgisi/Pedagojik Formasyon derslerinde öğrenilenlerle ilgili (Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Ölçme ve Değerlendirme, Eğitime Giriş, Genel Öğretim Yöntemleri) sorular bulunmaktadır. Her soru ile ilgili cevabınızı uygun gördüğünüz seçeneğin önündeki harfi daire içine alarak belirtiniz. Sorular bilemediğiniz veya hatırlayamadığınız konulara yönelik olsa da muhtemel doğru cevabı işaretleyiniz.

Lütfen soruların tümünü boş bırakmadan cevaplandırmaya çalışınız.

- 1-) Bir çocuğun herhangi bir nesne ile ilgili olarak eski yaşantılar ile yeni yaşantılar arasındaki benzerlik ya da zıtlığı görmesi yeteneği aşağıdakilerden hangisidir?

a-) Anlamı Kavrama Yeteneği	b-) Uslamlama Yeteneği
c-) İlişkileri Görme Yeteneği	d-) Hiçbiri
- 2-) Belli bir ortamda, olayda, konu, alan veya ünitelerde öğrenilen ve kazanılan bilgi ve becerilerin bir sonraki benzer durumlarda öğrenmeyi kolaylaştırma olayına ne ad verilir?

a-) Öğretim	b-) Transfer
c-) Pekiştirme	d-) Öğretme
- 3-) İvan Pavlov tarafından geliştirilen Öğrenme Kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

a-) Klasik Şartlanma	b-) Davranışçılık
c-) Psikanalitik Yaklaşım	d-) Hümanistik Yaklaşım
- 4-) Yaşantılar sonucu meydana gelen davranış potansiyelindeki nisbeten sürekli bir değişmeye ne ad verilir?

a-) Öğretim	b-) Öğrenme
c-) Öğretme	d-) Tutum
- 5-) Eşyaların, Nesnelerin kullanılması ile ilgili yetenekler ve davranışlar hangi tür zekanın bir göstergesidir?

a-) Sosyal Zeka	b-) Kuramsal Zeka
c-) Soyut Zeka	d-) Mekanik Zeka
- 6-) Organizmanın uyaranlar karşısındaki tepkilerinin tümüne ne ad verilir?

- a-) Beceri
b-) Tutum
c-) Tercih
d-) Davranış
- 7-) Jean Piaget'ye göre çocuğun 11 yaşından sonra kendisini "yetişkin" gibi düşünebilir hale geldiği dönem aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Soyut İşlemler Dönemi
b-) Somut İşlemler Dönemi
c-) İşlem Öncesi Dönem
d-) Duyusal-Devinim Dönemi
- 8-) Aşağıdakilerden hangisi Normal Zeka düzeyine sahip bir insanın Zeka Bölümünü gösterir?
a-) 70-90 arası
b-) 110-130 arası
c-) 90-110 arası
d-) 130 ve daha yukarısı
- 9-) Bireyin iç ve dış dünyadan etkilenmesi sonucunda genel olarak, "hoşlanma" ya da "acı duyma" biçiminde beliren tepkilerine ne ad verilir?
a-) Kavram
b-) Duygu
c-) Refleks
d-) Heyecan
- 10-) Öğrenmeyi, insanın beyinde ve sinir sisteminde bir iç süreç olarak oluştuğunu ileri süren akım aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Bilişsel akım
b-) Klasik akım
c-) Davranışçılık
d-) Yapısalcılık
- 11-) İnsan davranışını etkileyerek yönlendiren, güçlendiren ve denetleyen dahili ve harici kaynaklı dürtü, istek ve arzular demetine ne ad verilir?
a-) Pekiştireç
b-) Ödül
c-) Şevk
d-) Motivasyon
- 12-) Davranışların tekrar edilme sıklığını artıran uyarıcıların verilmesi işlemine ne ad verilir?
a-) Motivasyon
b-) İpucu
c-) Pekiştirme
d-) Öğretme
- 13-) Kasların yardımı ile veya zihinsel etkinlik sonucu yapılan işlemlere ne ad verilir?
a-) Bilgi
b-) Beceri
c-) Tutum
d-) Alışkanlık
- 14-) Olgu, olay ya da nesnelere karşısında bireyin tercihte bulunması, tavır takınmasına ne ad verilir?

- a-) Beceri
c-) Alışkanlık
- b-) Davranış
d-) Tutum
- 15-) Eğitim sistemindeki öğrenci gelişimini sistematik olarak inceleyen Psikoloji dalı aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Sosyal Psikoloji
c-) Eğitim Psikolojisi
- b-) Öğrenme Psikolojisi
d-) Yönetim Psikolojisi
- 16-) Eğitimde toplumun gözönünde bulundurulmasına ağırlık veren,Eğitimin toplumsal oluşuna dikkat çeken Sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Emile Durkheim
c-) Karl Mannheim
- b-) Max Weber
d-) Marcel Mauss
- 17-) Aşağıdakilerden hangisi Eğitim Sosyolojisinin yararlandığı Tekniklerden biri değildir?
a-) Sosyodrama
c-) Deney
- b-) Sosyometri
d-) Sosyogram
- 18-) Sosyal bir düzen içinde yaşayan insanın tutumlarına ve davranışlarına etki eden kural ve ölçülere ne ad verilir?
a-) Sosyal Kurum
c-) Sosyal Norm
- b-) Sosyal Tabaka
d-) Otorite
- 19-) Eğitimden sorumlu Kurum ve Örgütler aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Aile
c-) Kitle İletişim Araçları
- b-) Ekonomi ve Teknoloji
d-) Hepsi
- 20-) Her toplumdaki bireysel farklılıklar temeline göre ortaya çıkan rol ve işlevlerin farklılaşma olayı aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Toplumsal Farklılaşma
c-) Toplumsal Sınıf
- b-) Toplumsal Tabaka
d-) Toplumsal Norm
- 21-) "Öğrenilmiş davranışlar ve bu davranışların sonuçlarından meydana gelmiş bir bütün" olarak ifade edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Norm
c-) Kültür
- b-) Kural
d-) Kültürleme
- 22-) İnsanın içinde yaşadığı topluma intibak etmesi,toplumla bütünleşmesi ya da özdeşleşmesine ne ad verilir?
a-) Sosyalleşme
- b-) Kültürleme

- c-) Sosyal Rol
d-) Sosyal Statü
- 23-) Sosyal Yapı içindeki bireylerin ve zümrelerin, bu yapı içindeki yerlerini değiştirmelerine ne ad verilir?
a-) Sosyal Statü
b-) Sosyal Hareketlilik
c-) Sosyal Norm
d-) Sosyal Sınıf
- 24-) Bir işçinin kendi sermayesi ve çabası ile patron olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?
a-) Verilmiş Statü
b-) Kazanılmış Statü
c-) Statü
d-) Yükselme
- 25-) Aşağıdakilerden hangisi Sosyal bir Kurum olarak Okulun görevleri arasında yer alır?
a-) Kalifiye eleman yetiştirme
b-) Sosyalleştirme
c-) Seçme-Elleme
d-) Hepsi
- 26-) Bilgi aktarmayı değil de, öğrencilerin hayata intibak süreçlerine yardımcı esas alan Öğretmen Modeli aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Değerlendirme Yönelimli Öğretmen
b-) Yaratıcı ve yenilikçi davranış kazandıran Öğretmen
c-) Formal Bilgi taşıyıcılığına yönelik Öğretmen
d-) Toplumsallaştırma aracı olarak Öğretmen
- 27-) Aşağıdakilerden hangisi Eğitim ile toplumun diğer kurumsal düzenleri arasındaki işlevsel ilişkileri inceler?
a-) Eğitim Sosyolojisi
b-) Eğitim Felsefesi
c-) Eğitim Psikolojisi
d-) Eğitim Teknolojisi
- 28-) Bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ve sembollerle ifade etmek aşağıdakilerden hangisini tanımlar?
a-) Sınav
b-) Değerlendirme
c-) Test
d-) Ölçme
- 29-) Bir ölçmeden diğerine miktarı değişmeyen hatalara ne ad verilir?
a-) Sabit Hatalar
b-) Kasıtlı Hatalar
c-) Sistemik Hatalar
d-) Tesadüfi Hatalar
- 30-) Ölçülecek değişkenin değerleri doğrudan doğruya gözlenebiliyorsa ne tür

bir ölçmeden sözedebiliriz?

- a-) Göstergeyle Ölçme
b-) Temel Ölçme
c-) Dolaylı Ölçme
d-) Türetilmiş Ölçme

31-) Bir sınavda kullanılan soru sayısı artırılırsa,o sınavdan elde edilen toplam puanın hangi özelliği artar?

- a-) Geçerliliği
b-) Hatası
c-) Güvenirliği
d-) Ölçütü

32-) Bir bireyin belli bir alanda minimum yeterlilik düzeyine ulaşip ulaşmadığını meydana çıkarmak için yapılan sınava ne ad verilir?

- a-) Yeterlik Sınavı
b-) Yarışma Sınavı
c-) Seçme Sınavı
d-) Tarama Sınavı

33-) Testler Uygulama zamanının uzunluğu bakımından sınıflandırıldığında aşağıdakilerden hangisi bu kategoride yer alır?

- a-) Grup Testleri
b-) Yazılı Testler
c-) Hız Testleri
d-) Bireysel Testler

34-) Bir öğrencinin başarısının,başka öğrencilerin başarısından bağımsız olarak değerlendirilmesine ne ad verilir?

- a-) Bağıl Değerlendirme
b-) Mutlak Değerlendirme
c-) Sonuç Değerlendirmesi
d-) Biçimlendirmeye Yönelik Değerlendirme

35-) Ölçümlerden bir anlam çıkarma ve ölçülen nesnelere hakkında bir değer yargısına ulaşma sürecine ne ad verilir?

- a-) Değerlendirme
b-) Varyasyon
c-) Test etme
d-) Gözlem

36-) Bir kümedeki en yüksek puan ile en düşük puan arasındaki farka ne ad verilir?

- a-) Standart kayma
b-) Medyan
c-) Çeyrek kayma
d-) Ranj

37-) Öğrencilerin öğrenme etkinliklerini ve güçlüklerini saptamak amacıyla yapılan değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- a-) Bağıl değerlendirme
b-) Biçimlendirme ve Yetiştirmeye yönelik değerlendirme
c-) Mutlak değerlendirme
d-) Düzenli değerlendirme

- 38-) Kavrama basamağındaki öğrencinin bir bilgiyi, bir başka bilgiye ya da sembole dönüştürmesine ne ad verilir?
- a-) Yorumlama
b-) Öteleme
c-) Alma
d-) Çevirme
- 39-) Aşağıdakilerden hangisi bir ölçme aracında bulunması gereken özelliklerden biri değildir?
- a-) Geçerlik
b-) Kolaylık
c-) Güvenirlik
d-) Objektiflik
- 40-) Bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellikle karıştırmadan, doğru olarak ölçebilme derecesine ne ad verilir?
- a-) Nesnellik
b-) Değerlendirme
c-) Geçerlik
d-) Güvenirlik
- 41-) Eğitimde gelişen bilgi sistemine bilgi katmayı amaçlayan araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?
- a-) Uygulamalı Araştırmalar
b-) Teorik Araştırmalar
c-) Deneysel Araştırmalar
d-) Temel Araştırmalar
- 42-) Toplumun sürekliliğini ve gelişimini sağlayan, toplumla uyumlu bireyler yetiştirmeyi amaçlayan Eğitim İşlevi aşağıdakilerden hangisidir?
- a-) Siyasal İşlev
b-) Toplumsal İşlev
c-) Ekonomik İşlev
d-) Bireyi Geliştirme
- 43-) Aşağıdakilerden hangisi Öğretim sürecini oluşturan temel unsurlardandır?
- a-) Kapsam
b-) Öğretim stratejisi
c-) Değerlendirme
d-) Hepsi
- 44-) Türk Milli Eğitim Sisteminin Temel Amaçları kaç sayılı Kanun ile belirlenmiştir?
- a-) 222 sayılı kanun
b-) 2916 sayılı kanun
c-) 1739 sayılı kanun
d-) 2201 sayılı kanun
- 45-) Pragmatik felsefenin eğitime uygulanışı olan Eğitim Akımı aşağıdakilerden hangisidir?
- a-) İlerlemecilik
b-) Esasicilik
c-) Daimicilik
d-) Varoluşçuluk
- 46-) Bireyin Toplumsal çevresi içinde karşılaştığı ve edindiği izlenimlerle

- c-) Tüzük
d-) Kararname
- 55-) Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için okul tarafından organize edilen geziye ilişkin faaliyetleri kapsayan Öğretim Yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Gözlem Yöntemi
b-) Gezi Yöntemi
c-) Örnek Olay İncelemesi Yöntemi
d-) Gözlem Gezisi Yöntemi
- 56-) Bir Eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, Milli Eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri içeren Program aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Eğitim Programı
b-) Ders Programı
c-) Kurs Programı
d-) Öğretim Programı
- 57-) Eğitim Programlarının hazırlanmasında bireyin gereksinimleri, gelişim özellikleri, yetenekleri ve bireysel farklılıklarının dikkate alınması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?
a-) Felsefi Temel
b-) Toplumsal Temel
c-) Psikolojik Temel
d-) Ekonomik Temel
- 58-) Aşağıdakilerden hangisi Öğretmen merkezli bir yöntem olup daha çok öğretmenin bilgiyi öğrenenlere aktarması sürecine dayalı geleneksel bir yöntemdir?
a-) Soru-Cevap yöntemi
b-) Problem Çözme yöntemi
c-) Takrir yöntemi
d-) Grup Tartışması yöntemi
- 59-) Öğretmenin ya da öğrenci gruplarının herhangi bir konuyu laboratuvarda ya da sınıfta diğer öğrencilerin önünde deneyerek, araç-gereçler kullanarak açıklamaları ya da sunmaları yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Gösteri
b-) Dramatizasyon
c-) Gözlem
d-) Problem Çözme
- 60-) Belli bir konuda düşünce yönünden uyuşmayı bilimsel olarak araştırmaktan çok, rekabete ve iddiayı kazanmaya önem veren tartışma türü aşağıdakilerden hangisidir?
a-) Panel
b-) Münazara
c-) Mülakat
d-) Sempozyum
- 61-) Bir ya da birkaç ders saatinde işlenecek konunun ana çizgilerini, bu konuya ilişkin deneyleri, araştırma sorularını, ödevleri, uygulama çalışmalarını, ders araç-

gereçlerini içine alan ve önceden ilgili öğretmenlerce hazırlanan plan aşağıdakilerden hangisidir?

- a-) Yıllık Plan
b-) Ünite Planı
c-) Deney Planı
d-) Günlük Plan

62-) Belli bir dersin,kursun ya da konunun öğretim hedeflerine ne ad verilir?

- a-) Uzak Hedefler
b-) Genel Hedefler
c-) Özel Hedefler
d-) Davranışsal Hedefler

63-) Bir fikir,durum,sorun ya da olayın bir grubun önünde dramatize edilerek öğrencilerin başka bir kimliğe büründüğü,başkalarının nasıl hissettiğini,düşündüğünü ve etkinlikte bulunduğunu anlama imkanına sahip oldukları öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- a-) Gösteri yöntemi
b-) Rol oynama yöntemi
c-) Grup tartışması yöntemi
d-) Soru-Cevap yöntemi

64-) Sınıfta ve okulda öğrencilerin uyması gereken kurallar ve bu kurallara uyulması için alınacak önlemlere ne ad verilir?

- a-) Talimatname
b-) Kontrol
c-) Yönetmelik
d-) Disiplin

65-) Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin yöntem seçimini etkileyen faktörlerden biri değildir?

- a-) Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri
b-) Konunun özelliği
c-) Maliyet
d-) Öğrenci grubunun büyüklüğü

66-) Eğitim Araçları Somuttan Soyuta doğru sıralandığında aşağıdakilerden hangisi en somut düzeyde yer alır?

- a-) Örnek ve Modeller
b-) Gerçek Araçlar
c-) Görsel Semboller
d-) Sözel Semboller

67-) İletişim sürecinin öğeleri hangi sırayla dizilir?

- a-) Kaynak-Mesaj-Kanal-Alıcı-Dönüt
b-) Kaynak-Alıcı-Kanal-Mesaj-Dönüt
c-) Kaynak-Alıcı-Mesaj-Kanal-Dönüt
d-) Kaynak-Mesaj-Dönüt-Alıcı-Kanal

68-) Aşağıdakilerden hangisinde araç ya da yöntemler somuttan soyuta doğru sıralanmıştır?

- a-) Deney yapma-Grafik-tepegöz-Ders gezisi
b-) Ders gezisi-Tepegöz-Grafik-Deney yapma

c-) Deney yapma-Tepegöz-Grafik-ders gezisi

d-) Deney yapma-Ders gezisi-Tepegöz-Grafik

69-) Aşağıdakilerden hangisi Gerçek eşyaları veya Modellerini gözleyerek Öğrenme Durumlarına imkan veren Araç veya Yöntemlerden biri değildir?

a-) Gösteriler

b-) Radyo Programları

c-) Ders Gezileri

d-) Sergiler

70-) Öğrencilerin hedef-davranışları kazanmaları için kullanılan yöntem ve araç-gereçlerden en soyut yaşantı kazandıran aşağıdakilerden hangisidir?

a-) Model ve Numuneler

b-) Gösteriler

c-) Sözel Semboller

d-) Geziler

EK 6

**Öğretmenlerin Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Ölçeği ve Pedagojik
Formasyon Testinden Aldıkları Ham Puanlar**

Bağımsız

<u>Değişkenler</u>	<u>Ölçek Alt Puanları</u>	<u>Test Alt Puanları</u>
DATA 2112112,	35,39,35,74,23,10,09,08,08,12	
DATA 2221112,	26,32,27,53,18,09,11,09,07,14	
DATA 2113113,	24,31,37,69,23,15,09,08,14,13	
DATA 2113222,	37,38,36,66,21,09,08,09,10,12	
DATA 2114221,	25,39,31,61,24,13,12,09,10,15	
DATA 2114221,	29,38,37,75,24,10,08,06,03,10	
DATA 2221122,	30,44,39,74,20,06,11,07,08,11	
DATA 2213222,	28,37,34,60,19,14,11,09,10,15	
DATA 2122222,	33,36,34,65,20,14,12,09,10,12	
DATA 2113221,	30,42,37,66,22,12,09,08,09,11	
DATA 1414211,	31,23,21,54,15,07,06,05,05,06	
DATA 2214221,	31,35,37,75,23,13,12,10,04,10	
DATA 2214222,	38,33,36,59,18,13,06,03,09,13	
DATA 2211222,	30,38,21,66,17,09,05,04,08,09	
DATA 2314222,	34,40,37,72,24,10,09,06,08,13	
DATA 2213112,	30,42,33,76,23,11,10,05,12,14	
DATA 2214111,	34,38,39,78,24,12,10,06,10,13	
DATA 2112112,	24,34,30,68,17,12,07,09,11,10	
DATA 2322113,	39,40,42,81,23,15,05,10,09,09	
DATA 1112212,	33,42,38,71,20,09,08,09,08,10	
DATA 2221111,	32,40,37,74,24,09,09,07,05,09	
DATA 2223111,	30,35,34,65,18,12,10,05,09,14	
DATA 1211112,	36,43,31,70,19,13,10,04,09,12	
DATA 2222111,	35,37,36,70,25,11,10,07,09,11	
DATA 2212112,	34,41,33,67,21,10,11,06,08,13	
DATA 2214112,	36,41,34,60,23,12,11,06,08,11	
DATA 1112212,	33,45,39,74,22,11,11,09,10,11	
DATA 2213212,	27,35,35,70,24,10,10,08,08,10	
DATA 2122211,	26,37,33,68,26,03,10,04,06,09	
DATA 2414211,	32,44,35,66,19,11,09,06,10,13	
DATA 2214211,	31,44,34,66,22,06,07,07,06,13	
DATA 1222212,	35,41,37,68,22,11,08,05,06,12	
DATA 1211212,	28,38,39,62,19,11,07,04,07,08	
DATA 2214211,	26,37,35,67,22,10,08,05,09,10	
DATA 1112111,	34,40,38,75,18,12,11,09,11,14	
DATA 1222212,	25,41,37,73,25,10,07,06,04,10	
DATA 1212211,	23,32,21,55,15,14,10,08,06,06	
DATA 1112213,	20,33,33,60,18,11,08,06,09,13	
DATA 1212212,	32,40,38,77,22,12,10,09,09,16	
DATA 2324212,	26,36,25,61,18,11,08,10,08,10	
DATA 2221212,	31,35,32,63,17,11,07,06,08,09	
DATA 1112212,	32,37,39,68,18,10,07,07,08,10	
DATA 2214211,	30,44,42,78,30,11,08,06,09,10	
DATA 2213212,	30,41,39,73,21,08,09,05,09,11	
DATA 2211113,	33,37,39,68,21,10,07,08,10,12	
DATA 1112112,	36,41,34,62,19,08,06,06,09,10	

DATA 1122122,32,38,40,76,22,10,09,04,08,07
DATA 2122223,28,37,36,71,21,08,08,08,10,11
DATA 1112212,31,41,33,68,23,09,07,08,10,12
DATA 1211112,34,43,28,62,19,11,11,08,10,12
DATA 1112112,30,41,36,76,21,10,09,05,09,13
DATA 2214222,32,35,38,70,18,09,08,08,09,11
DATA 2423213,27,35,37,63,20,06,06,04,07,10
DATA 1122211,27,42,37,77,23,11,10,07,10,11
DATA 1214212,29,38,40,65,20,11,09,08,07,10
DATA 1121111,27,40,42,72,22,13,12,06,11,11
DATA 1221212,29,42,41,67,16,09,08,08,06,09
DATA 2324211,23,39,31,63,18,11,10,06,07,10
DATA 2312111,25,40,33,66,21,08,06,08,10,11
DATA 1113211,33,41,39,75,23,10,09,09,09,10
DATA 1113213,29,35,32,65,17,12,07,10,08,08
DATA 1122213,29,33,36,75,27,11,07,09,08,08
DATA 1112212,29,34,31,56,18,15,11,08,11,13
DATA 1112211,32,45,44,76,21,11,09,06,09,09
DATA 1311111,35,40,33,67,22,09,06,07,10,13
DATA 2112112,41,42,43,80,24,15,10,09,09,14
DATA 1122111,37,31,39,68,18,12,09,09,08,11
DATA 1112112,24,33,36,63,18,11,10,08,10,14
DATA 2122112,33,41,34,69,20,15,11,06,11,13
DATA 1211113,24,39,30,69,17,13,10,08,09,14
DATA 2411111,33,46,43,80,18,05,04,02,08,08
DATA 2212111,37,48,44,76,25,11,11,07,10,12
DATA 2312112,34,45,40,72,22,08,01,07,05,11
DATA 2311112,26,37,31,70,20,10,09,06,11,11
DATA 1122111,37,34,42,79,28,13,10,03,11,13
DATA 2214222,34,39,33,65,23,13,05,07,09,11
DATA 2212111,31,35,28,69,24,08,08,08,08,11
DATA 1112113,30,38,36,70,19,11,10,07,08,11
DATA 2122113,33,41,34,72,18,11,09,06,06,09
DATA 2122113,29,41,35,70,23,12,10,08,07,10
DATA 2114112,32,38,34,76,24,10,10,10,12,13
DATA 1122122,34,43,37,78,27,14,10,08,12,13
DATA 2214122,32,33,39,82,32,13,10,08,09,12
DATA 2411111,38,48,43,81,23,07,10,06,10,10
DATA 2122123,25,39,31,61,21,13,09,09,09,11
DATA 2311112,31,41,41,71,19,07,07,09,11,10
DATA 2112122,32,39,35,69,20,13,10,10,10,09
DATA 1113111,42,41,44,85,24,13,08,08,09,11
DATA 2211222,27,32,34,69,20,11,09,08,10,12
DATA 2111112,25,28,26,66,26,11,06,10,11,10
DATA 1212112,31,44,40,72,21,12,08,10,09,12
DATA 2121122,29,40,34,75,26,13,10,10,10,11
DATA 1323112,38,41,32,66,19,13,10,08,08,12
DATA 2211122,36,39,37,67,20,07,10,08,11,11

DATA 2113122,27,31,36,71,24,12,09,07,10,12
DATA 2222112,29,39,36,79,31,10,08,06,09,11
DATA 1312112,29,41,34,65,14,10,06,06,05,02
DATA 2122112,32,44,38,73,21,11,08,05,06,09
DATA 2212213,26,34,34,69,23,09,06,05,08,06
DATA 1312111,23,41,32,63,16,06,06,02,07,08
DATA 2211111,24,36,38,70,19,12,10,08,09,12
DATA 2112212,29,44,39,79,25,08,08,01,07,09
DATA 2212113,25,38,40,70,21,10,10,06,09,11
DATA 1112211,27,40,39,65,15,09,09,06,08,10
DATA 1211112,27,33,30,63,19,12,07,10,07,10
DATA 2212111,41,39,40,76,22,07,05,05,06,09
DATA 2214213,31,39,33,67,18,05,06,03,07,06
DATA 2121122,28,35,32,74,21,10,09,07,06,09
DATA 2112121,35,44,41,71,20,08,04,06,06,08
DATA 1112213,34,38,36,76,22,11,10,08,07,11
DATA 1121222,36,39,29,63,19,09,06,06,05,10
DATA 2121113,33,36,42,69,22,10,07,05,04,09
DATA 2122122,32,35,37,72,21,12,08,09,10,13
DATA 1411112,36,36,39,72,25,12,10,08,10,12
DATA 1112112,43,40,40,81,24,15,11,09,10,11
DATA 2112111,29,32,32,68,24,12,09,07,09,10
DATA 1111111,40,45,44,85,28,11,11,05,08,10
DATA 1322111,31,39,35,75,26,05,08,06,07,07
DATA 1121112,30,38,40,78,25,13,12,07,09,09
DATA 1311113,40,43,40,75,31,11,06,09,09,09
DATA 1112112,33,37,36,71,25,10,09,06,08,13
DATA 2412111,32,36,34,74,21,09,11,07,08,07
DATA 1111322,37,42,39,82,26,09,10,08,11,12
DATA 1121321,34,37,32,74,22,14,09,08,12,10
DATA 2212322,38,45,42,74,22,14,11,09,12,13
DATA 1112322,31,36,43,81,25,15,10,09,10,11
DATA 2122222,31,32,34,72,20,11,08,07,09,09
DATA 1111222,35,45,38,70,20,10,06,04,08,07
DATA 2112322,24,38,33,53,17,13,09,03,09,13
DATA 1111322,39,25,39,50,21,14,10,07,10,12
DATA 2214421,27,38,39,63,19,11,10,09,09,09
DATA 1112323,30,39,40,29,21,07,06,04,06,05
DATA 2322322,28,36,36,56,22,13,11,08,10,08
DATA 2312322,31,38,33,67,19,12,08,06,10,10
DATA 2112422,29,43,31,68,22,12,10,09,07,11
DATA 2122322,27,34,35,61,18,13,13,09,12,12
DATA 1113422,30,42,37,63,16,12,09,08,09,14
DATA 1122321,32,38,38,74,21,15,10,08,12,13
DATA 2321322,27,41,33,62,22,08,07,07,08,10
DATA 2114422,28,42,26,57,21,08,08,04,07,08
DATA 1112422,33,38,37,73,30,12,06,06,07,11
DATA 2224421,32,37,38,71,21,09,10,07,07,08

DATA 2222122,27,35,33,69,20,12,11,08,10,09
DATA 2122422,25,39,38,72,23,13,11,10,12,11
DATA 2113121,32,28,26,46,16,06,06,05,06,07
DATA 2111112,26,37,36,67,17,11,10,08,07,12
DATA 1211122,28,39,32,65,14,11,09,05,06,11
DATA 1211123,34,34,28,58,22,10,11,04,08,14
DATA 2321322,32,38,32,71,24,14,08,09,09,08
DATA 2122122,27,41,36,76,17,13,09,07,10,12
DATA 2311121,34,40,35,68,21,11,10,06,10,13
DATA 1112213,19,29,18,34,12,08,07,04,07,06
DATA 2221212,24,33,37,64,17,09,09,08,08,09
DATA 2422122,30,34,23,43,14,12,10,06,07,09
DATA 2212322,31,42,40,72,21,11,10,08,08,13
DATA 2311322,34,43,36,75,25,10,11,07,07,09
DATA 2113323,27,34,32,72,15,12,10,06,09,11
DATA 2321123,35,43,39,68,19,11,09,07,09,10
DATA 1122122,34,36,33,72,22,09,09,06,08,10
DATA 2421112,33,43,35,67,17,07,06,07,06,09
DATA 1112111,30,39,40,73,20,12,10,10,11,10
DATA 1112112,29,38,39,58,19,11,09,09,09,08
DATA 1111112,30,42,32,67,21,11,11,08,10,09
DATA 2122113,26,35,34,62,19,13,08,06,09,08
DATA 2114221,31,43,36,64,18,02,04,01,06,05
DATA 2122111,28,40,32,73,21,08,07,06,07,06
DATA 1211123,31,38,36,70,20,10,07,09,08,11
DATA 2314212,25,34,38,65,18,05,01,04,07,06
DATA 1221112,31,35,24,44,16,09,08,08,09,11
DATA 2222113,30,41,39,71,20,12,09,06,08,10
DATA 1114212,26,33,31,74,16,04,03,05,05,09
DATA 2114211,35,42,35,72,21,06,08,06,07,09
DATA 2312122,35,45,40,69,28,10,06,05,05,08
DATA 1112112,29,29,37,66,18,08,07,06,06,07
DATA 1112112,23,34,27,31,20,09,07,08,07,08
DATA 2311112,43,45,44,84,27,07,07,06,06,07
DATA 1221112,28,38,36,69,20,12,08,07,08,15
DATA 1312111,30,42,33,70,20,08,06,06,09,08
DATA 2221112,31,42,39,78,23,11,12,06,05,09
DATA 2112112,37,46,44,82,32,12,06,06,03,03
DATA 2111123,33,35,32,72,22,11,09,07,09,11
DATA 2111123,35,40,37,67,28,10,10,08,10,08
DATA 2121122,34,32,33,64,21,12,11,07,10,10
DATA 2122111,31,41,40,69,20,10,07,03,10,08
DATA 2112111,32,35,37,71,24,10,10,06,07,07
DATA 1112111,31,39,35,66,28,06,09,07,10,10
DATA 2113123,27,32,33,63,27,10,08,05,09,11
DATA 2121122,33,42,33,69,24,05,05,03,01,03
DATA 1221121,16,32,28,61,20,04,06,05,06,07
DATA 1211122,37,45,42,78,25,13,10,08,10,12

DATA 1222122,38,44,44,82,27,10,08,06,08,13
DATA 2122122,29,35,31,70,18,08,07,09,06,10
DATA 2121212,33,42,39,66,23,09,07,09,09,11
DATA 1211212,24,43,38,69,19,10,08,06,08,10
DATA 2111112,35,41,41,64,22,10,09,07,09,11
DATA 1111112,25,32,27,54,21,11,07,08,09,10
DATA 1222212,28,33,24,56,16,09,06,06,07,11
DATA 2211221,37,40,38,71,24,10,11,07,08,06
DATA 2123223,22,38,33,67,19,04,06,03,05,08
DATA 1224223,34,47,41,76,27,07,05,09,06,09
DATA 2423211,36,36,38,64,21,09,08,07,07,06
DATA 2121212,33,42,39,66,23,09,07,09,09,11
DATA 1211212,24,36,38,69,19,10,08,06,08,10
DATA 2213123,35,39,36,73,20,08,06,06,08,09
DATA 1321122,23,34,31,70,22,10,09,08,09,11
DATA 2124213,36,25,37,61,20,07,06,04,07,06
DATA 1212121,28,39,35,62,16,11,10,09,09,08
DATA 1112111,31,37,36,71,17,08,08,07,09,10
DATA 2314211,32,38,41,74,19,12,09,05,09,11
DATA 1212112,28,36,39,68,18,10,09,08,09,09
DATA 2221113,32,39,41,76,22,13,11,08,09,08
DATA 2112113,28,37,35,74,22,14,10,08,09,12
DATA 1123111,24,32,36,64,17,06,06,05,07,10
DATA 2112111,41,43,39,77,26,10,11,04,08,11
DATA 1112111,27,35,37,66,19,11,09,07,09,12
DATA 1212111,22,40,29,63,17,10,11,08,08,10
DATA 2211112,23,33,35,68,19,09,09,06,09,12
DATA 2422111,26,38,37,74,18,12,10,06,07,11
DATA 2111111,25,31,34,62,17,11,06,04,08,09
DATA 1124212,33,42,36,71,21,09,08,07,10,11
DATA 2112212,31,40,41,69,24,09,10,07,07,10
DATA 1222212,28,42,44,76,21,11,09,09,10,13
DATA 1114212,38,36,39,72,19,14,11,08,10,12
DATA 1122122,28,41,37,72,28,10,10,06,09,08
DATA 2312122,31,36,36,67,25,10,08,08,08,10
DATA 2313112,30,36,34,63,23,10,07,08,05,11
DATA 2421112,32,44,34,64,19,08,04,03,02,09
DATA 2324211,33,32,36,61,17,08,06,06,07,06
DATA 1224112,36,42,36,77,25,12,09,04,08,11
DATA 2311111,34,38,40,76,24,13,10,05,09,06
DATA 1113111,35,21,34,58,23,13,08,04,09,05
DATA 2212111,37,39,32,61,16,09,04,04,09,09
DATA 1212111,43,47,43,82,30,10,09,10,07,08
DATA 2114112,36,42,36,77,25,12,10,05,09,11
DATA 1312112,30,44,41,67,22,11,07,04,10,09
DATA 1122113,38,40,43,72,28,13,10,08,09,14
DATA 1113112,36,39,42,79,26,12,10,09,09,13
DATA 2211111,23,35,22,56,17,10,07,07,07,05

DATA 1111112,29,36,36,70,21,10,10,10,07,11
DATA 2221111,36,35,33,58,19,10,10,11,06,12
DATA 1311212,30,42,42,75,27,07,06,04,06,03
DATA 2112112,26,34,36,66,17,11,10,07,07,11
DATA 1122111,34,36,21,72,20,11,10,10,05,11
DATA 1121112,32,40,35,75,19,11,10,10,07,10
DATA 1121111,29,37,35,77,25,08,06,05,08,09
DATA 1113311,34,38,39,67,27,09,08,07,09,12
DATA 2311111,32,40,42,84,29,07,06,05,06,05
DATA 2223111,26,23,29,59,17,09,08,07,07,10
DATA 1211213,36,38,36,71,18,11,08,06,11,12
DATA 1311123,31,36,34,69,17,09,07,06,10,13
DATA 2112121,28,31,36,71,19,10,09,07,11,12
DATA 1122122,32,37,39,65,22,09,07,06,07,10
DATA 2123211,31,39,36,72,19,06,04,05,07,06
DATA 2122112,25,39,40,76,24,10,09,07,07,11
DATA 2112112,38,36,38,71,18,12,10,08,11,13
DATA 1214213,35,34,37,74,22,09,07,07,11,14
DATA 1113211,23,35,37,67,18,07,08,07,06,10
DATA 2111212,36,34,38,61,17,10,09,05,09,08
DATA 1312211,32,38,36,72,21,12,10,08,11,13
DATA 1114212,28,37,34,68,19,09,09,07,07,11
DATA 2322112,27,34,33,71,16,10,07,06,10,12
DATA 1212112,24,39,36,66,21,11,08,06,09,10
DATA 2422111,27,33,32,55,18,07,06,06,08,07
DATA 2212111,24,42,34,63,20,09,08,09,08,14
DATA 2112112,29,39,40,73,25,12,07,05,05,11
DATA 1112212,30,38,37,58,21,11,11,07,07,09
DATA 1114212,21,34,29,49,08,03,09,09,07,10
DATA 1311111,34,35,36,71,19,09,08,06,10,13
DATA 2212113,30,35,35,55,17,12,09,09,07,13
DATA 1112112,35,33,38,76,19,11,10,08,07,10
DATA 1211111,26,34,36,68,17,12,09,06,07,08
DATA 2311112,30,30,33,63,16,07,06,06,08,05
DATA 2214212,26,37,36,66,14,09,07,07,06,12
DATA 1214211,43,45,37,80,25,08,10,07,10,07
DATA 1122212,26,38,35,60,21,09,06,07,03,04
DATA 2314311,38,40,40,79,28,10,08,06,09,10
DATA 1322313,34,38,34,60,23,12,11,07,10,13
DATA 2321311,31,36,37,54,19,14,10,10,06,10
DATA 2311312,26,38,35,60,21,09,07,07,04,06
DATA 2114212,35,28,43,77,25,05,04,02,06,03
DATA 1414212,34,38,39,79,22,11,07,06,06,11
DATA 2214322,24,38,41,75,26,14,09,08,10,10
DATA 2112123,33,43,35,70,22,11,10,06,10,12
DATA 2114422,37,39,40,77,24,12,10,07,08,14
DATA 1114422,35,44,41,72,27,13,11,08,11,13
DATA 2124423,31,40,36,64,21,08,07,05,07,09

DATA 1112123,24,36,29,54,22,12,09,04,11,10
DATA 2112422,25,32,30,55,17,09,06,08,09,09
DATA 2121422,26,36,40,74,20,15,07,08,11,11
DATA 1114422,27,41,43,75,24,12,06,05,05,10
DATA 1214422,24,31,41,71,32,09,06,04,07,07
DATA 2114423,39,37,40,73,20,13,11,08,10,14
DATA 2314421,31,39,41,77,26,06,08,06,05,06
DATA 2112322,25,25,28,56,17,12,10,08,11,11
DATA 2312322,31,38,39,70,28,13,05,06,10,11
DATA 1121122,34,35,37,75,19,14,07,08,10,12
DATA 2122122,28,34,36,73,22,10,09,08,12,12
DATA 2122121,29,35,34,67,26,08,09,08,10,13
DATA 1121122,32,34,37,76,22,11,08,07,09,11
DATA 2113121,30,41,33,72,26,10,09,07,10,13
DATA 1112322,22,35,32,63,14,08,07,06,08,12
DATA 2112222,36,42,40,73,29,08,07,07,09,08
DATA 1212123,38,39,41,69,24,11,10,09,10,11
DATA 2411122,33,44,38,77,22,10,07,05,11,14
DATA 2212322,29,62,32,59,16,14,09,10,12,08
DATA 2122423,27,43,35,76,20,10,09,06,10,12
DATA 1222322,27,35,34,67,22,11,09,07,07,05
DATA 2212321,30,33,32,61,21,13,10,08,10,12
DATA 1122322,28,40,39,69,16,12,11,07,08,11
DATA 2222323,27,36,36,73,24,12,08,07,06,10
DATA 2224223,28,37,34,58,18,13,08,09,07,11
DATA 2111113,21,30,37,35,14,07,06,06,07,09
DATA 2112122,37,37,37,67,25,10,07,07,07,08
DATA 2214222,30,38,39,79,27,10,09,10,10,07
DATA 2414221,38,41,39,77,30,09,06,06,06,08
DATA 2314221,40,45,41,78,29,12,09,05,06,10
DATA 2311222,28,30,33,67,23,08,07,04,09,09
DATA 2221223,36,43,41,75,22,12,09,06,06,09
DATA 2111122,41,45,38,80,30,12,12,09,10,09
DATA 1111112,26,34,37,66,17,11,09,08,07,11
DATA 2114222,34,42,37,79,27,10,07,08,08,08
DATA 2111122,32,39,38,75,29,10,08,06,07,12
DATA 2111122,26,32,37,73,23,07,06,07,11,09
DATA 2112123,30,42,35,71,17,12,10,06,10,08
DATA 2221123,34,40,40,63,21,14,10,07,09,13
DATA 2122223,26,33,28,55,23,11,10,09,07,12
DATA 1112422,33,41,39,72,19,08,09,03,08,11
DATA 2421122,29,34,25,52,16,08,05,04,09,08
DATA 1112222,24,40,36,71,21,13,10,09,06,12
DATA 2311223,39,42,42,70,25,08,06,07,06,02
DATA 2214222,26,39,34,66,20,02,02,01,03,03
DATA 2222321,35,46,42,77,17,11,05,05,07,11
DATA 2113122,19,26,26,45,14,11,04,05,08,09
DATA 2212422,37,36,39,72,22,14,08,12,12,10

DATA 2412421,32,41,38,65,21,10,08,10,12,11
DATA 2111112,22,34,36,66,17,11,09,08,06,12
DATA 2121422,36,42,40,80,21,08,07,06,07,06
DATA 2212422,37,38,39,72,20,15,11,10,10,12
DATA 1122423,25,33,31,63,21,09,08,07,07,06
DATA 1222421,22,30,35,71,25,10,07,07,09,10
DATA 1113111,35,24,36,62,24,11,08,06,09,07
DATA 2212112,39,41,39,63,18,10,09,06,06,08
DATA 1312111,32,43,39,67,20,11,08,05,09,10
DATA 2211121,28,33,28,56,19,09,07,06,07,09
DATA 2112112,26,36,34,64,16,10,09,07,07,10
DATA 1121111,30,38,36,72,18,11,10,08,09,11
DATA 1221112,27,34,39,67,19,10,08,07,09,09
DATA 2221112,29,38,36,71,20,12,10,09,10,11
DATA 2124222,32,40,34,69,17,09,07,06,06,08
DATA 1112113,27,36,41,71,19,08,07,07,09,11
DATA 2112312,29,36,33,72,24,11,09,11,09,09
DATA 1212312,38,42,41,76,22,13,09,10,08,05
DATA 2211111,26,41,34,69,12,11,08,07,09,10
DATA 2412313,35,34,37,79,30,05,02,04,03,03
DATA 1112312,23,26,26,58,14,10,08,05,10,09
DATA 2312311,31,38,35,72,24,04,03,06,06,07
DATA 2122312,31,41,39,73,23,05,06,06,10,06
DATA 2211311,37,42,34,77,21,04,07,08,10,07
DATA 1111113,32,35,29,63,18,08,07,05,09,11
DATA 2121112,36,29,32,71,17,09,09,07,10,10
DATA 1223112,29,31,33,67,19,07,05,03,07,10
DATA 2221113,24,32,28,53,16,08,07,04,09,09
DATA 2121112,31,44,36,82,27,06,06,03,07,06
DATA 2421112,25,37,29,66,16,12,06,05,09,10
DATA 2122113,30,42,41,80,28,12,09,06,09,07
DATA 2324113,33,27,35,61,16,10,06,05,05,14
DATA 2214221,34,35,32,74,26,09,08,07,07,09
DATA 2214222,29,36,25,65,21,08,07,04,06,09
DATA 2122111,27,32,35,57,13,10,07,06,06,08
DATA 2322111,28,31,32,72,18,07,04,02,05,07
DATA 2214222,37,40,41,77,24,06,06,03,07,08
DATA 2112223,33,39,35,68,21,08,07,04,07,09
DATA 1212112,34,42,40,61,18,09,03,03,06,08
DATA 2212223,26,39,38,67,13,05,05,06,08,08
DATA 2412111,44,45,44,75,31,07,05,08,09,08
DATA 2122222,26,31,41,57,17,13,08,06,08,11
DATA 2124222,28,36,34,58,22,07,07,04,08,10
DATA 1112222,29,43,35,66,18,10,08,06,09,11
DATA 1112222,30,40,37,71,25,08,07,07,09,08
DATA 2214422,33,36,34,81,27,07,07,07,06,09
DATA 2312112,29,35,36,73,17,09,08,06,10,12
DATA 2122423,24,38,33,45,17,06,05,03,06,07

DATA 2211422,26,36,30,58,15,05,05,02,06,07
DATA 2321421,30,35,33,58,17,05,05,03,07,06
DATA 2214423,29,35,32,62,21,06,07,04,09,09
DATA 1122312,34,32,34,70,25,10,07,06,09,11
DATA 1122311,26,37,43,78,26,09,08,07,11,13
DATA 2212313,24,31,36,75,24,11,09,08,09,10
DATA 1121312,22,34,35,64,22,10,10,07,11,11
DATA 2123313,25,27,31,60,18,10,09,05,09,10
DATA 2112313,20,36,23,59,17,08,06,06,09,10
DATA 1312311,34,35,32,73,24,12,10,08,09,12
DATA 1222312,26,37,43,78,26,09,09,06,09,11
DATA 1122312,24,36,32,65,18,08,08,07,10,11
DATA 2222312,32,34,31,64,24,10,09,07,08,12
DATA 1121312,30,36,35,74,20,12,08,06,09,09
DATA 2112311,28,42,34,72,19,10,09,06,10,11
DATA 1411112,27,30,39,71,23,08,06,06,09,09
DATA 1212112,28,41,38,78,21,11,07,07,08,10
DATA 2312113,32,44,39,80,27,09,09,07,10,10
DATA 2211112,30,34,30,55,19,11,10,07,08,11
DATA 1211112,35,40,44,75,19,09,08,05,09,09
DATA 2222112,28,34,38,65,20,10,07,06,10,10
DATA 2121111,24,30,28,68,20,09,09,06,09,11
DATA 1213112,28,35,30,64,21,11,10,07,08,12
DATA 1111111,24,26,37,73,16,10,10,09,11,13
DATA 2111112,23,32,27,63,15,09,09,04,09,10
DATA 1213113,31,37,34,58,17,10,08,06,10,08
DATA 1121112,27,37,43,78,28,09,08,08,10,09
DATA 2221122,31,36,36,73,20,10,09,07,09,09
DATA 2421112,30,44,41,70,23,09,07,07,11,13
DATA 1121111,32,39,35,76,26,09,06,05,07,09
DATA 2212112,22,37,36,16,18,11,09,07,10,10
DATA 1112222,32,43,39,68,21,08,06,06,08,10
DATA 1313112,25,37,36,63,19,07,06,05,07,07
DATA 2211122,37,44,39,79,24,07,07,08,09,10
DATA 1211122,34,40,37,61,29,05,04,03,03,04
DATA 2312312,25,36,35,67,19,06,01,02,05,02
DATA 1313112,26,34,36,66,17,12,08,08,07,12
DATA 2121223,23,41,23,57,18,15,08,02,02,07
DATA 2111112,24,34,36,63,17,11,09,07,07,12
DATA 2214111,26,35,35,67,16,11,10,08,06,10
DATA 2312112,38,44,40,80,27,13,06,06,10,10
DATA 2212112,40,38,42,77,31,14,08,07,09,11
DATA 1221111,17,11,14,14,16,08,10,04,08,06
DATA 2411111,32,40,35,76,19,06,08,04,04,08
DATA 1212113,27,41,31,66,16,15,07,09,09,12
DATA 2124223,26,33,31,61,19,12,08,09,11,11
DATA 1122222,37,46,34,76,23,12,11,08,10,08
DATA 2411111,26,36,42,64,20,14,08,07,08,10

DATA 2311111,33,41,38,74,27,13,09,05,07,11
DATA 2113223,29,41,34,73,22,07,07,02,06,06
DATA 2321112,28,34,34,61,19,11,08,07,09,08
DATA 2124422,27,37,37,64,28,02,05,04,03,07
DATA 2114422,33,42,41,73,22,06,07,02,04,09
DATA 2214423,30,35,34,60,21,05,02,04,06,08
DATA 2312112,18,31,30,67,17,11,07,08,06,07
DATA 2114423,28,36,31,62,18,09,06,06,07,09
DATA 2412112,28,38,41,66,14,02,03,01,02,04
DATA 1121112,26,31,30,57,21,07,09,05,09,08
DATA 2213122,29,36,37,71,20,03,04,02,03,02
DATA 2312112,37,42,40,72,21,08,05,04,07,05
DATA 2114223,34,34,38,79,24,05,03,04,06,06
DATA 2121122,32,43,39,77,26,06,05,05,07,08
DATA 1111121,36,39,34,71,20,13,08,07,08,09
DATA 2123121,32,39,35,62,22,04,05,02,02,02
DATA 2411122,28,41,39,77,27,09,07,06,08,13
DATA 1122122,29,37,34,59,19,10,12,09,09,15
DATA 2122111,35,36,35,68,21,07,07,03,08,06
DATA 2221111,31,40,35,76,19,08,09,05,08,06
DATA 2312111,29,43,38,74,28,15,07,09,10,13
DATA 2114421,37,41,41,75,29,10,08,05,10,09
DATA 2222111,26,38,35,68,21,13,11,10,06,11
DATA 2211112,36,43,33,73,15,08,07,05,09,07
DATA 1212112,27,35,32,64,20,11,10,10,11,11
DATA 2121422,29,35,34,58,17,08,06,09,06,05
DATA 2112421,39,39,33,63,15,13,10,05,10,11
DATA 2411421,40,44,44,79,29,03,02,04,03,05
DATA 2111422,27,38,29,61,19,06,05,03,06,05
DATA 2122122,30,32,38,67,23,13,11,09,09,08
DATA 1114421,30,40,40,72,15,08,07,05,06,08
DATA 1221111,34,36,34,63,18,14,08,06,07,09
DATA 2112311,35,34,31,67,24,07,05,02,03,03
DATA 2221312,36,32,35,65,19,05,02,03,06,04
DATA 1112312,35,42,37,70,23,10,10,06,10,11
DATA 1211312,40,43,43,81,28,10,06,09,09,11
DATA 2211311,25,37,36,75,19,07,06,04,06,08
DATA 2321312,23,39,28,74,32,04,03,03,03,03
DATA 2122312,31,42,44,81,27,13,09,07,08,04
DATA 2222312,40,39,41,76,20,10,10,07,07,11
DATA 2222111,26,37,34,73,26,13,08,06,09,07
DATA 2222313,28,38,38,64,36,07,08,05,06,10
DATA 2321311,25,39,34,66,17,08,08,09,07,07
DATA 2214223,34,38,39,74,21,06,07,05,07,08
DATA 1112122,28,40,36,73,18,10,07,06,09,11

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI

Sayı : B.30.2.İNÜ.0.36.00.00/267.2 -964

Konu : Arş.Grv. Eyüp İzci'nin
anket uygulaması.

MALATYA

30/09/1998

REKTÖRLÜK MAKAMINA

Fakültemiz Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Eyüp İzci'nin Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü'ndeki doktora tez çalışması ile ilgili "Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Yeterlilikleri" konulu çalışmasında kullanmak üzere, Malatya İl ve İlçelerinde görev yapan Ortaöğretim öğretmenlerine anket uygulaması yapma isteğine ilişkin dilekçe ve uygulama anket formları ilişikte olup, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınması isteğini belirtir bölüm yazısı ekte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Mustafa AYDIN
Dekan

- EK: 1- Bölüm yazısı (1 adet)
2- Dilekçe (1 adet)
3- Anket formu (9 adet)

T.C.

MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

247

SAYI : B.08.4.MEM.4.44.00. c7../300/12010

MALATYA

KONU : Arş.Grv.Eyüp İZCİ.

20 NISAN 1998

VALİLİK MAKAMINA
MALATYA

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Araştırma görevlisi Eyüp İZCİ'nin Doktora tez çalışması ile ilgili "Ortaöğretim Kurumlarında görev yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilikleri" konulu çalışmasında kullanılmak üzere ilimiz il ve ilçelerinde görev yapan Ortaöğretim öğretmenlerine anket uygulamasına ilişkin adı geçen Üniversitemizin 02.04.1998 tarih ve 1423/920 sayılı yazısı ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Adı geçen araştırma görevlisinin anket çalışması yapması hususunu tensiplerinize arz ve teklif ederim.

T.Yücel ÇUHACI
Millî Eğitim Müdürü V.

O L U R .

17.04/1998

Sait AŞGIN
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

248

SAYI : B.08.4.MEM.4.44.00.07.300/12003
KONU : Arş.Grv.Eyüp İZCİ.

MALATYA
21 NİSAN 1998

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Personel Dairesi Başkanlığı)
MALATYA

İLGİ:02 Nisan 1998 tarih ve 1423/920 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Araştırma görevlisi Eyüp İZCİ'nin anket çalışması yapması ile ilgili Valiliğimizizin 17.04.1998 tarih ve 12010 sayılı enayı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

EKİ:Valilik Onayı(1-Adet)

Abdullah KAYGUSUZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Dairesi Başkanlığı

249

Sayı : B.30.2.İNÜ.0.70.71.02/265/1621-1614
Konu : Arş.Grv.Eyüp İZCİ.

MALATYA
28 NİSAN 1998

Eğitim Fakültesi Dekanlığına,

İLGİ: Malatya Valiliği/İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 21.4.1998 tarih ve 12003 sayılı yazısı.

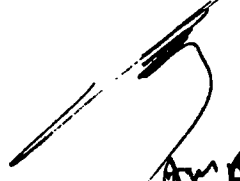

Fakülteniz Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Eyüp İZCİ'nin doktora tez çalışması ile ilgili "Ortaöğretim Kurumlarında görev yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Yeterlilikleri" konulu çalışmasında kullanmak üzere İlimiz İl ve İlçelerinde görev yapan Ortaöğretim Öğretmenlerine anket uygulama yapma isteğinin Valilikçe uygun bulunduğu ilgi yazı ile bildirilmiş olup, yazı örneği ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. A. Ersin KARAGÖZLER
Rektör Yrd.

EK: İlgili yazı örneği (2 ad.)

Sr. Kılıç'a
29.05.98

Prof. Dr. A. Ersin KARAGÖZLER
29/04/98

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
KOMMANTASYON MERKEZİ